YEKTA KOPAN

BİR DE BAKTIM YOKSUN

2010
YUNUS NADİ ÖYKÜ ÖDÜLÜ

2010
HALDUN TANER ÖYKÜ ÖDÜLÜ

ÖYKÜ

YEKTA KOPAN

BİR DE BAKTIM YOKSUN

ÖYKÜ

1. basım: 2009
15. basım: Aralık 2013, İstanbul
E-kitap 1. Sürüm Şubat 2014, İstanbul
2013 tarihli 15. Basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © Cansu Boğuşlu

ISBN 9789750716201

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

YEKTA KOPAN
BİR DE BAKTIM YOKSUN

ÖYKÜ

2010 YUNUS NADİ ÖYKÜ ÖDÜLÜ
2010 HALDUN TANER ÖYKÜ ÖDÜLÜ

Yekta Kopan'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Fildişi Karası, 2000
Aşk Mutfağından Yalnızlık Tarifleri, 2001
Yedi Derste Vicdan Muhasebesi, 2003
İçimde Kim Var, 2004
Kara Kedinin Gölgesi, 2005
Karbon Kopya, 2007
Kediler Güzel Uyanır, 2011
Aile Çay Bahçesi, 2013

YEKTA KOPAN, 1968'de doğdu. İlk kitabı *Fildişi Karası,* 2000 yılında yayımlandı. *Aşk Mutfağından Yalnızlık Tarifleri* 2002 yılında Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Karbon Kopya* Dünya Kitap 2007 Yılın Telif Kitabı Ödülü'ne, *Bir de Baktım Yoksun* 2010 yılında Yunus Nadi Öykü Ödülü ve Haldun Taner Öykü Ödülü'ne değer görüldü. Bu kitap Arapça, Bulgarca ve Arnavutça olarak yayımlandı; yakında Hintçe ve Romenceye çevrilecek. Almancada *Alles Blaue, alles Grüne dieser Welt* ve *Einmal werdet ihr noch wach* seçkilerinde ve İngiltere'de yayımlanan *The Lounge Companion Vol. 2* seçkisinde birer öyküsüyle yer aldı. *Daha Önce Tanışmış mıydık?* adındaki e-kitabı, altKitap.com tarafından okura ulaştırıldı. Şilili ressam Alex Pelayo tarafından resimlenen çocuk kitabı *Burun*, Marsık Yayıncılık tarafından 2009 yılında yayımlandı. *Çalıntı, Hayalet Gemi, Altyazı, Eşik Cini, Hayvan* başta olmak üzere çok sayıda dergide yazdı. *Granta Türkiye*'nin yayın kurulunda yer alıyor ve *Milliyet Sanat, Milliyet Kitap, Ot* dergileri *Fil Uçuşu* adını verdiği blogunda yazmayı sürdürüyor.

SARMAŞIK

[Aynı ormanın ağacıymışım, yokluğunla budanan]

Gözümün doğrusuna yürüsem, göğün yerle birleştiği çizgiyi geçince bütün bilinmezlerin çözüleceği inancına kapılırdım.
DOSTOYEVSKİ
(*Budala*)

Daddy didn't give affection, no...
And the boy was something that mommy wouldn't wear.
King Jeremy the wicked... oh, ruled his world!
PEARL JAM
(*Jeremy*)

Sabah işe gitmek üzere evden çıktığımda büyük bir panik yaşadım. Goncagül ortalarda yoktu. Sağa sola baktım, her zaman uyukladığı duvarın dibine doğru pisi pisi diye seslendim, kafamı ağaç tepelerine çevirip adını fısıldadım ama ortaya çıkmadı.

Oysa hayatımın son sekiz yılında, evden her çıkışımda yanıma gelmişti. Her gün aynı şey yaşanırdı. Önce bacaklarıma sürtünmeye çalışır, biraz miyavlar, sonra da benimle sokağın başına kadar yürürdü. Ayrıcalıklı değildim gerçi, bu törensel uğurlamayı apartmandaki birkaç kişiye daha yaptığını biliyordum. Ama yine de kendimi özel hissetmemi sağlardı.

Apartmandaki gösteriş meraklılarının yılbaşlarında ve bayramlarda ışıklı süslerle donattıkları avuç içi kadar bahçede de yoktu. Sekiz yıl sonra ilk kez kuyruğunu dikip yanıma koşmamıştı. İlk kez. Goncagül'ün ortalarda görünmemesi bugünün diğerlerinden farklı, olağanüstü bir gün olacağını fısıldadı kulağıma.

Yol kenarına park etmiş arabaların altlarını kontrol ederek bakkala kadar yürüdüm.

"Ben de meraklandım abi, sabahtan beri yok," dedi Hakkı. "Çöp tenekesinin yanına biraz mama döktüm, normalde at gibi koşarak gelirdi ama yok işte. Ben diyordum zaten, böyle arabaların falan arasından koşuyor ya bu salak, başına bir halt geldi herhalde!"

Sırtımdan soğuk terler boşandı.

"İnsanın aklına hemen saçma sapan şeyler getirme Hakkı," dedim, "buradaki çöplerde yiyecek bir şeyler bulamadıysa aşağı sokağa gitmiştir belki!"

"Onu da düşündüm. Verdim oğlanın eline bir kâse kuru mama, aşağı mahalleye yolladım. Eczanenin oraya kadar gitmiş, bulamamış. Oldu bir şey ama..."

Yutkunamadım. Bir şey takıldı boğazıma.

Metroya kadar Goncagül'ü düşünerek yürüdüm. Büyük bir hikâyenin –örneğin bir mahallenin yıllara yayılan çok kişili, çok olaylı hikâyesinin– temel parçalarından biri yerinden oynarsa, daha da kötüsü kaybolursa ne olur sorusunun cevabını bulamıyordum bir türlü.

Dışarıdan bakıldığında her şey aynı görünecekti, bilinen yaşamlar bilindiği gibi akmaya devam edecekti. Bir sokak kedisinin kaybolması –o anda kendime bile itiraf edemiyordum ama Goncagül ölmüş de olabilirdi– evrenin dengesini bozmayacaktı elbette. Gündelik sayılabilecek, biraz şaşırıp sonra unutulacak bir olayı gereğinden fazla büyütüyordum belki de. Olanları anlatsam Melek böyle söylerdi; "Büyütüyorsun, işte yine aynı şeyi yapıyorsun, büyütüyorsun!" Aslında Goncagül'ü o da severdi, biliyorum. Zavallı yavruyu apartmanın karşısındaki ağacın dibinde bulduğumuzda ölmek üzereydi; Melek eve almamız için ısrar etmişti, hemen veterinere götürüp aşılarını yaptırmış, bir iki hafta boyunca biberonla beslemiştik. Adı konusunda biraz tartışmıştık. Melek bu küçük tekirin adını Çörek koymak istemişti, ben Goncagül diye inat etmiştim. Sonuçta başarmıştık, insanlık görevimizi yerine getirmiş, hayvansever olarak doğru adım atmış, çevremize örnek bir hikâye anlatacak kadar deneyim yaşamıştık. Küçük kedimiz bir süre ev hayatı yaşadıktan sonra bir sabah tekrar sokağa salındı. Ölmekten kurtulmuştu ve artık bir adı vardı. Hepsi bu.

"Büyütüyorsun," derdi Melek. Goncagül'ü sevmesine severdi de olaylara duygusal anlamlar yüklenmesinden, simgesel açıklamalardan rahatsız olurdu. Bir de takıntılı bulurdu beni, takıntılarımla kendimi de, çevremdekileri de yorduğumu söylerdi. Yorucu biriydim ben.

Metro treninin üstündeki reklama bakarken bir aydınlanma yaşadım. Diğerlerinden farklı olduğunu iddia eden banka, tüketiciyi mutluluktan ağlatacak düşüklükte faiz oranlarıyla ev kredisi veriyordu. Bu haber anne-baba-çocuklardan oluşan sahtekâr gülüşlü aileyi yeşil panjurlu bir evin önünde havalara zıplatmıştı. Gözümü iki katlı yeşil panjurlu evden ayıramıyordum; o sırada metro treni hareket etti, reklamın aydınlanma sağlayan görüntüsü karanlık tünele doğru yol aldı.

Yürüyen merdivene doğru hızla koşarken kararımı vermiştim. Goncagül'ü bulmak için çocukluk kâbuslarımın üstüne gitmem gerekiyordu ama hiçbir korku beni durduramayacaktı.

Mahalleye geri dönüyordum, şimdi oturduğum evden biraz daha aşağıya, çocukluğumun geçtiği sokağa gidiyordum. İşe gitmeyecektim, zaten çoktan gecikmiştim, ayrıca yokluğum yayınevindekilerin umurunda bile değildi. "Evde rahat rahat çalışmak dururken buraya niye geliyorsun anlamıyorum ki, otur masana, koy çayını-kahveni, yap çevirini," derdi Faruk. Belki de "Ayağımızın altında dolaşma, hem anla artık, seni pek sevmiyoruz, soyadına dua et, yoksa kimse böyle açıktan maaş alamaz bu sektörde," demeye getiriyordu. Bunu arada bir doğrudan da söylerdi, "Eski kuşak birbirine çok bağlıymış, her şey daha gerçek yaşanıyormuş bir zamanlar, şimdi bile birbirlerinin her derdine koşarlar; işte en güzel örnek sensin, babanın dostları olmasa sen bu işi pat diye bulabilir miydin böyle, bulamazdın tabii," derdi. Sadece Faruk değil, reklam-pazarlamadaki kızlar da pek severlerdi hakkımda ileri geri konuşmayı. Sevmiyorlardı beni, biliyorum, takıntılı biriydim çünkü, yorucuydum.

Hayatım boyunca üç evde oturdum; Sacayağı Sokak'taki doğduğum tek katlı ev en unutulmaz anılarımla doludur. Dedem o evi yıktırıp yerine apartman diktirtmeye karar verdiğinde bir üst sokaktaki eve taşınmıştık. Annem dört odalı o evde öyle rahat etti ki apartman bittiğinde de geri dönmedik. Annemin istediğini yapmak zorundaydık, bütün o zenginliğin kaynağı dedemdi çünkü. Biricik kızını bir gün bile üzmeyen, her ne kadar karşı çıksa da sonunda kızının koca diye getirdiği adama razı olmak zorunda kalan, bu yüzden yazdığı üç beş satıra iş diyen damadına katlanan dedem. Hayatımın üçüncü evi de Melek'le tuttuğumuz şimdiki ev oldu. Annem buldu bu evi, "İki sokak yukarıda tam size göre bir yer var," dedi, hemen kontrat yaptık.

Bir üçgenin içinde geçti ömrüm.

Bilmeyen birine Sacayağı Sokağı tarif etmek çok kolay olurdu; Yeşil Ev'in olduğu sokak, onu da kime sorsanız gösterir. Sokağın hemen başındaki bu yıkıntıya, bahçe içindeki iki katlı bu ahşap eve, üst kat pencere pervazlarının yeşili nedeniyle herkes Yeşil Ev derdi. Birbirine düşman beş kardeşin bitmek bilmez kavgası-ihtirası yüzünden onlarca yıldır bomboş, kaderine terk edilmiş, öylece durur

sokağın köşesinde. Çocukluğumun kâbusları, başta babam olmak üzere, bütün mahallelinin Yeşil Ev hakkında anlattığı hikâyelerle doludur. Önceleri perilerle, cadılarla, yaramazlık yapan çocukları öldüren palyaço suratlı katillerle doluydu anlatılanlar. Zamanla farklı hikâyeler duymaya başladım. Beş kardeş hakkında babalarını zehirle öldürmekten uyuşturucu kaçakçılığına, terör örgütü üyeliğinden yurtdışına kaçmış olmaya türlü palavra anlatılır mahallenin bakkalında, kahvesinde. Arada bir inşaatçı olduğunu düşündüğümüz adamlar sağına soluna bakar, belediye gelir inceler, polis evi mesken tutmuş serserileri toparlar, sonra yine aylar yıllar sürecek korkutucu yalnızlığına terk edilir Yeşil Ev.

Mahallenin iç sıkıntısını, benim çocukluk korkularımı dillendirmekten başka hiçbir işe yaramayan sidik kokulu bir bina Goncagül'ü bulacağım yer olacaktı. En azından o anda tek umudum buydu.

Bir keresinde, bir azgınlık döneminde Yeşil Ev'e kaçmıştı Goncagül. Metro trenindeki yeşil panjurlu eve bakarken Goncagül'ü o metruk binadan çıkarabilmek için elimizde konserve mamalarla, küçük oyuncak toplarla Yeşil Ev'e doğru gidişimiz aklıma gelmişti. Melek "Goncagüüüül! Bak sana ne getirdim?" diye konserve kutusunu açtığı anda kuyruğunu yatırıp koşarak gelmişti mahallenin şişko tekiri. Açlık duygusu cinsel arzulardan baskın çıkmıştı.

Hakkı'dan bir torba kuru mama istedim. Şaşırmıştı beni gördüğüne.

"Ne oldu abi, buldun mu yoksa?"

"Yeşil Ev'e gideceğim!" Garip bir cesaret vardı sesimde, etkileyici bir kararlılık. Hakkı pek etkilenmedi ama. Buruşuk bir naylon torbaya biraz kuru mama döküp uzattı.

"Orada mıdır diyorsun?"

"Öyle hissettim. Hani bir kere daha kaybolmuştu da Melek'le ben... Neyse, bir şişe de su ver bakayım!"

Koşturmak susatmıştı, abartılı yutkunma sesleri çıkartarak bir dikişte içtim suyu, boş pet şişeyi Hakkı'ya uzattım, kuru mama torbasını sallayarak dükkândan çıktım.

Hikâyelerin en acayibini babam anlatmıştı. Sabahlardan bir sabah mahalledekilerin ağzını bir karış açık bırakan bir olay olmuş. Yeşil Ev

yerinde yokmuş. Herkes hayatın koşturmasından, hayhuyundan, didişmesinden bunalmış yorgun argın uyurken, ayaklanmış gitmiş. Birkaç gün ses çıkmamış, sonra haberler peş peşe gelmeye başlamış. Kimi Adalar'da gördük diyormuş, kimi Kilyos'ta, Beylerbeyi sahilinde balıkçı barınağı kılığına girdiğini iddia eden de olmuş, eski bir Türk filminde tarihî konak makyajıyla rol kestiğini söyleyen de. Gün geçtikçe haberler korkutucu bir hal almaya başlamış. Küçük bir çocuğu balkonundan fırlatarak bacaklarını kırdığı söylentisi gelmiş önce. Sonra iki balıkçıyı mangal kömüründe zehirleyerek öldürdüğünü duymuş mahalleli. Evlatlarından gördüğü ezadan kurtulmak isteyen seksenlik bir kadını zehirleyerek huzura kavuşturmuş kendince. En fenası da üç çürük tahtasını feda etme pahasına çıkardığı yangınla koca bir semti kül etmesi olmuş. Mahalleli önceleri bu belalı heyuladan kurtulduğu için sevinmiş ama bir süre sonra boşluğunu hisseder olmuş. Korkularını geri istemişler. Korkularının kaynağı ellerinin altında, ruhlarının karanlık yanı gözlerinin önünde olsun istemişler. Toplanmışlar meydanda, konuşmuşlar tartışmışlar, peşine düşmeye karar vermişler. Yedi kişi el kaldırmış, tez vakitte bulur getiririz Yeşil Ev'i demiş. Hemen o anda, hiç vakit kaybetmeden yedi tepeye dağılmış yedi cesur adam. O gece mahalledekilerin gözüne uyku girmemiş, Yeşil Ev dönünce olacaklardan korkarlarmış korkmasına da hiç dönmezse olacakları düşünmek daha betermiş. Kimi uçuk, çıkarmış, kiminin saçı öbek öbek dökülmüş, gün doğmadan sessizliğe-uykuya zor kavuşmuş mahalleli. Sabaha karşı muhtarın on yaşındaki oğlunun bağırışıyla uyanmışlar. Her geceki gibi uyurken altına işeyen oğlan yatağın ıslaklığından rahatsız olup ayaklandığında Yeşil Ev'in ışıklar içinden gelip eski yerine oturduğunu görmüş, basmış çığlığı. O çığlıktan sonra zavallı çocuğun ses çıkardığını duyan olmamış. Hep susmuş, diyeceğini yazarak demiş.

"O yedi kişi mi getirmiş Yeşil Ev'i?" diye sorardım tam bu noktada.

Uydurduğu hikâyeye inanan masalcının hüznüyle başını sağa sola sallardı babam.

"Keşke öyle olsaymış. Keşke. O yedi kişiyi bir daha gören olmamış oğlum. Yeşil Ev, İstanbul'un yedi tepesine yedi kurban vermeden dönmemiş toprağına. Yedi tepede yedi kayıp ruh hâlâ dolanır durur derler."

Yeşil Ev'in bahçesine kuru mama dökerken bir yandan da babamın bu tuhaf hikâyesini düşünüyordum. On yaşında bir çocuğa böyle bir hikâye anlatmak bir bakış açısına göre saçmalık olabilirdi. Ama ben her zaman babamla aramızda bize özel bir iletişim olduğuna inanırdım. Kurmaca üstünden gerçekliği anlamaya çalışmak, genetik sürekliliğimizin önemli bir parçasıydı.

Ön bahçede hiçbir hareket yoktu. Önceki firarında girişe çıkan üç basamaklık merdivenin yanında bulmuştum Goncagül'ü, bir umut oraya baktım ama sadece kırık bira şişeleri gördüm. Eğilip çalı diplerine, zıplayıp ağaç dallarına bakmam da boşunaydı.

Tam vazgeçecekken... tam arkamı dönüp gidecekken... Goncagül her zaman yaptığını yaparak, bir at gibi dörtnala koşarak hızla yanımdan geçti. Arka bahçeye gidiyordu. "Goncagül, dur!" diye bağırdım ama bir an bile hız kesmedi. Düşünmeden koşmaya başladım ama üç beş adım sonra yerimde çakılıp kaldım. Bunu yapamazdım, arka bahçeye gidemezdim. Arka bahçe ağaçlardan bir duvarla çevrelenmiş, bütün gözlerden uzak haliyle Yeşil Ev'in kendisini bile korkutabilirdi.

Ama kimi zaman hesap yapmamalı insan, okun yaydan nasıl çıktığının farkına bile varmamalı.

Kararlı adımlarla yürüdüm. Yeşil Ev'in heybeti sesimi kısıyordu ama yine de korkularımı vücudumun bilmediğim bir yerlerine gömüp arka bahçeye doğru ilerledim. Gözlerimi kısarak sağa sola bakıyordum. Çürümüş tahtaların arasında gelecek bir gıcırtıda Goncagül'ü bulmaya çalışıyordum. Temkinliydim. Her adımımda "Goncagülll! Gel pisi pisi, gel pisi pisi!" diye fısıldayarak arka bahçeye ulaştım.

Yeşil Ev'in köşesinden dönüp arka bahçeye adımımı attığımda görünmez bir sınırı geçmiş gibi oldum. Havanın kokusu, bitki örtüsü, dış dünyanın sesi... Hepsi bir anda değişti. Boğulacak gibiydim, güçlü bir elektrikli süpürge havadaki oksijeni çekivermişti bir anda. Derin derin nefes aldım. Karanlığa alışmam zaman aldı. Gözlerimi kapadım. Birkaç dakika sonra aklımı ve bedenimi arka bahçenin koşullarına uygun hale getirmiştim. Gözlerimi yavaşça açtım. Gördüğüm şeyin dehşeti bir inilti oldu, dökülüverdi ağzımdan.

Bahçenin tam orta yerinde bir bank duruyordu. Bir adam oturuyordu bankta. Sırtı bana dönüktü. Hemen tanıdım adamı. Bu

imkânsızdı, biliyordum ama oydu işte, beş metre ötemde oturuyordu. Titredim. Bir kartopu ense kökümden kuyruksokumuma yuvarlandı. Dişetlerim kamaştı.

"Baba!"

Başını yavaşça çevirdi, sağ omzunun üstünden şöyle bir baktı bana. Kalın-kemik çerçeveli, camları kendinden renkli gözlüğünü hafifçe burnuna indirdi, dişlerini göstererek gülümsedi, "Hoş geldin oğlum!" dedi.

Sesini unutmayı çok istemiştim, unutmamışım. İnsan, görüntüler dünyasında dilediği gibi at koşturabiliyor, bir olayı zaman sıçramasıyla ilgisiz bir başka olaya bağlayarak anılarını değiştirebiliyor ama sesleri değiştiremiyor, iyi biliyorum bunu. Unutmak gerekiyor; tonlamaları, vurguları, melodileri, iniş-çıkışları unutmak gerekiyor. Unutmamışım.

"Baba, ne yapıyorsun sen burada?" dedim. Kartopunun geçtiği yerlerde şimdi bir ateş topu zıplıyordu, kalbimin gümbürdeyerek atmasına, dizlerimin titremesine engel olamıyordum. Ağzımı dişçi koltuğuna oturmuş çocuk gibi açıp havayla doldurdum. Sakin adımlarla babama doğru yürüdüm.

Dilini damağında şaklatarak başladı konuşmaya. "Sabah erken çıktım, Şişhane tarafına gidecektim. Epeydir oralarda geçecek bir şeyler yazmak istiyorum, şöyle bir sağa-sola bakarım, iki satır not alırım diyordum ama daha yola çıkmadan vazgeçtim. Bu aralar bir türlü toparlayamıyorum kafamı." Bol bol yazabildiği, sık aralıklarla kitap yayınlattığı, okurunun bol olduğu yıllardan kalma bir neşe, öğlen yemeği üstüne orta şekerli Türk kahvesi içip sigarasını tellendirdiği günlerden gelen bir huzur vardı sesinde.

Son görüşmemizden bu yana kilo vermiş gibiydi, alnı daha da kırışmıştı, gözaltı torbaları kılcal damarlarla dolmuştu, elmacıkkemikleri iyice belirginleşmişti, belki biraz da bu yüzden sarkık yanak etleri daha tuhaf görünüyordu. Ama asıl tuhaf olan, burada olmasıydı. Burada, Yeşil Ev'in arka bahçesinde, şimdiki zaman kipinde, karşımda...

"Onu demedim babacığım," dedim, sesim sanki incelmişti, "yani burada ne yapıyorsun demek istedim, anladın işte, senin burada olmaman gerekiyor galiba!"

"Nerede olacağımı sana mı soracağım?"

Ne diyeceğimi bilemedim. Durumun garipliğini çok daha acıtıcı kelimelerle anlatabilirdim. Lafı dolandırmadan gerçeği söylemeliydim belki de. Yapamadım. Gözlerine baktım. O da bakışlarını bana dikmiş öylece oturuyordu karşımda. Zamanı dondurma yeteneği olan bir ressamın yağlıboya tablosu gibi kalakaldık. İkimiz de konuşmadık bir süre. Konuşamadık. Beş dakika? On dakika? Bilmiyorum.

"Oğlum ne dikilip duruyorsun öyle, gel bakayım, otur şöyle yanıma," dedi, bankın soluna doğru kayarken. Yanındaki kırmızı karton kapaklı defteri alıp kucağına koydu. Yazdıklarını kaldırıp oğlunun oturması için yer açan bir baba ne kadar sevilirse, öyle bir sevgiyle yürüdüm banka doğru. Oturdum.

"Çok şaşırdım seni burada görünce baba. Dizlerimin bağı çözüldü birden. Şey gibi hissediyor insan..."

"Rüya gibi deme sakın. Hep aynı klişeler! Ama bir açıdan da haklısın. Şu olayı biri bana anlatsa, deli mi dürtmüş derdim. Saçmalık yani."

Neşesinden hiçbir şey kaybetmemişti. Her zamanki numarasını yapıyordu, hem dünyayla hem kendisiyle dalga geçiyordu. "Korkak olduğun için böyle yapıyorsun," demiştim bir keresinde, kavga etmiştik.

"Sevmiyorum insan içine çıkmayı," dedi. Pantolonunun paçasını çekerek bacak bacak üstüne attı, sanki ağzından çıkacak sözleri bulmak için zaman kazanmaya çalışıyordu. "Arada bir dolaşıyorum gerçi ama İstanbul eski İstanbul değil ki! Ne parkı park, ne meyhanesi meyhane. Pespayelik. Yolda mı yürüyorsun, araba tarlasında mı belli değil. Sağından solundan geçene insan desem hayvanlara ayıp olur. Böyle rezillik olmaz."

Kelimeleri yuvarlayarak "Anlamıyorum, yani sen sokaklarda mı dolaşıyorsun?" dedim, sinirlenmesinden korkuyordum.

"Nerede dolaşacaktım?" Gözlerimdeki soru işaretini görünce aslında ne demek istediğimi anladı, dudak kenarları yukarı kıvrıldı, gülümsemesi yerini büyük bir kahkahaya bıraktı. "Yoksa sen şey diye mi düşünüyordun, gider gitmez buna iki kanat takmışlardır, bütün gün o dam senin bu bulut benim uçup duruyordur. Ya bırak bu saçmalıkları oğlum. Gelsen de gitsen de insansın işte, bir bok değişmiyor."

“Burada mı kalıyorsun peki? Yeşil Ev’de mi kalıyorsun?”

“Hm hm, kavgacı beş kardeşle anlaştım, uygun bir fiyata kiraya verdiler, banka kredisi aldım, içini de döşedim...” Sesinin bu tonunu gayet iyi biliyordum, alay ediyordu benimle. Eskiden olsa sinirlenirdim buna. İnsan yaşlandıkça sinirlerini halı altına süpürmeyi öğreniyor. Hem sinirlenecek ne vardı, bir rüya bile olsa güzeldi, bir daha asla olmayacağını düşündüğüm bir şey gerçekleşiyordu, babamla sohbet ediyordum.

Sorumun aptallığına güldüm. “Ne bileyim, birden her şey o kadar garip geldi ki, bir evin falan vardır diye düşündüm. En iyisi bunları hiç sormamış olayım, yani nerede yaşadığını, nerelere, nasıl gittiğini, ne yediğini falan...”

Kararımı başıyla onayladı. Gerektiğinde susmayı öğrenmek de geçen yılların öğrettiği bir erdem.

Yine de dayanamadım, “İyi de bu üstündeki gömleği daha önce hiç görmemiştim, bunu nereden aldın peki?” deyiverdim.

“Hay senin gibi evlada... Durduramıyorsun o geveze beynini değil mi? Onu ne yaptın, bunu ne yaptın, orada mı yedin, burada mı giyindin? Sana ne ulan? Çok rahatsız olduysan kalkıp gideyim yahu!”

“Sakın! Sakın gitme baba!” Düşük perdeden, hüzünlü bir şarkı gibi çıkmıştı sesim. Yalvarmanın en hüzünlü notalarında gezinen bir inilti. Gitmesini istemiyordum. Bir daha gitmesine dayanamazdım. En azından o anda böyle hissediyordum.

Garip bir rengi vardı arka bahçenin, sarı ile grinin daha önce hiç görmediğim bir karışımı. Bütün bitkiler grinin tonlarıyla oyun oynarken, gökyüzü sanki doğal hali buymuş gibi kirli bir sarıya boyanmıştı. Adımımı attığım ilk anda ürkütücü gelen bu tabloya gözüm alışmıştı kısa sürede. Hem galiba gözüm babamın mavi gözleriyle beyaz gömleğinden başka bir şey görmüyordu. Durumun tuhaflığını sorgulamayacaktım artık. Hem ne vardı bunda, daha geçen hafta çevirisini yaptığım kitabın bir sayfasında kaybolduğumu gördüğüm rüyanın da gerçek olduğunu düşünmemiş miydim?

Konu değiştirmeye alışık insanlara özgü bir öksürükle boğazını temizledi, “Demek buraya kadar kedi aramaya geldin?” dedi.

Heyecanla doğruldum, garip bir şekilde olmuştu ama sonunda olmuştu işte, zaten olması gereken de buydu, babamın doğaüstü

güçleri vardı artık. "Her şeyi görebiliyor musun artık? Sadece olanları mı görüyorsun, yoksa olacakları da görebiliyor musun?"

"Oğlum sen hiç akıllanmayacak mısın be? Manyak manyak laflar etme! Bahçeye girerken ne diyordun sen, pisi pisi diye deve mi arıyordun, sen adamı hakikaten çileden çıkarırsın! Bir de cahil cahil konuşuyorsun, olanı mı görüyorsun olacağı mı ne demek yahu? İstersen Milli Piyango sonuçlarını vereyim de kısa yoldan... Yuh! Pisi pisi diye dolanan adam kedi arar, bunu anlamak için ermiş mi olmak lazım?" Omuzlarını silkti, muzip bir ifade vardı sinirinde. "Kimin kedisi, yoksa bir de eve kedi mi aldın? Hem ne biçim kedi ismi o öyle? Ne diye çağırıyordun?"

"Goncagül. Sokak kedisi. Bizim apartmanın karşısında bulmuştuk, bir daha da ayrılmadı oradan, bütün mahalle bir arada bakıyoruz işte."

"Adını hangi geri zekâlı koydu?"

Sustum. Can acıtıcı bir cevaptı suskunluğum. Kendimi birden çok yorgun hissetmiştim. Ellerimi birleştirdim, parmaklarımdan sıkıntı örgüsü yaptım, başımı yerden kaldırmadan yan gözle babama baktım. Hâlâ yanımdaydı. Yeşil Ev'in gölgesinde iyice korkunçlaşan arka bahçedeki bu bankta, yanımda.

"Nasıl bir şey yazmayı düşünüyorsun?" diyerek bozdum sessizliği. Uzun sürmemeli kırgınlıklar, evlatlar alttan almayı bilmeli, diye öğretmiş birileri. Ne demek istediğimi anlamamış olacak ki soran gözlerle baktı. "Şişhane tarafına gidecektim, oralarda geçecek bir şeyler yazmak istiyorum dedin ya, onu sordum."

"Ha, o mesele. Var işte kafamda bir şeyler," kucağındaki defteri eliyle şöyle bir okşadı, "biraz başladım aslında. Ama istediğim gibi akmıyor. Bir karıkoca hikâyesi olsun istiyorum, hatta biraz cinai bir şey. Bilirsin, ben döner dolaşır aynı şeyi yazarım zaten. Öyle bir film vardı değil mi, neydi adı, *Aşk Filmlerinin Unutulmaz* şeyi diye, benimki de o hesap: 'Mutsuz Evliliklerin Unutulmaz Yazarı.' Yıllar önce Turgut 'Bu yüzden okunmuyorsun işte, dönüp dönüp aynı şeyi yazıyorsun oğlum, okur biraz farklılık ister, tamam, mutsuz evlilik herkesin ortak sorunu ama o da bir yere kadar,' demişti. Haklıydı da... 'Benim okurla derdim yok, istediğim gibi yazarım,' diyorsun demesine de hepsi palavra. Yazan herkesin tek derdi okunmak. Turgut taşı gediğine öyle koydu ki kaynak kurudu bir anda, o konuşmadan sonra en az iki sene

bir bok yazamadım. Şimdi çok daha rahatım tabii, yazmaya aslında şimdi başladım, okur falan artık gerçekten umurumda değil." Birden gülmeye başladı. Kahkahası önce göğsünden gelen hırıltılara, ardından öksürüğüne karıştı. "Benimki de laf işte, sanki ben var mıyım okur için, iyice tuhaf hallere büründüm." Yavaşça söndü kahkahası, derin bir nefes aldı. "Yazacağım yine de. Kafa benim, kalem benim, kim ne karışır? Bütün İstiklal'i yürüteceğim adamıma, Şişhane'ye kadar. Adam şehirde yürürken ben de zihninde yürümek istiyorum. O yüzden de çıksın evinden, biraz dolaşsın istiyorum ama olmuyor işte, ben gidemiyorum ki bir yere. Çakıldım kaldım bu lanet mahalleye!"

Dudağımı büktüm ve düşünceli düşünceli başımı salladım. Bahçenin sağına soluna baktım. Bir taş parçası hareket etti, belki de bir kaplumbağaydı. Bir kertenkele loş otların arasında koşarak uzaklaştı, kuyruğu kopmuş gibiydi.

"Benim yapabileceğim bir şey var mı?" dedim.

"Ne yapacaksın? Benim yerime gidip Şişhane'yi sen mi gezeceksin? Sonra gel bana gördüklerini anlat, ben de oturayım yazayım? Oh, ne âlâ! İş öyle hallolsaydı bir gezi rehberi alır, baka baka yazardım."

"Onu demek istemedim... Bir yardımım olursa diye... Yani... Aklıma geldi, söyledim."

"Aklına her geleni söyleme. Hayatın boyunca bunu yaptın zaten. Ben sana ne derdim her zaman?"

"Cahil ile lak lak edeceğine, âlim ile taş taşı."

"Sen ne yaptın peki? Âlim ile taş taşırken bile lak lak ettin, durmadı o çenen. Bir de kendince bahane bulmuşsun gevezeliğine 'Ben sesli düşünüyorum, kafamdan geçenleri içimde tutamıyorum,' diye. Tut! İçinde-kıçında nerende tutarsan tut, ama tut. Beyin ishali olmuş gibi vır vır vır... Hayatta bir ağırlığın olsun. Bir de yazan-çizen adamım diye dolanıyorsun. Yazık! Çok yazık!"

"Ne bağırıyorsun ya!"

"Bağırırım! Babanım ben senin! Yazar adam susmayı bilir! Senin çenen tavuk götünden bile gevşek be!"

"Yeterrrr! Susss! Sus ulan! Babaysan babalığını bil! Üstelik artık baba bile değilsin!"

Sustum. Gerisini söyleyemedim. Derin bir nefes aldım. Böyle anlarda, kendimi frenlemek için oynadığım oyunun kapısını çaldım.

Bir hikâyenin ya da romanın kahramanı olsam, şu yaşadıklarım kurmaca bir metnin bir sayfasına yazılanlar olsa, sevdiğim bir yazarın yarattığı karakter olsam ne derdim şu anda, ne yapardım? Sorumun cevabını bulmama ramak kala babamın gürleyen sesiyle dikkatim dağıldı.

"Haddini bil eşşoğlueşşek." Ş'leri uzatırken ağzından tükürükler saçıldı. "Babanla konuşuyorsun hıyar, ne biçim laflar onlar öyle?"

Alttan almaya niyetim yoktu. Hep bunu yapmamış mıydım zaten? Hep alttan almamış mıydım? Elinden her tür ev işi gelen babaların, servis çağırmaya alışık oğullarından biri olmanın ezikliğiyle hep susmamış mıydım o bağırırken?

"Yeter! Adam gibi konuşacaksak konuşalım. Babamsın diye ağzıma sıçman gerekmiyor! Utanmadan, korkmadan seveceksen sev. Yok, böyle bağırıp çağırarak iktidar kurmayı düşünüyorsan ben hemen çekip gidiyorum."

Cevabını beklemeden kalkmaya yeltendim. Elini uzattı. Dokunmadı. Ama titreyen elini görmem tekrar oturmam için yeterliydi. Aslında daha önce de birkaç kere kavga etmiştik, hatta askere gitmem konusundaki ısrarında küfürleştiğimizi bile hatırlıyorum. Ama hiçbir kavgamız arka bahçe dekorunda yaşanan bu kavga kadar dürüst değildi sanırım. Arkama yaslanırken başımı göğe çevirdim, ağaç dallarından başka şey göremedim. Babamın "Gitme," dediğini duyar gibi oldum, gitmeye niyetim yoktu zaten. "Goncagül'ü bulmadan bir yere gitmem, merak etme," diyecektim, demedim. Bu onu incitirdi. Kendisi için kalmamı istiyordu. O benim için kalmamıştı. Ona çok ihtiyacım olduğunu biliyordu, ağladığımı biliyordu, ama kalmamıştı. Gitmişti. Ben aynı şeyi yapmayacaktım. Gitmeyecektim.

En sevdiğim şarkılardan birini, hayır, en sevdiğim şarkıyı ıslıkla çalmaya başladım. Elleriyle dudaklarımı iki yandan büzerdi, şimdi yavaşça üfle derdi, ıslık çalmayı öğretene kadar akla karayı seçmişti, şimdi yıllar sonra küfürlü-bağrışlı bir kavganın ardından, o yoğun çabasının karşılığını alıyordu, oğlunun ıslığında barış imzalıyor, huzur buluyordu. Bende ne emeği varsa karşılığını veriyordum işte. Böyledir hesaplaşmalar, irin akar, kötü bir koku yayılır ortalığa. Yaranın kabuğu düşünce hafif bir rüzgâr bile sızlatmaya yeter. İkimiz de iyileşmek

istiyorduk. O da ıslık çalmaya başladı. En sevdiğim, hayır, en sevdiğimiz şarkıyı çalıyorduk birlikte. Döndüm baktım, o da bana bakıyordu.

Bir miyavlamayla konserimiz noktalandı.

"Goncagül bu!" dedim.

Babam da ayağa kalktı. Karanlık bahçenin sağına soluna pisi pisi dedik, otların arasına baktık, babam zemin katın kırık penceresinden içeri sarktı "Goncagül!" diye bağırdı. Ses yoktu. Bahçenin birbirine uzak iki köşesinde durduk kaldık, zamanın sarkacında sallandık.

"Yanlış duyduk herhalde," dedim çenemi kaşırken.

"Öyledir, bilirsin, insan kimi zaman duymak istediğini duyar, görmek istediğini görür. Olan biten her şeyi gerçek sanmayacaksın."

Yönetmenin verdiği mizanseni zamanında yapmaya özen gösteren iki oyuncu gibi birbirine eşit adımlar atarak banka doğru ilerledik, az önceki yerlerimize oturduk.

"Kendin için mi söylüyorsun bunu? Sen de mi gerçek değilsin? Ben seni görmek istediğim için burada, bu arka bahçede bir baba hayaliyle mi konuşuyorum şu anda?"

"Evet oğlum, sonunda anladın işte." Kendinden beklenmeyecek bir çeviklikle ayağa kalktı, kimi zaman arkadaşlarıyla evde içerdi ben çocukken, gecenin bir vakti kalkar teatral hareketlerle anılar anlatırdı, işte beni o zamanlara götüren bir ses tonuyla elini kolunu savurarak konuşmaya başladı. "Ben babanın ruhuyum. Geceleri dışarıda dolaşmaya, gündüzleriyse alevlerde çile doldurmaya mahkûmum."

Yine aynı şeyi yapıyordu, dalga geçiyordu benimle. "Yapma," dememe aldırmadan devam etti.

"Ey sevgili oğlum, ey sevgili Hamlet! Dinle! Aziz babanı eğer biraz sevdiysen..."

"Yeter! Yapma şunu. Dalga geçme benimle. Ne olur yapma!"

İkimiz de ayaktaydık şimdi, görünmeyen bir dişinin tek eşi olmak için savaşmaya hazır aslanlar gibi burnumuzdan soluyorduk, Yeşil Ev'in bu halimizden korktuğuna emindim.

Bazı geceler korkuyla uyanırdım. Sönen sobanın kalbinde zamansız patlayan bir kömürün sesi o karanlık uyanış anını daha da tekinsiz bir havaya sokardı. Belediyenin bir bütün çocukluğum boyunca ilgilenmediği sokak lambası tek marifetini sergiler, otuz saniyede bir

göz kırpardı. Bilirdim iki ışık çakmasının arasında otuz saniye olduğunu, saymıştım. Sayıları severdim, hep sayardım, geçen süreleri, yalnızlıkları, öfkeleri, bitmeyen kavgaları, bağrışları... 1, 2, 3, 4, 5, 6... İki rakam arasında yutkunursan zamana daha çok hükmedebilirsin, seni şaşırtmasını, kandırmasını engellersin... 95, 96, 97, 98, 99, 100... Yüze kadar saymak işin ilk adımıdır, sonrası daha kolay, sadece her rakamın başında yüz demeyi unutmayacaksın... 265, 266, 267, 268, 269, 270... Sesler yükselirse yapman gereken şey çok kolay, dikkatini rakamlara vereceksin iyice, gözünün önünde uçuşacak şekiller, yoğunlaşmak için sağa-sola, öne-arkaya sallanacaksın... 505, 506, 507, 508, 509, 510... Hem ödülü de var bunun, bizim oğlan 1000'lere kadar sayabiliyor diyecekler senin için, 2000-3000-4000 istediğiniz hedefi gösterin, bir an bile düşünmeden başlar saymaya, matematiği çok iyi, eh okuma yazmayı zaten okula gitmeden bitirmişti, babasının oğlu ne de olsa... 1001, 1002, 1003... Babasının oğlu ne de olsa... 3000, 5000, çokbin, yokbin...

Sonra bir sessizlik olurdu, ev susardı, sobadaki kömür susardı, içimdeki rakamlar susardı. Bir tek sokak lambasının otuz saniyede bir odama yolladığı gölgelerin fısıltısı kalırdı. Bulutları-gölgeleri bildiğim dünyanın şekilleriyle adlandırmayı sevmediğim için bakamazdım duvardaki karaltılara, kulaklarımı tıkardım o fısıltıları duymamak için. İçimde bir şey büyürdü, adını bilmediğim. Korku değil ama çok korkunç, heyecan değil ama kalbimi yerinden oynatan, merak değil ama gözbebeklerimi büyüten, acı değil ama kanayan bir şey, adını bilmediğim. Kapının altından odaya süzülen ışık bilinmezden kurtulmak için tek umudum olurdu. Döne döne o ışığa giderdim. Salonda, ayaklı lambanın yanında oturuyor olurdu annem. Loş ışığın çağrısı sonunda annemin kucağına atardı beni. Teni ateş gibi sıcak olurdu, elleri buz gibi soğuk.

Konuşmazdık. Bazen "Babam nerede?" derdim. Saçlarımı okşardı.

İşte yanımdaydı babam. Sessiz bahçede, dizine koyduğu işaretparmağıyla tempo tutuyordu, içinde bir yerde, az önceki ıslık konseri devam ediyordu belli ki.

"Geceleri sen neden evde olmuyorsun diye sormuştum da bana bir masal anlatmıştın, hatırlıyor musun?" dedim.

Tempo tutmayı bıraktı. Pantolonundaki görünmez bir toz zerresini silkeledi. Gözlüğünü çıkardı. Arka bahçenin karanlık göğünde camlarına baktı, lekeliydi. Hohladı. Daha önce hiç görmediğim gömleğinin eteğine silmeye başladı.

"Dinliyor musun beni?" dedim. Birbirimize horozlanmamızla oturup soluklanmamız arasında ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordum. İşten neden aramıyorlardı? Goncagül neredeydi? Melek... Melek...

"Geceleri nereye gittiğini merak ediyordum. Ne olur söyle, ne olur söyle diye ısrar edince, sana bir sır vereceğim, diye balkona çıkarmıştın beni. Kaşlarını çatıp ciddi bir yüz ifadesi takınmıştın. Hatırlıyor musun?"

"Duvardaki geçit masalını anlatmıştım değil mi? Sonradan onu yazayım diye çok düşündüm. Ama iyi ki de yazmamışım. Poe, Borges falan çok daha iyilerini yazdı öyle metinlerin. Benimki ayağı yere basmayan, sırıtan bir şey olurdu."

"Ben inanmıştım o hikâyeye, biliyor musun? İnanmak istemiştim. Babamın kimsenin bilmediği özel bir gücü olması fikri hoşuma gitmişti. Benim babam farklıydı. Evimiz de özel bir evdi. Koridorun sonundaki duvarda özel bir geçit vardı. Geceleri ben uyuduktan sonra babamın sihirli güçleri devreye giriyordu, kimsenin yapamayacağı bir hareketle, o geçitten çıkıp gidiyordu. Başka bir dünyaya geçiyordu, herkesin birbirine hikâyeler anlattığı bir dünyaya. Benim babam da süper güçleri olan bir yazardı, onun da anlatacakları vardı, oturup sabaha kadar konuşuyorlardı. Ben uyanmadan da dönüyordu yazar babam."

"Yedi yaşında mıydın, sekiz yaşında mıydın, öyle bir şeydin değil mi? Eşek kadardın yani. O yaşta çocuk inanır mı böyle palavraya? Bırak şimdi saçma sapan konuşmayı."

"İnanmıştım. Ne anlatsan inanırdım. Şu Yeşil Ev'in yürüyüp gitmesine de inanmıştım."

Gözlüğünü silmeyi bitirmişti sonunda. Camların temizlenip temizlenmediğini kontrol etmek için bir kol boyu uzattı gözlüğünü, sonra da özenle yerleştirdi burnunun üstüne. Hayatında ilk kez görüyormuş gibi baktı bana.

Ne kadar da sakindi. Parçası olmak istedim bu törenin. Başımı sağa doğru eğdim. Gözlerimizi kısıp baktık. Babamın gözlük camlarından, arka bahçenin güvensiz sarmaşıklarla kaplanmış duvarlarına bakıyorduk. Sacayağı Sokak'taki evin bahçe duvarı da sarmaşıklardan görülmezdi. Çok korkardım o görüntüden. Buruş buruş bir el sarmaşıkların arasından çıkacak, geri dönülmez kuyulara çekecek beni, diye düşünmekten nefes alamaz hale gelirdim. Kaçırdım bakışlarımı.

"İyi işte, daha ne istiyorsun? Seni hikâye etme yeteneğiyle büyütmüşüm. Masal okurken de uydururdum, onları niye söylemiyorsun? Pamuk Prenses'ten nefret ederdin ama Yamuk Prenses ile Yedi Cücükler diye okumaya başlayınca bayılırdın, gülmekten karnın ağrırdı."

"Bir kere! Hayatında bana bir kere masal okudun, onda da körkütük sarhoştun. O kadar sarhoştun ki, senin o Yedi Cücükler tek tek Yamuk Prenses'in koynuna giriyordu."

Gür bir kahkaha patlattı. "Öyle mi uydurdum? Ulan ne acayip şeyler yapmışım ya! Siktir et, iyi ki de öyle anlatmışım, erken yaşta insan denen mahlukatın ne orostopol bir şey olduğunu öğrenmişsin işte." Gülerken ağzında biriken tükürükleri şapırtıyla yuttu, midem bulandı.

"Küfredip durma! O geçidi bulmak için ne kadar uğraştım biliyor musun? Koridorun sonundaki duvarın her yerini incelemişimdir. Nasıl bir şeydi geçit? Sadece seni görünce mi açılıyordu? Bilimkurgu filmlerindeki gibi mi oluyordu, güçlü bir ışık seni içine mi çekiyordu? Sen nasıl yok oluyordun? Planlar yapardım, uyumuş gibi yapıp bir köşeye saklanacaktım, ne olduğunu kendi gözlerimle görecektim."

"Yapsaydın."

"Yaptım. Tuvalete saklandım bir gece. Çamaşır makinesinin yanına oturdum, kapıyı da araladım. Başladım beklemeye. Sonunda gördüm ne olduğunu." Sol elinin başparmağıyla işaretparmağını gözlüğünün altından sokup gözpınarlarını ovuşturdu. Geçmişin mızrağını kaldırmış bir şövalyenin kararlılığıyla sürdüm atımı babamın üstüne, "Yorulmuyor muydunuz hep fısıltıyla kavga etmekten?" dedim.

"Seni düşünüyorduk. Evdeki durumdan etkilenmeyesin diye özen gösteriyorduk, fena mı etmişiz yani?"

Dönüp Yeşil Ev'e baktım. Kavgalı beş kardeşi düşündüm. Hayatlarında gerçekten iyi anlaştıkları, birlikte gülüp eğlendikleri bir dönem olmuş muydu acaba? Bütün mahallenin nefretiyle çürüyen bu evin günün birinde yürüyüp gittiği masalını duysalar ne derlerdi? Onların da anne-babası gerçeklerini fısıltılara gömüp sahte mutlulukların çığlıklarını atan kuşaktan mıydı? Onların da babası "Ben sizin babanız değil, arkadaşınızım, benimle her şeyinizi konuşabilirsiniz," deyip kulaklarını "erkek adam mesafeli olur" tıkaçlarıyla tıkayan babalardan mıydı? Ajansı almadan rahat edemeyen babaların ilk sigarasını kömürlükte içen oğulları gibi kırgın mıydı onlar da hayata? Pazar günleri, çizgili pijama geçit töreninde babalarını gördükçe onların da mideleri bulanır mıydı? Bu Yeşil Ev neden hâlâ burada, çocukluğumun geçtiği Sacayağı Sokağın başında, bir türlü çıkamadığım yaşam üçgeninin merkezinde duruyordu? Babam burada ne arıyordu?

Beynimdeki gürültüden ne dediğini duyamadım önce. Hemen susturdum "Geçmişin Hesabı Korosu"nu, babama verdim kulağımı.

"Bunalıyordum evde. Annen bir türlü anlamadı ki beni. İlk zamanlar farklıydı gerçi, gurur duyuyorum yazdıklarınla falan derdi. Ama yıllar geçtikçe değişti, belki de çevresinin baskısına dayanamadı. Babamın yüzüne bakamıyorum, demeye başladı. Her gece, gir bir işe, çalış, kazan paranı, sonra ne istiyorsan yaz, diye başımın etini yerdi. Belki de haklıydı, bilmiyorum. Yapamıyordum ama, kaç kere denedim, memuriyet bana göre değildi, ticarete ne zaman el atsam işi kıçıma çevirdim. Gündüzleri sırf işe gidiyor olayım diye dayının deposuna atardım kapağı, yoksa ben ne anlarım boyadan-çimentodan... Tufeyli damat diye laf sokardı babası, benim cebime mi güvenip çocuk yaptı, derdi. Deden bir ara senin velayetini bile istedi, senden baba olmaz, ver çocuğu git, dedi. Bu tarafta cehennem gibi bir ev, öteki tarafta üç beş arkadaşınla şiirden, romandan, sinemadan konuşabileceğin bir içki masası, sen olsan hangisini tercih ederdin. Geceleri zor kaçardım meyhaneye, zıkkımlandığın rakının parasını bile babam veriyor, ne şerefsiz adammışsın, diye arkamdan bağırırdı annen. Küfürleşirdik bile. Düşünebiliyor musun, her kandilde dua etmeyi ihmal etmeyen annen, bir de utanmadan babamın parasını orospulara yediriyorsun, diye yüzüme tükürürdü. Doğruydu da. Az gitmedim

orospulara. Hatta bir ara, bir tanesiyle dost hayatı bile yaşadım. Balıkesirli bir kadındı... Öyle yüzünü ekşitme, bunları şimdi de anlatamazsam ne zaman anlatacağım. Hem sandığın gibi değildi. Elbette yatağına da girerdim ama esas vaziyet başka olurdu. Meyhaneye diye çıkar, gider onun evinde içerdim. Bir de oğlu vardı, onu uyutur, yanıma gelirdi, biraz saçımı okşardı, biraz demlenirdik. Sonra pencerenin önündeki sedire kurulur, açar defterimi sabaha kadar yazardım."

"Tek sorun bu muydu yani? Sen yazardın, yaratıcıydın, annem de anlamıyordu, bu mu yani?"

"Kimse mutlu değildi oğlum. Kimse mutlu değildi."

Bir rüzgâr esti. Nem kokan, küf kokan bir rüzgâr. Yine de hoşuma gitti. Yan gözle babama baktım. Memnundu bu zamansız esintiden, gözlerini kapamış, derin derin nefes alıyordu. Ben de gözümü kapadım. İstanbul konuşmaya başladı. Beşiktaş iskelesinde dişsiz bir adam martıları besliyordu, torbalar dolusu akciğer vardı yanında, martılar havada kapıyorlardı kanlı et parçalarını. Cebindeki son parasıyla aldığı simidi, martılarla paylaşan şair romantizminin dışında bir yerde akıyordu gerçek. Geceleri bir barda otoparkçılık yapan adamın horultusu yükseldi Dolapdere'deki bir bodrum katından. Metroda kaval çaldı bir adam, o kadar kötüydü ki çıkan sesler, gelen geçen güldü. İstiklal'de slogan attı dört kız, kanlı generallerin yargılanması umudunu bir gün daha bayrak gibi taşıdılar. Kadıköy'de gitar satan bir dükkânın vitrinine baktı, saçları bir türlü uzamadığı için canı sıkılan oğlan. Eminönü o kadar kalabalıktı ki, bütün sesler birbirine girdi. Aklım Eminönü'ne gittiği anda, aklım babam olduğu anda İstanbul sustu. Derin bir sessizliğin içine düştük arka bahçede. Babam yanımdaydı ve Goncagül hâlâ kayıptı.

"Boşansaydınız," dedim, "o kadar cesaretin yok muydu?"

"Sende var mı o cesaret?" dedi. Sesi buz gibiydi.

Acının insan ruhuna yayılması için ne kadar zaman geçtiğini o anda anladım. 1, 2, 3, 4... Bende de yoktu o cesaret... 8, 9, 10... Hiç olmadı... 12,13... Ayrılma kararını veren Melek oldu... 16, 17, 18... Ayrılmak istedi, beni ikna etmeye çalıştı, gözyaşlarıma göğüs gerdi, benimle ağladı, daha önce boşanmış olan arkadaşlarıyla yemeğe çıkmamı sağladı, yayınevinden benim için izin aldı, tatile çıkmam için

baskı yaptı, ailesiyle konuştu, avukat ayarladı, boşanma terapistinin seans ücretlerini ödedi... 32, 33, 34... en sonunda bir not bırakıp gitti... 41, 42, 43... ve bitti... 50.

Elli saniyelik bir şeydi.

"Boşandınız mı?"

"Mahkeme haftaya." İyi ama bu konuyu hiç konuşmamıştık ki. "Sen nereden biliyorsun?" dedim.

"Babanım ben, anlarım. Bana kızsan da, delirsen de, köpürsen de gerçek değişmiyor oğlum. Babanım ben senin. Geldin şuraya oturdun ya, beşinci dakikada anladım, bunların arası kötü dedim." Burnunu çekti, belli belirsiz. "Konuşmak ister misin?"

"Konuşacak bir şey kalmadı," diye mırıldandım. Yalan söylemiyordum, gerçekten de konuşacak bir şey kalmamıştı. Melek'le evliliğimiz geçmesi gereken yollardan geçmiş ve son durağa gelmişti. İkimiz de inmiştik otobüsten. Boşanma denen durakta bekliyorduk şimdi. Bir hafta sonra bu durakla da işimiz bitecekti, gelir mi gelmez mi bilmeden bir sonraki otobüsü beklemeye başlayacaktık. Haklıydı. Bende de yoktu o cesaret.

Oturduğumuz bankın dibinde kendiliğinden bitmiş yabani çiçekler, bahçenin sessizliğini bozmaya çalıştılar, başaramadılar. Karanlık sarmaşıklarla kaplanmış duvarlara baktım. Sacayağı Sokak'taki evin bahçe duvarını hatırladım. Çok korkardım, buruş buruş bir el sarmaşıkların arasından çıkacak, beni geri dönülmez kuyulara çekecek diye düşünmekten nefes alamaz hale gelirdim. Kaçırdım bakışlarımı.

Babam kırmızı karton kapaklı defterini yanına koyup ellerini bacaklarının altına soktu.

"Üşüdün mü?" dedim.

"Böyle oluyor bazen," dedi, "buz kesiyor ellerim, çenem kilitleniyor, ağzımı açamıyorum, gözlerime bir haller oluyor. Merak etme, geçer şimdi."

Boşanacak olmamıza üzülmüştü, biliyorum. Severdi Melek'i. İyi anlaşırlardı. Melek de onun için üzülmüştü.

"Üzme kendini baba. Ben baştan biliyordum böyle olacağını. Bir hikâyende çok güzel bir benzetmen vardır senin, çok severim. Atalardan kalma geleneksel makinesine yeni takılmış tıraş bıçağı gibidir evlilik dersin hikâyenin bir yerinde. Tıraş makinesi, hem

modernleşmenin hem gelenekselin simgesi. Bir yanıyla şehirli ama bir yanıyla da fazlasıyla ataerkil bir simge. Jilet yeni takıldığında, yani evliliğin ilk yıllarında dikkatli olmak lazım, elin ayarı biraz kaçarsa kanatır, parçalar. Ama gereği gibi, örneğin cilde hep aynı yönde sürülerek kullanılırsa pek güzel temizler. Birkaç tıraştan yani birkaç yıldan sonra dikkat etmeye gerek kalmaz, öyle ya da böyle tıraş eder. Asıl sorun jilet körelmeye başlayınca ortaya çıkar, o zaman ne yapsan da fayda etmez, en kösele deri bile kan revan içinde kalır. Doğru mu hatırlıyorum, böyle bir şeydi değil mi?"

"Evet, zamanı gelince ya yeni heyecanlarla bileyeceksin bıçağı ya da değiştireceksin falan filan..." Bu konuda konuşmak istemediği sesinden anlaşılıyordu. "Sabun, köpük, sıcak su, ılık havlu... Tıraşla ilgili her tür nesneyi evliliği anlatmak için kullanmıştım hikâyede ama sevmem o fikri. Kolaycı bir metindir, boktan benzetmelerle doludur."

Ben o hikâyeyi çok severim demeyi, o benzetmelere sığınarak Melek'le evliliğimizi anlatmayı düşündüm. Tam ağzımı açacakken ayağa kalktı babam. Konuyu kapatmak istiyordu belli ki. Bahçenin duvarına doğru yürüdü. Döndü, uzun uzun Yeşil Ev'e baktı. Çömeldi, bir bitkiyi okşadı, "Her yeri böcek sarmış," dediğini duyar gibi oldum. Yayınevinden aramamışlardı. Faruk ben gitmeyince pazarlama bölümündeki o güzel asistanı oturtmuştur masama, omzuna bacağına dokunabilmek için arada çay-kahve servisi yapıyordur, biliyordum. Hakkı geldi bir an aklıma, Yeşil Ev'e gidiyorum demiştim, buranın tehlikelerini bütün mahalleli gibi o da biliyordu ama bunca zaman dönmediğim halde kontrol etmeye gelmemişti. Kimsenin aklına gelmiyordum ben. Çocukluğumun gecelerinde otuz saniyede bir odamın duvarlarına yapışan gölgelerden ne farkım vardı ki?

Sonra Goncagül'ü düşündüm. Neredeydi? Neden gitmişti? Neden bırakmıştı beni?

Yıllardır Yeşil Ev'in köşesine gizlenmiş bir toz zerresi havalandı, uçtu, gelip burnumun ucuna kondu. Elimin ayasıyla burnumu kaşımam işe yaramadı, gürültüyle hapşırdım.

"Çok yaşa!" dedi babam.

Cevap vermedim.

"Sen bir şeyler yazıyor musun?" dedi, bitkiyi okşamayı bırakmıştı, belini tutarak yavaşça doğruldu. Ellerini beline koydu, bir kere sağa bir

kere sola eğilerek vücudunu esnetti. Koşup sarılmak geldi içimden. Babamdı işte, şu yaptığı harekete "Sporumu yapmadan güne başlamam," diyecek kadar çocuk, "Gerekirse vurur yumruğumu –alır ceketimi– döner arkamı giderim," diyecek kadar ezberlenmiş babam.

Oğlunu uzağa savuramayacak kadar güçsüz dallarıyla Birörnekacılar Ormanı'nın yazmaya âşık ağacı; babam.

"Yazıyordum. Ama bu aralar kilitlendim biraz. Senden sonra kötü bir dönem geçirdim. Küstüm yazmaya. Hatta doğru düzgün kitap okuyamaz oldum. Kütüphaneye yaklaşmak sana yaklaşmak gibiydi. Kitaplarla dolu bir geçmişte, kütüphaneyle çevrili bir odada sensizlikten kaçmaya çalışmak dünyanın en zor şeyiymiş. Ben de bıraktım kaçmayı. Okumaya başladım. Senin yazdıklarını, en yakın arkadaşlarının kitaplarını, sevdiğin yazarların romanlarını... Yolu senden geçmiş ne varsa okuyordum. Aylarca okudum, hiçbir şey düşünmeden okudum baba. Sonra yazmaya başladım. Elimi kaldırmadan, bileğim ağrıyana kadar yazıyordum. Hep seni yazıyordum."

"Hm! Bir ara okumak isterim yazdıklarını."

"Ama yine kilitlendim... bu boşanma işi falan... anlarsın... öyle işte... yazamıyorum."

"Ne demek yazamıyorum? Yazacaksın. Başka neyimiz var ki bizim? Bak bana, hâlâ yazıyorum. Bir gün bile bırakmadım şu kalemi elimden. Sen de her gün okuyacaksın, her gün yazacaksın. Onun acısı, bunun sıkıntısı diye bahane aramayacaksın. Kimseyi düşünmeyeceksin. Baban, anan, karın... Kaçmak istedikten sonra sığınacak liman çok. Hiçbir limana yanaşmayacaksın. Hep açık denizde. Hep ufuk çizgisine doğru. Gözünün doğrusuna yürüyeceksin. Yazacaksın. Kimsenin dediğine bakmayacaksın yazarken, kimsenin kelimelerine çamur sıçratmasına izin vermeyeceksin, o çamuru temizlemek için bile eğilmeni istemem, hep dik duracaksın!"

Heyecanlanmıştı, kürsüde söylev çeken siyasetçiler gibi elini kolunu savurarak bitirdi sözünü. "Hiç böyle öğüt vermezdin, ne oldu birden?" dedim. Gülerek söylemiştim bunu, hoşuma gitmişti bir babanın geç kalmış heyecanı.

O da güldü. Kollarını iki yana açtı. Bir korku evinin yabani otlarla, çiçeklerle kaplı arka bahçesine dikilmiş korkuluk gibiydi bu duruşuyla.

Hastanedekinden çok daha zayıf geldi gözüme, daha şeffaf. "Eh, bu saatten sonra öğüt de veririm, boş da konuşurum!" Parmaklarını şaklatıp sağa sola sallanarak, sarhoş gecelerinin şarkısını söylemeye başladı: *"Satmışım anasını, ben bu dünyanın, sen benim yanımda olduktan sonra... Param olmasın, pulum olmasın, meyhaneler mesken bir berduş olsam..."*

Hafiften sekerek, omuz titreterek yanıma geldi. Oturdu. Gülüştük bir süre.

"Yazacağım," dedim. Elini dizime koyacak gibi yanaştırdı, vazgeçti. "Bir şeyler var kafamda ama istediğim gibi akmadı. Bir de hep aynı şeyi yazıyorum gibi geliyor, hep baba oğul hesaplaşması."

"Bir de laf ediyorsun şunu yaptın bunu yapmadın diye, bak ne güzel bir konu vermişim sana. Babalarla oğullar iyi konudur, yaz yazabildiğince, coşsun kelimeler. Ama Ece'nin dediğini de unutma; *Oğullar oğulluktan sessizce çekilmesini bilmelidir abiler.*"

"O dizenin bu konuyla ilgisi yok, sırf konuşmuş olmak için konuştun," demektense, babasına hayran bir oğulun ışıklı gülümsemesini hediye ettim. Zaten o ukala lafı etsem ne değişecekti ki, bu saatten sonra öğüt de verirdi, boş da konuşurdu. Saçmalardı isterse.

"Sizin zamanınızda hikâye daha makbulmüş, şimdi edebiyat apartmanının arada bir başı okşanması gereken sevimli çocuğu muamelesi görüyor, baba. Hikâye yazıyorum dediğimde herkes anlamlı anlamlı başını sallıyor. Babacan bir gülümseme yerleşiyor yüzlerine. 'O da lazım, yaz tabii,' dedi geçenlerde yayınevinden biri. Yurtdışından yeni dönen bir çevirmen de 'Aptal olma, yazacaksan roman yaz, kimse hikâye okumuyor, hele dünyaya açılayım falan diyorsan hiç şansın yok,' dedi. Sen ne diyorsun?"

Dediklerimi dinlemiyor gibi geldi. Boşluğa bakıyordu. Boş bakıyordu. Korktum. Çok korktum. Bir inilti gibi döküldü baba kelimesi dudaklarımdan. Vurgundan son anda kurtulmuş sünger avcısının ani nefesiyle kendine geldi.

"Ne oldu, bir şey mi dedin?"

"Birden öyle durunca sen korktum... şey oldu sandım... yani..."

Yavaşça ayağa kalktı. Gülümsedi. "Korkma oğlum," dedi, "olmaz öyle bir şey, bir daha olmaz."

Bahçenin çıkışına doğru yürüdü.

"Dur," dedim, "nereye gidiyorsun?" Gitmesini istemiyordum. Arka bahçede zaman dursun istiyordum. Bir daha gitmesine, birinin daha gitmesine dayanamazdım ki? Güçlü değildim ben, hiç olmamıştım. "Gitme baba!"

"Çocuk gibi davranma, ne zaman istersen buluşuruz, benim işim gücüm yok, sen kendine göre ayarla!" Otobüs durağında ayrılıp evlerinin yolunu tutan iki arkadaş, aynı devlet dairesinde yıllardır dirsek çürüten iki memur gibiydik. Bu kadar sıradan mı bitecekti bu buluşma? Dumanlar çıkmayacak mıydı sağdan soldan, Yeşil Ev ayaklanmayacak mıydı, saatlerdir konuşmamızı dinleyen otlar, böcekler, hayvanlar dile gelmeyecek miydi, Goncagül kahkahalar atarak sahne almayacak mıydı?

Aniden döndü, defterine dokundu yavaşça, "Bak aklıma ne geldi?" dedi, "Buzzati'nin bir hikâyesi vardır, adam başkasının yazdığı metinlerle hem yolunu bulur hem şöhret olur. İstersen biz de öyle bir şey yapabiliriz. Bu yazdıklarımı da verebilirim sana." Kafasını kaşıdı, önemli bir karar vereceği zaman hep böyle yapardı. "Şu karıkocanın hikâyesini bitirirsem haftaya getiririm, koyar altına kendi adını yayımlatırsın. Bakma öyle deliye bakar gibi, banka soygunu teklif etmiyorum ya! Babanım oğlum ben senin, baba oğul arasında olur böyle şeyler. Bazısı han-hamam miras bırakır, benden kalacak miras da budur işte."

"Hayır, ben yazı falan istemiyorum, sen gel yeter. Baba dur! Daha konuşacağımız çok şey var!"

"Sakin ol be evladım! Onları da başka zaman konuşuruz. Başım ağrıdı. Ayrıca bu kadar üzme kendini. Melek doğru olanı yapmış."

Konuştukça saçmalıyor, uzaklaştıkça silikleşiyordu.

"Babanın oğlusun işte. Sen de başaramadın benim gibi."

Sözleri anlaşılmaz oldu. Kesik kesik heceler duyuyordum. Gidişinin hüznünü mahvedecek, vedanın sarısını gökkuşağına boyayacak bir kahkaha eşlik ediyordu adımlarına. Başım döndü, düşecek gibi oldum. Arkasından koşmak istedim, sanki otlar dolandı ayağıma, dengemi kaybettim. Güneşin göz yakıcı sarısı bir saniyeliğine yırttı bitki örtüsünü, gözüm görmez oldu, ışıktan bir kapı açıldı arka bahçenin ortasında. Ayakta durmaya çalışırken "Goncagül'ü başka

yerde ara, buraya gelseydi ben görürdüm," dediğini duydum. Son bir umutla babamın olduğu yere baktım. Yoktu. Düştüm.

Kedi mamasının kokusuyla kendime geldim. Düşerken torba patlamış, mamalar ağzımın, burnumun çevresine saçılmıştı. Babamla konuşurken bu torba elimde miydi? Babamla konuşurken? Sonunda bu da olmuştu, babamın hayaliyle konuşur hale gelmiştim. Bu gündüz düşünü burada, çocukluk korkularımın merkez üssü Yeşil Ev'in arka bahçesinde görmem çok normaldi. Bir düş görmüştüm.

Yavaşça ayağa kalktım. Üstümü başımı silktim. Mahcubiyet duygusuyla büyütülmüş bütün evlatlar gibi sağa sola baktım. Kendi kendime konuştuğumu, yerlerde yuvarlandığımı bir gören olmamıştı. Birkaç dakika olduğum yerde kaldım. Korku ve rahatlama iki yakın arkadaş olmuş, aklımın koridorlarında birdirbir oynuyorlardı.

Yolun karşısına geçtim. Yeşil Ev'e bir kez daha bakmak istiyordum. Çocukluk teknesinin içinde korku hamuruyla karıştırıp mıncıklayarak macun haline getirdiğim bu imgeyi orta yaşını geride bırakmış bir adamın gözüyle görmeliydim artık. Büyümeliydim. Büyümek, ezberlenmiş bir imgeyi yeni yaşa, yeni hayata transfer edebilme becerisiydi belki de. Kararımı verdim; artık Hopper'ın *House by the Railroad* tablosundaki eve benzetecektim bu yıkıntıyı.

Öğlen olmuştu. Eve doğru yürüyordum. Olağandışı bir şeyler görmeyi umarak çevreme baktım. Bildiğim gibiydi bütün görüntüler. Ömrümü içinde geçirdiğim üçgenin görünmez prangasını sürükleyerek geçtim yollardan. Kelepçelerimi göstermeden selam verdim üç beş mahalleliye. Artık işe gitmemin bir anlamı yoktu. Hele yayınevindekiler için hiçbir anlamı yoktu. Bir ara anneme uğramayı, yaşadıklarımı ona anlatmayı düşündüm. Ezan okunuyordu, vazgeçtim.

Sokağın köşesinden döner dönmez Hakkı'yı gördüm. Dükkânın önündeki meşrubat kolilerini içeri taşıyordu. Rengi atmış bir şapkayı siperliği arkaya gelecek şekilde takmıştı kafasına. Daha önce Hakkı'nın beyaz gömlek giydiğini görmemiştim hiç. Babam geldi aklıma, içim acıdı. Goncagül'ü bulabilmişler miydi acaba?

"Abi vallahi bütün gün arattım çocuğa ama bulamadık Goncagül'ü. Sen de harabenin oralara bakacaktın, orada da yoktu değil mi? Şimdi

ben böyle deyince kızıyorsun ama kesin bir halt oldu buna. Artık köpek mi daladı, taksi mi ezdi bilmem ama çıkmaz bu hayvan artık ortaya," dedi Hakkı. Ekşimiş peynir ve lavantalı deterjan kokularının arasında bir eğiliyor bir kalkıyor, alnında biriken ter damlaları meşrubat kolilerine akıyordu.

"Sen işe gitmedin mi abi?" dedi. Cevap vermedim, konuşmak istemiyordum Hakkı'yla.

"Altı şişe bira versene bana," dedim, "soğuk olsun!"

Soğutmayan buzdolabından çıkardığı biraları pis kokulu siyah naylon torbaya koyarken "Vallahi imreniyorum sana abi," dedi, "istediğinde gidiyorsun işe, istediğinde gitmiyorsun. Dedebey akıllı adammış, zamanında iyi mal yapmış. Bende o kadar kira geliri olsa, ben bir gün bile gitmem işe."

Hakkı'yı öldürmek istedim. Mahallenin bütün geçmişi bilinen çocuğuydum ben, en eski sakininden bakkalına, muhtarından kedisine herkes konuşabilirdi hakkımda. Yeşil Ev ve ben; biz olmadan düşünülemezdi bu mahalle.

Bira şişeleriyle dolu torbayı alıp çıktım dükkândan. Hakkı arkamdan "Sıkma canını bu kadar abicim, ne olacak yani, yeni kedi buluruz mahalleye!" diye bağırıyordu.

Eve girdim. Sessiz. Boş.

Bir şişe bira açıp çalışma masama oturdum. Bugünden, bugün yaşadıklarımın ruhumda açtığı deliklerden ancak yazarak kurtulabilirdim. Babamın sözünü dinlemeliydim, yazmalıydım.

Defterimi önüme çektim, kurşunkalemimin ucunu açtım. Sayfanın sağ üst köşesine tarih attım. Aylardır kafamda dolaşan cümleleri yazarak başladım çalışmaya.

"Gün boyu süren açlığını bastırmak için eve girer girmez buzdolabına saldırdığında dondu kaldı; mıknatıslı buzdolabı süsüyle tutturulmuş bir not vardı karşısında, karısının el yazısını nerede olsa tanırdı."

Hemen üstünü çizdim. Çok kötü bir cümleydi. Kalktım evin içinde dolaştım biraz, birkaç kitap karıştırdım, bir şişe daha bira açtım. Pes etmeyecektim. Kaçmayacaktım. Hiçbir limana yanaşmadan devam edecektim.

“Eve aç geldi, sabahtan beri bir şey yememişti. Mutfağa girer girmez olduğu yere çakıldı. Buzdolabının kapağına bir not tutturulmuştu. Karısının el yazısını hemen tanıdı. Son satırı okuyabilmek için bir iki adım yaklaştı: *Gidiyorum artık. Hoşça kal!*”

Bu daha iyiydi. Ama yine de içime sinmedi. Üstünü çizdim. Canım sıkıldı. Sayfayı koparıp buruşturdum. Böyle gerilimli anlarda müzik dinlemek iyi gelir. Babamdan kalma plaklardan birini pikaba yerleştirdim. İğneyi yerleştirmeden önce üfleyerek temizledim. Çiziklerle dolu plağın cızırtısı boş evde yankılanmaya başladı. İlk notalar duyulduğunda bir bira daha açtım. Bu sefer içine biraz da votka kattım.

Babamla Yeşil Ev’in arka bahçesinde, bir bankta oturup ıslıkla bu şarkıyı mı çalmıştık bugün? Bir rüyaydı elbette bu. Filmlerde, romanlarda karşımıza çıkacak türden bir düş sahnesi. Psikolojik açıklamaları da gayet netti. Zihnimin koridorlarında yürümüştüm büyük olasılıkla. Bilmediğim hiçbir şey anlatmamıştı babam. Balıkesirli orospu hikâyesini defalarca annemden dinlemiştim örneğin. Kendimle konuşurken biraz süslemiş olabilirim elbette. Neden olmasın?

Yırtılan sayfalar, beğenilmeyen cümleler, votkalanan biralarla geçen dakikalar geceyi getirdi eve, sessizlik omuzlarıma çöktü. “Yorgunum baba,” diye mırıldandım aynaya bakarken. Yorgundum.

Bir gölge gibi dolaştım evin içinde. Odalardan biri, tam orta yerde duran ütü masasını saymazsak, boş. Çocuk odası yaparız burayı, demiştik. Buzdolabında son bir şişe bira, yüzüne bakmaya değmez kahvaltılıklar, küflenmiş salça konservesi, mide bulandırıcı görüntüler. Su koymayı da unutmuşum. Oysa oda sıcaklığında bile içemem suyu, buz gibi olmalı. Neyse ki yarım şişe votkam buzlukta duruyor. Sinirle kapattım buzdolabının kapağını. Şiddetimin rüzgârı Melek’in mıknatıslı buzdolabı süsünün altındaki notunu şöyle bir havalandırdı.

Londra’ya gitmiştik birlikte. Melek ayarlamıştı her şeyi; üniversiteden bir arkadaşı İngiliz bir adamla evlenmiş, bizi evlerinde misafir etmekten büyük mutluluk duyacaklarmış, parayı da düşünmemeliymişiz, indirimli uçak bileti bulduğumuz için yurtiçinde tatil yapmaktan daha ucuza gelecekmiş, falan filan. Bu buzdolabı süsünü o gezide, yağmurlu bir yaz gününde, Notting Hill’deki küçük

bir hediyelik eşya dükkânından, posbıyıklı, turuncu burunlu bir adamdan almıştık.

Son biramı votkayla karıştırırken belki bininci kez Melek'in notuna baktım. Yaba gibi y'lerini, artıya benzeyen t'lerini okşamak istedim. Oysa bir daha okumayacağım diye kaç kere söz vermiştim kendime?

Okumaya başladım.

Canım,

Yine de, yani her şeye rağmen "Canım" diye başlamak istedim. Yaşadıklarımıza, evliliğimize, kendimize saygısızlık etmek istemiyorum. Bu noktaya gelmek istemezdim, bir not bırakıp gitmek çirkin bir davranış biliyorum ama başka çare bırakmadın. En azından şu terapi işini ciddiye alsaydın keşke. Ama ondan bile kaçtın. Hep aynı şeyi yaptın, bir şeylerin biraz ters gitmeye başladığını hissettiğin anda kendi dünyana kaçtın. Bazen ne düşünürdüm biliyor musun? Sanki bilmediğim bir yerde bir dünyan vardı senin. Hani böyle fantastik filmlerde falan olur ya, konuşan ağaçlar, takım elbise giymiş tavşanlar, kendi kendine yazan kalemler... Anladın işte. Belki de o çocuksu hallerin yüzünden böyle düşünüyordum. Benim her gün kavga dövüş içine daldığım gerçek hayat ne zaman üstüne gelse oraya kaçardın işte. Hem de beni yanına almadan. Gitmen değildi beni üzen, beni de götüremeyecek kadar korkak olmandı.

Birayı diktim kafama. Susamışım. Köpükten bıyığımı yaladım. Gözümü nottan bir an ayırma pahasına biraz daha votka ekledim bardağa.

Senin gidişlerin, kaçışların bile hayalîydi. Ben bunu başaramıyorum, kendimi gerçeklikten koparamıyorum. O yüzden ben "gerçekten" gidiyorum. Çünkü bana başka seçenek bırakmadın. Bütün bunların babandan sonra yaşanmasını istemezdim. Özür dilerim. Babanı çok severdim, hatta düşünüyorum da, şu süreçte onunla konuşabilsem onaylardı yaptıklarımı. Ertelemenin bir faydası yok. Zaman kazanmaya çalışıyorsun ama bir şey değişmeyecek, boşa geçen günler evliliğimizi kurtarmayacak. Gidiyorum artık.

Hoşça kal.

Melek

Evliliğin ilk günlerinde de evin sağına soluna notlar bırakırdı. İmzasının yanına mutlaka bir çift kanat kondururdu o zamanlar. El alışkanlığıyla, hızlıca çizerdi. Bu sefer yapmamış. Melek yazmış. Sadece Melek.

Dolapları boşaltılmış, kitaplık rafları tenhalaşmış, mutfağı çöl olmuş bu evde, bütün hayatımı geçirdiğim üçgenin bu köşesinde öylece kalakaldım. Babamdan sonra kendisini iyice ruhani evrene vermiş, doksan dokuzluk tespihinin dökülen tanelerini zeytin çekirdekleriyle tamamlayan bir annenin, gençlikteki heyecanını yitirmiş arkadaşların, eski çağların ya da uzak ülkelerin romantizminden çok uzak mahallelinin karmaşası içinde bir garip noktalama işaretiyim artık. Babam gitti. Melek de gitti.

Midem bulandı. Artık içmeyeceğim. Tam yarısına kadar votka-bira dolu bardağı lavaboya dökerken salondan bir ses geldi, bir çıtırtı. Heyecanlandım. Hızla koridora fırladım. Ses yaklaştı, tekir bir bedene bürünüp bir at gibi dörtnala koşarak koridora öbür ucuna doğru uzaklaştı.

"Goncagül!"

Baktık birbirimize. Yıllardır kapalı gişe oynayan bir tiyatro eserinin iki önemli oyuncusuyduk biz. En vurucu sahnede karşı karşıya duruyorduk. Seyircinin nefesini tuttuğu sahneydi bu, oyunun kalbiydi. Koridorun bir başında ben, diğer başında Goncagül. Beynimin bir köşesi Goncagül'ün evin içinde ne aradığını sordu. O kadar sarhoş muydum? Belki de deliriyordum, belki de hayal dünyam süngerin suyu emmesi gibi emiyordu içimde kalan son gerçekliği. Belki de zayıflığım yiyip bitirecekti beni.

"Goncagül, sen ne arıyorsun burada kızım?"

Cevap vermedi. Gözlerini gözlerimden ayırmadan sol patisini ağzına götürdü, iyice yalayıp kulaklarını kaşımaya başladı.

"Bugün o kadar korkuttun ki beni. Bir baktım yoksun!"

Esnedi, pembe diliyle burnunu yaladı birkaç kere, hızlıca.

"Goncagül, bir daha sakın beni bırakıp gitme olur mu?"

Bana doğru yaklaştı. Diz çöktüm. Sonunda kavuştuk işte. Gitmeyeceğini biliyordum. Şimdi gelip bacaklarıma sürünecekti, kulaklarının arasını, boynunu kaşıtacak, uzun bir gurultu senfonisine başlayacaktı.

Birden durdu. Arkasını döndü.

"Goncagül?"

Koşmaya başladı. Bir kedinin en estetik vücuduyla hızlandı koridorun sonundaki duvara doğru. "Olmaz," diye mırıldandım kendi kendime, "tahmin ettiğim şey olamaz. Belki de saymaya başlamalıyım. Gözümü açıp kapadığımda..."

Buzdan bir kütle, mumyadan bir heykel gibi izledim kaderimi. Babam yanımda olsa bir tokat atar, kendime getirirdi beni. Melek gitmemiş olsaydı tutar omuzlarımdan sallardı. Belki de şefkatle öperdi.

Goncagül güçlü bir sıçrayışla yükseldi, havada bir süre asılı kaldı ve duvarın içinden geçip gitti.

Sadece beş saniye baktım arkasından. Beş saniyelik bir şeydi hayatım. İlk kez bu kadar cesurdum, ilk kez başkaları umurumda değildi, ilk kez yaşadığım bir evde gökkuşağının ışığını görüyordum, ilk kez bu güne kadar yazdığım bütün hikâyelerin kelimeleri tropikal çiçekler gibi yollarıma seriliyordu, ilk kez görüyordum koridor duvarlarının Yeşil Ev'in panjurlarından bile korkutucu bir renge boyanmış olduğunu, altın sarısı bir dere suluyordu evimdeki doğayı... Gözlerimi kıstım ve bildiğim-bilmediğim kahkahaların en büyüğünü attım.

Duvardaki geçit beni bekliyordu, biliyordum.

PORTOBELLO 22

[Sustum, anadilim sensizlik oldu]

And where you are is where you are not.
T.S. ELIOT
(*The Four Quartets - East Coker*)

— Hayal dünyasının vaat ettikleriyle gerçek yaşamın sundukları arasındaki gerilime, belirsizliğe dayanamayan insanlar yok mudur, vardır!

Tam bu sözleri söylediği sırada yanımızdan geçen garson, bir an dengesini kaybetti, bira bardaklarıyla dolu tepsiyi düşürecek gibi oldu.

Belki de böyle bir şey olmadı. Hatırlayamıyorum.

Altı yıl önce yaşanmış bir olayı bütün ayrıntılarıyla hatırlamaya çalışmak çok yorucu, üstelik insan ne yaparsa yapsın bütün resmi göremiyor, mutlaka eksik parçalar –sesler, sözler, görüntüler– kalıyor. O boşlukları da aklın bir başka yeteneği dolduruyor.

3 Mayıs 2003 günü Londra'da yaşadıklarımı yazmak zorundayım. Nedenini kimseye açıklayamam, ayrıca böyle bir zorunluluğum da yok, sadece yazmalıyım. O güne ait düşüncelerimden kurtulmak istiyorum artık.

Babam, herhangi bir duygu, karşı konulmaz sel misali aklının duvarlarına çarpa çarpa akmaya başladıysa ondan kurtulmak için yazmak zorundasın, derdi. İşte bugün yazıyorum; altı yıl öncesinin yükünden kurtulabilmek için bugün koparıyorum ruhumu bedenimden.

Üç günlük geziden geriye kalanlar çalışma masasının üstünde duruyor, boş boş bakıyorum. Gezi dergilerindeki karelere özenilerek çekilmiş bir avuç turistik fotoğraf, kaldığım üçüncü sınıf otelin lobisinden aldığım üstü çiziklerle-notlarla dolu Londra haritası, beş günlük toplu taşıma kartımı içine yerleştirdiğim plastik OysterCard kılıfı, o yıl 100. kuruluş yıldönümünü kutlayan Foyles Kitabevi'nin ve gittiğim kafelerin, pub'ların bedava kartları, telefon şarjımın iki uçlu fişini üç uçluya çeviren adaptör, Kraliçe'nin özel muhafızı şeklinde bir tükenmezkalem, bitmiş bir aşkın ardından iade edilmiş üç beş hediyelik eşya –iki katlı otobüs şeklinde kalem kutusu, Big Ben

biblosu, George Bernard Shaw ve Oscar Wilde karikatürlerinden kitap ayraçları–, birkaç restoran broşürü ve küçük siyah not defterim. Bir de babamın "alınacaklar" listesi var, incelikli bir el yazısıyla avuç içi kadar bir kartona yazdığı, dört maddelik bir liste. Yola çıkmadan bir gece önce kapıdan uğrayıp almıştım, içeri gir diye ısrar etmişti, girmemiştim.

Siyah beyaz The Beatles fotoğrafını alıyorum elime, ışığa tutup inceliyorum. John, Paul, George, Ringo. Dördü de gülüyor bana. İyi de, ben bu anılar çöplüğüne her baktığımda neden ağlayacak gibi oluyorum. Anlamak için yazmalıyım.

Londra gezimin üçüncü gününde, Portobello'da, kendimi dışarıdan gördüğüm bir kareyle başlıyor hikâyem. Mayıs ayının ilk günlerinden beklenmeyecek kadar sıcak bir havada, 22 numaralı evin karşısında duruyorum. İki katlı binanın deniz mavisi duvarlarına, küçük bahçesine, üst kattaki iki pencerenin arasına yerleştirilen yuvarlak, lacivert plakaya bakıyorum: "George Orwell. 1903-1950. Novelist & Political Essayist lived here."

Birkaç fotoğraf çektikten sonra evin karşısındaki kaldırımın kenarına çöküveriyorum. Bir sigara yakıyorum hemen. Tek başına yolculuk yapan bütün tedirgin turistler gibi sırt çantamdakileri kontrol etmeye başlıyorum; yedek tişört, yağmurluk, plastik şişede meyveli su, bir paket kraker, bir paket çikolata, sigara, çakmak, kapaklı küçük bir küllük, şapka, aspirin, mide ilaçları, fotoğraf makinesi, bozuk para çantası, kitaplar, siyah not defteri, kalem kutusu. Astarı kaldırıp oluşturduğum gizli bölmenin altında pasaportum ve biraz nakit. Kitapları çıkarıyorum, ikisini o gün Foyles'dan almışım; 6,99'luk indirimli bölümden bulduğum iki kitap; John Fowles'dan *The Aristos* ve Raymond Carver'dan *What We Talk About When We Talk About Love.* Hemen, her ikisinin de içine adımı yazıyorum, tarih atıyorum. Şöyle bir karıştırıyorum, Carver'ın üç dört sayfalık bir öyküsüne takılıyorum, sonuna kadar okuyorum. Bilmediğim kelimelerin altını çiziyorum. Sigaram bitiyor, küçük küllüğümde söndürüyorum. Sokakları kirletmekten korkuyorum. Oysa İstanbul'da olsam çoktan yere atmıştım izmariti, şehir ayrımcılığı yaptığım için kızıyorum kendime. Kitapları sırt çantama kaldırıyorum, birkaç kare daha fotoğraf çekiyorum.

Aslında önceki iki gün yaptıklarımı tekrar ediyor gibiyim. İlk gün metrodan yanlış yerde inince bir dizesini bile okumamış olduğum John Keats'in evine gidivermiştim. İkinci gün kalabalık bir turist grubunun ayakları altında kalma pahasına Charles Dickens'ın evinin karşısındaki kaldırımdaydım. Üçüncü günde, Orwell'in evinin karşısında kendimi daha iyi hissediyorum. *1984*'ü ve *Hayvan Çiftliği*'ni severek okumuştum. Michael Radford'un filmini de, *Çiftlik*'in çizgi film uyarlamasını da bayılarak izlemiştim. Ayrıca görevimi yapmaya başlamadan önce Notting Hill'de turlamak iyi gelmişti.

Görevim babamın bir hayalini yerine getirmek, bir farkım yok yani diğer oğullardan.

On dört yaşına girdiğim gün, *Kürk Mantolu Madonna*'yı hediye etmişti babam: "Ben bu kitabı Berlin'de bir sokak kahvesinin küçücük masasında dört saatte okuyup bitirmiştim oğlum. Bitirir bitirmez de cüzdanımdaki fotoğrafını çıkarıp gururla bakmıştım, lunaparkta çektirmişiz, böyle sımsıkı sarılmışsın boynuma, annen de kolumda, tam dört yaşına girdiğin gün. Hemen bir sigara yakıp hayallere dalmıştım. Bir gün oğlum da gelse, şurada, şu masada oturup okusa bu kitabı, babamdan bana kalan en büyük miras okumak dese, daha ne isterim bu hayattan demiştim."

O zamanlar çok severdi böyle şiirli, şekerli konuşmalar yapmayı.

Londra tatiline çıkacağımı duyduğunda da, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nü hediye etmişti. "Bunun Londra'yla ne alakası var," dememle uzun uzun bütün erkeklerinin adı John olan Harrison ailesini, baba John Harrison'ın sarkaçsız saatinin denizcilerin hayatını nasıl değiştirdiğini, keşiflere nasıl katkı sağladığını anlatmaya başlamıştı. "Ben hep bu kitabı Londra'da okumayı istemişimdir. Bana kısmet olmadı ama ne mutlu ki, oğlum gidecek Londra sokaklarında Tanpınar'ın cümlelerini düşüne düşüne yürüyecek."

İşte o gün, 3 Mayıs 2003 Cumartesi günü, Portobello yolunda 22 numaralı evin, George Orwell'in evinin karşısındayım. Babamın hayalini kendimce biraz süslüyorum, kitabımı her gün bir başka yazar-evinin önünde okuyorum.

Heddon Caddesi'ndeki kırtasiyeciden aldığım, üstünde Oscar Wilde karikatürü olan kitap ayracını arka sayfalara saklayıp başlıyorum okumaya. Kitabı yarılamış durumdayım. Gözümü okuduğum

paragraftan ayırmadan bir sigara yakıyorum. Bir grup kızın kahkahası dikkatimi dağıtıyor. Sarı gömlekleri, beyaz kısa etekleri, dizlerine kadar çektikleri sarı çorapları ve beyaz spor ayakkabılarıyla geçiyorlar önümden, amigo kızlar belli ki, en önde gidenin elindeki flamayı göremiyorum. Gidişlerini izlemek istiyorum ama bacaklarına baktığım sanılır diye çekiniyorum, yanlış anlaşılmaktan çok korkarım. Tekrar kitabıma dönüyorum.

Daha sonra siyah küçük defterime not edeceğim o cümlede duruyorum uzunca bir süre: *İnsan neyi anlatabilir? İnsan insana insanlara hangi derdini anlatabilir? Yıldızlar birbiriyle konuşabilir, insan insanla konuşamaz.*[1]

Onun sesini ilk duyduğumda bu cümle aklımın koridorlarında yankılanıyor.

— Merhaba!

Kafamı kaldırıp bakıyorum. Siyah, kısa saçlı bir kız duruyor karşımda. Çok uzun boylu değil. Kot, beyaz tişört, kapüşonlu kırmızı bir eşofman üstü giymiş. Arkasından vuran güneş ışığı gözümü alıyor ama gülümsediğini görebiliyorum. Bir an yanlış duyduğumu düşünüyorum, İngilizcedeki hangi kelimenin "merhaba" gibi tınlayabileceğini bulmaya çalışıyorum. Boş bakışlarımdan durumumu anlamış olacak ki, tekrar ediyor:

— Merhaba!

— Merhaba. Ben, şey sandım da...

Ne sandığımı ya da sandığım şeyi nasıl anlatabileceğimi bilmiyorum. Gülümsemesi biraz daha büyüyor. İnce bir sesi var, sanki biraz daha yüksek perdeden konuşsa çatlayacak gibi.

— Oturabilir miyim?

— Şey... Tabii...

— Rahatsız etmiyorum değil mi?

— Yok... Değil de... Şaşırdım... Yani birden Türkçe bir şey duyunca insan şey oluyor...

— Aslında ben de ne yapacağımı bilemedim, hem rahatsız etmek istemedim, hem yanlış anlarsınız diye korktum ama sonra... Kitabı görünce dayanamadım!

— Kitap mı?

— *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*.

Ben bir şey diyemeden oturuyor. Gözlerini ilk kez o anda görüyorum. Mavi ile gri arasında garip bir renk. Neden bilmiyorum ama evirip çeviriyorum kitabı, maktulün başında suç aletiyle yakalanmış katil gibi saklamaya çalışıyorum.

— Benim en sevdiğim kitaplardan biridir, görünce dayanamadım işte. Arada bir Türkiye'den gelen birilerini görüyorum ama yolun kenarına oturmuş Tanpınar okuyanını pek görmüyorum tabii.

Gülüyor. Gezerken yorulmuştum, biraz dinleneyim diye oturdum, kitabı da öylesine karıştırıyordum, gibi bir şeyler söylüyorum. Sırf yabancı bir ülkede benimle aynı dili konuşuyor diye tanımadığım bir kıza açıklama yapmaya çalışırken yalan üstüne yalan söylüyorum. Gerginliğime aldırmıyor, heyecanlı el hareketlerinin gölgesinde tiz sesini kontrol etme gereği duymadan konuşuyor. Ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Aklımdan garip düşünceler geçmeye başlıyor; büyük bir hırsızlık, hatta insan kaçakçılığı çetesinin tuzağıyla karşı karşıyayım. Çetede her ülkenin temsilcisi var, seni kendi dilinde tuzağa düşürüyorlar, erkeksen güzel kadınlar, kadınsan yakışıklı erkekler tarafından kandırılıyorsun, önce bir bira içmeye davet ediyorlar, belki biraz da aşk vaadinde bulunuyorlar, hatta çok direneni yumuşatmak için işi yatağa kadar götürüyorlar, ondan sonra da para, pasaport, böbrek, dalak, ne varsa alıyorlar. İyi ama böylesine pislik bir çetenin üyesi Tanpınar'ı nereden biliyor? Bir an başım dönüyor, sigarayı küçük küllüğümde söndürürken sohbetin iplerini avucuma almak için öylesine yapılmış gibi duran bir el hareketi savurup soruyorum:

— Burada mı yaşıyorsunuz?

— Evet. Sizinki turistik gezi mi?

— Hı hı...

— İstanbul'dan mısınız?

— Evet.

— İki yıldır gitmedim İstanbul'a, o kadar özledim ki. Tam da kalkan zamanı, var ya, nasıl canım çekiyor anlatamam, gideceksin Yeniköy'e, tepeleme bir roka salatası... Ay delirdim iyice, kusura bakmayın. Öğrenci misiniz siz?

— O kadar genç mi gösteriyorum?

— Vallahi öğrenciliğin yaşı olmaz derler. Gerçi saçlarınız demirkırı ama... Yine de bilemedim... Oturuşunuz, sonra böyle sırt çantası falan... Bir de bu üstünüzdeki tişört...

— Ha, bu mu? Sabah aldım, ikinci el. Sever misiniz Nirvana'yı?

— Severim ama tişörtünü giyecek kadar değil. Lisedeyken benim de böyle tişörtlerim vardı, Led Zeppelin, Pink Floyd... Sonra Che modası çıkınca tiksindim bu resimli tişört olayından, bir daha da giymedim. Şey, bu arada, ben böyle hızlı hızlı konuşurken yanlış bir şeyler söylemiyorum değil mi? Epeydir Türkçe konuşmadım açıkçası...

— Yo, gayet iyi gidiyorsunuz. Bir tek şeyi anlamadım, hani saçlarım için demirkırı dediniz ya...

— Ha, o aslında atlar için kullanılıyor, böyle griye yakın atlar vardır ya hani... Hep aynı kelimeleri kullanmaktan nefret ediyorum, arada bir sözlük karıştırıyorum o yüzden. Kaç zamandır aklımdaydı, gri saçlı birini görürsem demirkırı demek istiyordum.

Bir çeteyle bağlantısı olamaz bu kızın. O pis adamlar bu kadar geveze birini barındırmazlar aralarında. Neden benim yanımda, neden bana sıcak davranıyor? Bir an susuyorum, sessizlikten rahatsız olup kalkar, gider diye. Rahatsız olduğu yok, durmadan konuşuyor, Türkçeyi unutmamak için nasıl durmadan yüksek sesle kitap okuduğunu, geçenlerde bir komşusunun çıkan seslerden korkup polisi aramaya kalktığını, çünkü bizim dilimizde çok fazla gırtlak sesi olduğunu, ama Macarcaya bakılacak olursa... Susmuyor.

Bir deliyle karşı karşıya olduğuma karar veriyorum. Çocukluğumun karanlık sokak arası anılarından bir görüntü midemi ekşiterek yokluyor zihnimi; bir kadın, yarı deli bir kadın vardı çöplerden kâğıt toplayan, birkaç erkek çocuğunu bir arada gördü mü ya eteğini kaldırır ya memesini göstermeye kalkardı, "Yerim ulan sizin çükünüzü!" diye bağırırdı, korkar kaçardık, ama bir keresinde, bizden yaşça büyük olan çocuklardan biri... Nereden geliyor bütün bunlar aklıma, deliler gibi sigara içmek istiyorum. Belki bu da öyle yarı deli bir kadın, hoşuna giden her erkekle yatmak istiyor, işin kötüsü belalı bir sevgilisi ya da abisi var, az sonra gelip Orwell'in evinin tam karşısında ağzımı burnumu kıracak olan bir ızbandut. Ama beni o kadar kolay kandıramayacağını bilmiyor tabii, bir anda alaycı bir tebessüm yerleşiyor dudak kenarıma... Yalan söylemesine imkân

vermeyecek bir hızda adını soruyorum, eğer başıma kötü bir şey gelecek olursa polise kimi ihbar edeceğimi bilmek zorundayım.

— Adınız neydi?

— Yekta.

Hiç düşünmeden cevap veriyor; donup kalıyorum. Yalan söylüyor olamaz. İyi ama nasıl bir oyunun içindeyim ben?

— Anlamadım.

— Yek-ta. Biraz zor bir adım var biliyorum, herkes ilk seferde anlayamayabi...

— Yo hayır, anladım. Hem de çok iyi anladım.

— Ne oldu peki, neden gülüyorsunuz?

— Şaka mı bu? Yani beni tanıyan biri sizden böyle bir şaka yapmanızı mı rica etti?

— Ne ricası? Ne diyorsunuz, anlamıyorum ki?

Midem ekşiyor, kulaklarım uğulduyor, adını bilmediğim bir rüzgâr yalıyor ensemi. Yüzümdeki ifadeden rahatsız olduğu belli, gözleri bulutlanıyor bir anda, sesi boğuklaşıyor. O ses tonu gerçek, biliyorum. Çünkü ben en çok sesleri hatırlıyorum; o gün de, bugün de!

İki sokak çalgıcısı folklorik bir şarkının küf kokan sedasıyla geçiyorlar önümüzden; biri akordeon, diğeri mandolin benzeri bir şey çalıyor. Azıcık bir güneş Londralıları sokağa dökmeye yetmiş; ince gömlekler, tişörtler, askılı bluzlar, şortlar, mini etekler, sandaletler. Üç kişilik bir aile önceden yazılmamış bir oyunu oynayarak yürüyor; güler yüzlü anne, üç dört yaşlarındaki kızını kucaklamış babaya bir şeyler soruyor ama cevap veremiyor adam, çünkü küçük kız minicik elleriyle ağzını kapatıyor, kahramanıyla yaşadığı aşkın annesi tarafından bölünmesini istemiyor, oyundaki rolü bu. Sokağın başındaki çiçekçi 3 sterlinlik ayçiçeklerini yeşil bir kâğıda gelişigüzel sarıp leylek boyunlu bir oğlana veriyor, beceriksiz şövalye taklidiyle diz çöküp sevgilisine uzatması için. Gülüşüyorlar. İki İspanyol'un gürültüsü yayılıyor sokağa, bir kadın polise Ladbroke Grove'a nasıl gideceklerini soruyorlar, yol tarifini anlamıyorlar ama polisle fotoğraf çektirmek yetiyor onlara.

Hiçbir geçmişim olmayan bir coğrafyanın parçası hissediyorum kendimi, rahatlıyorum. Kuşkulardan arınma anının bir farkı yok çocukluk fotoğraflarına bakmaktan.

Elimde *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, işaretparmağım hâlâ kaldığım yerde duruyor. Dönüp Yekta'nın gözlerine bakıyorum, elimi uzatıyorum:

— Merhaba. Benim de adım Yekta.

Bir an, kısacık bir an durup bakıyoruz birbirimize, eli yavaşça elime uzanıyor, tokalaşıyoruz. Gözleri gülüyor, bir kahkaha çığını başlatacak kartopu gibi. Suç ortağı olduklarını belli etmemeye çalışan iki kanun kaçağının polis sorgusundaki bakışmasından, yıllarca başka sevgililere göz kırparak aşklarını dolaba saklamak zorunda kalmış olan iki eski arkadaşın romantik göz süzmelerine dönüyoruz. Boğazım kuruyor, ellerim terlemeye başlıyor. Sessizliği bozan Yekta oluyor:

— Kim koymuş adını?

— Babam. Ya senin?

— Babam.

Çift cinsiyetli adlardan, bu karşılaşmanın tuhaflığından, böyle bir tesadüf, örneğin bir filmde yaşansa inandırıcı olmayacağından konuşuyoruz, böyle devam ediyoruz bir süre, birbirimize sorduğumuz soruların cevapları hep aynı oluyor. Elimde kitapla bu kaldırımda oturma nedenimi de o sırada anlatıyorum. Babamın Berlin macerası ilgisini çekiyor, "Belki de orada bir Maria Puder bulmuştur kendine," diyor, o ana kadar bunu düşünmemiş olmama şaşıyorum, insan babasının romantik bir aşkın peşinden koştuğuna/koşabileceğine inanmıyor nedense. Yekta "Hem zaten Maria Puder ölmedi," diye başladığı hikâyesine devam ederken dalıp gidiyorum, duymuyorum dediklerini, dudaklarının yumuşak dansını izliyorum. Bir ıhlamur kokusu geliyor burnuma, babamın sesi yolun aşağısına doğru koşuyor: *Eskiden her insan hakkında, hiçbir esasa dayanmadan, nasıl, 'Bu beni anlamaz!' demişsem, bu sefer bu kadın için, gene hiçbir esasa dayanmadan, fakat o yanılmaz ilk hisse tabi olarak, 'İşte bu beni anlar!' diyordum...*[2]

Kitaplar konusu iştahını kabartıyor Yekta'nın, konuştukça konuşuyor, adını andığım yazarları babamın sevip sevmediğini soruyor hep, okuma zevklerinin benzerliği hoşuna gidiyor: "Kitaplıklarımız birbirinin ikizi desene!" diyor.

— Buraya gelirken bir koli kitap vardı yanımda, çoğu da İngilizce kitaplardı. Ne tuhaf değil mi? Kitaplığımın Türk edebiyatı bölümünü Londra'da oluşturdum.

— Kaç yıldır buradasın?

— Altı. Mimar Sinan'da sanat tarihi okudum. Restorasyon falan biraz onlarla ilgilendim ama asıl müzeciliğe takmıştım kafayı. Tam o sıralar bir de şey olunca...

— Ne olunca? Aşk meselesi mi?

— Bunu konuşmak istemiyorum. Ama İstanbul' dan, Türkiye'den hemen uzaklaşmalıydım. Mastır yapmaya karar verdim. Babam da git kızım nerede istiyorsan, ne istiyorsan oku, dedi. Biraz da bende kendisini gördü galiba, o da üniversiteyi bitirince üç yıl Berlin'de yaşamış.

— Ailede para sorunu yok galiba?

— Yok. Gerçi artık umurumda da değil. Neyse, University of London'da uygun bir program buldum, yurt-murt bir şeyler ayarladım geldim. Geliş o geliş.

— Mastır bitti mi?

— Bitmedi. Gerisi bildik hikâye; genç kız yakışıklı adama âşık olur ve...

Paul'ü anlatmaya başlıyor. Soho'da bir apartmanın ikinci katındaki yenilikçi tiyatronun kurucularındanmış Paul. Okuldan arkadaşlarının ısrarıyla gitmiş bu küçük ama etkisi büyük tiyatroya; oyundan sonra yakınlardaki bir pub'a gidip saatlerce konuşmuşlar. "Ertesi gün oyun sonrasında sandalyeleri yerleştiren, paspas yapan miçolardan biriydim," diyor, ama bir yandan da sözü dinlenen, düşüncelerine saygı duyulan biri, kendi deyişiyle demokratik mekanizmanın küçük ama etkili bir dişlisiymiş. Ertesi yıl, yani artık mastır programını boşlamaya başladığı yıl, ses getiren bir işe imza atmışlar; her akşam seyircilerden birinin o anda seçtiği bir gazete haberi –*Guardian*'dan, *Sun*'dan, hatta bir metro broşüründen bile seçilebiliyormuş haberler–, yarım saatlik bir kahve molasının ardından grup tarafından yorumlanıyormuş. Bu yarım saatlik süre Paul'ün dehasını göstermesine yetiyormuş; başlıkları belirlenen bir metin yazılıyor, rejinin genel hatları çiziliyor ve yapısı Paul tarafından hazırlanan özel bir doğaçlama tekniğiyle sergileniyormuş. Birkaç hafta içinde Yekta da miçoluktan tayfalığa terfi

etmiş, oyuncu olmuş. Paul'le birlikte yaşamaya başlamışlar. Ertesi yıl Paul kendi yazdığı tek kişilik bir oyunu oynamış; sürekli diyet yapan, spor merkezlerinden çıkmayan, sağlık delisi bir adamın geçmişiyle ve içindeki şiddetle yüzleşmesini anlatan oyun sadece radikal grupların değil, merkeze yakın tiyatro eleştirmenlerinin de dikkatini çekmiş.

— Bana kalırsa oyun biraz boktandı. Ama hakkını yiyemem, oyunculuğu müthişti. Özellikle şiddet sahnelerinde döktürüyordu. Aslında biraz da kendisini oynuyordu, hötzöt bir adamdı Paul.

— Bu da mı sözlükten öğrendiğin kelimelerden?

— Yok, bu babamın lafıdır. Öyle kaba saba birini gördü mü Hötzöt Paşa der.

— Senin Hötzöt Paşa'ya ne oldu?

— Amerikalı bir yapımcı seyretmiş oyunu. Bizimkine Hollywood kapılarını açtı, o aptal da koşa koşa gitti. Nietzsche'den girip Wittgenstein'dan çıkan adam, bütün ideallerini niçin bıraktı biliyor musun, ikinci sınıf bir aksiyon filminde, üç sahnede görüneceği pısırık bir bilgisayar uzmanı rolü için.

— Gerisini getiremedi mi?

— Siktirsin... Özür dilerim.

— Yok canım, özlemişsindir Türkçe küfretmeyi, salla gitsin. Siz devam etmediniz mi tiyatroya?

— Ben bir süre füzesinden kopmuş yakıt modülü gibi dolanıp durdum. Sonra toparlandım. Geçen ay Soho'daki o binadan çıktık ama hâlâ yapıyoruz bir şeyler.

— Bir daha hiç haberleşmedin mi Paul'le?

— Önceleri biraz mail'leştik, sonra o da bitti. İyi oldu aslında, aşkla hayranlığın birbirine karıştığı salak bir gözetleme kulesinde yirmi dört saat nöbet tutmaya başlamıştım. O yaz eve döndüğümde, dikildim evdekilerin karşısına pat pat doğruları söyledim; master yok, okul yok, yurttan da ayrıldım, tiyatro, fotoğrafçılık falan, öyle yaşayıp gideceğim dedim.

— Paran olmasa... Yani ailenin parası olmasa bu kadar rahat bayrak açamazdın herhalde?

— Bunun için özür dileyecek değilim. Her zaman uslu ve başarılı bir çocuk oldum, onlar da yeni bir hayat kurmam için gerekli sermayeyi verdiler. Öyle tuhaf bakma, boktan bir dönemin

çocuğuyum ben, her şeyi sermaye olarak görmenin erdem sayıldığı bir dönemde büyüdüm. Bunu herkesin kazandığı bir iş anlaşması olarak düşün. Başarılı evlat yetiştirmenin madalyasını takan ordu komutanlarıyla, gazi maaşıyla yaşamak zorunda kalan sözde kahraman.

— Ben de fena asker sayılmam ama bizim ordu sizinki kadar zengin değil. Bütçe ancak aile içi savaşları halledecek kadar silah alımına yetiyor.

— Sen niye buradasın peki?

— Tatil. Yani başlangıçta sadece tatil olacaktı ama sonra şu babamın verdiği görev ortaya çıkınca...

— Ha, o mesele! Güzel iş ama o, sevdim. Tatilin öncesi sonrası yok mu peki?

— Bir reklam şirketinde metin yazarıyım. Aslında sosyoloji okudum, Boğaziçi'nde. Sonra askerden yırtmak için yüksek yapmaya başladım.

— İşte bu acayip saçma geliyor bana. Böyle çok adam var değil mi? Askere gitmemek için okuyorlar da okuyorlar. Sonra o mastırlar falan hep çöp oluyor. Sinan da böyle yaptı, kesin bu yıl çıkıyor paralı diyordu, ne oldu sonra... Ne oldu?

— ...

— Yanlış bir şey mi sordum?

— ...

— Ne oldu peki, bitirdin mi yükseği?

— Bitiremedim. Salladım, ettim, sonunu getiremedim. Babam baktı yıllar geçiyor, evde hâlâ bir öğrenci var, ihbar ederim seni demeye başladı.

— Sert babalardan yani?

— Ya, buralarda bildiğin güzel bir yer var mı? Ben çok acıktım!

— Gel! Harika bir yer biliyorum, tam senlik.

Yolun aşağısına doğru yürümeden Orwell'in evine son kez bakıyorum. Bu evle ilgili bir hikâyenin ilk cümlesi ne olurdu, diye düşünüyorum, yazmak istiyorum o cümleyi ama hemen vazgeçiyorum bu düşünceden, biliyorum ki istesem de yazamam. Kötü bir hikâye anlatıcısı olmayı kim ister ki?

Sabah yürüdüğüm rotayı gerisin geriye arşınlıyoruz, Portobello'dan Notting Hill'e doğru iniyoruz, Pembridge Meydanı'nın köşesine geldiğimizde bir pub gösteriyor Yekta. "Görüntüsüne aldırma," diyor, "buraların en iyisidir, hem cebimizi de üzmez." Cebimiz? Biz? Ne zaman "biz" olduk? Neden bana her şeyini anlatıyor? Kırmızı köhne kapıdan ahşap dekorasyonlu mekâna girerken sendeliyorum, başım dönüyor sanki. Bir düşün içinde yüzüyorum. İstanbul'da yatılan bir uykudan Londra'da uyanıyor gibiyim, peki bu düşü nerede gördüm? Yekta'nın seçtiği küçük masaya otururken karşı duvardaki siyah beyaz fotoğraftaki adamla göz göze geliyoruz; biliyorum, o beni görmüyor, sadece fısıldıyor: *Ama başka görevlerimiz arasında bizim gerçek görevimiz, evreni, doğmuş olmayı, gözlerle bakmayı ve soluk almayı kabullendiğimiz gibi düşü de kabul etmemiz*.[3]

Geleneksel bir şeyler yemek istiyorum, Yekta çoban yemeği ve böbrekli böreği kesinlikle yasaklıyor. Fırında biftekte karar kılıyorum; Yorkshire pudingi diye bir şeyle birlikte getiriyorlarmış, Yekta'nın hiç sevmediği bir şeymiş; aklımda kaldığı kadarıyla dandik bir şeydir, diyor, hem de bir garip söylüyor bunu, dandy der gibi başlayıp kelimenin kıçına kalın bir "k" harfi yerleştiriyor. "Biraları seçme işini bana bırak," diyor. Seyahate çıkmadan aldığım tavsiyeleri hatırlayıp Guinnes istediğimi söylüyorum, "Hepsi sırayla, merak etme," deyip gülüyor, "*lager*'le başlayalım, *stout*'la bitiririz, birer bardak içecek değiliz ya!"

Kızıl saçlı, çilli yüzlü garsona sipariş vermeye başlıyor, sanki sipariş vermiyor da uzun süredir görmediği bir dostuna başına gelenleri anlatıyor. O kadar garip, ağdalı bir aksanla konuşuyor ki tek kelime bile anlamıyorum, bir uğultu dinler gibiyim, bildiğim İngilizceyi de unutuyorum. Belki de bu adam bir garson değil, belki de genç tiyatro dehası Paul bu, doğaçlama bir oyun sahneliyorlar pub müşterisi gibi görünen şu sanat âşıklarına. "Sokakta bulunan bir yabancının duygusal evrenine girebilmenin anahtarını arayan ruhların özgür koşusu!" alt başlıklı bir oyun. Afişi görür gibiyim: "DoubleName, by Paul..." Soyadı her ne boksa. Yekta –gerçek adını merak ediyorum elbette– rapor veriyor şimdi yaratıcı sevgilisine, ben anlamayayım diye geliştirdikleri Notting Hill tarzı kuşdiliyle, "Operasyon iyi gidiyor aşkım, akşam olsa

da bir an önce kollarına atılsam, hayvanca sevişsek...” Mutluluk konuşmasını zafer çığlıklarıyla tamamlıyor: “Ale! Ale!”

— İngiltere’de bira içeceksen ale içeceksin.

— Ale? Evet, duymuştum.

— İlk yudumda biraz sert gelir ama hemen tutkunu olursun.

— Her şey başta biraz garip geliyor ama alışıyor sonra insan.

Hastalıklı düşüncelerimden öylesine utanıyorum ki böyle şekerli, kitabi bir şey söylüyorum. Daha fazla rezil olmamak için uzun süre susuyorum, neyse ki biralar geliyor o arada, suskunluğumu sıvıyla kamufle ediyorum. Yekta ise hiç susmuyor, anlatıyor da anlatıyor. Dudaklarını seyrediyorum, dilinin ön dişlerine vurup vurup geriye kaçışını, birasını her yudumlayışından sonra işaretparmağının dışıyla altdudağını silişini, kızdığı bir şeyden bahsederken burun deliklerinin açılıp kapanışını, iri gözbebeklerini, o anda daha çok maviye çalan gözlerini, pub’ın vitraylı camından giren ışığın siyah saçlarındaki dansını... Gözlerini gözlerimden kaçırdığı ilk anda göğüslerine bakıyorum, yakalanmamam lazım, zamana karşı yarışıyorum, orta büyüklükte göğüsleri var, babam yarım greyfurt derdi böylesine, göğüs uçları belli mi oluyor, bu bir ışık oyunu mu anlamıyorum, sutyen giymemiş gibi ama emin değilim. Tam bakışlarımı kaçırıp masum bir ifadeyle biramı yudumlayacakken yakalanıyorum. Bakıyor. Bakışıyoruz. Biri erkek biri kadın, az rastlanır Farsça bir ada sahip iki kişinin, Londra’da, Portobello yolunda, George Orwell’in 22 numaralı evinin tam karşısındaki kaldırımda, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* nedeniyle karşılaşıp güven ve güvensizlik, merak ve korku, şaşkınlık ve soğukkanlılık, aşk ve gurur, babalar ve çocukları, uzaklık ve yakınlık, neşe ve hüzün bahçelerinden topladıkları elmalarla armutları aynı sepete koyması ne kadar garipse o kadar garip bakıyoruz birbirimize.

İkinci biralarla birlikte yemeklerimiz de geliyor. Bifteğimin görüntüsü fena değil ama tadı o kadar sıradan ki, canım sıkılıyor. Yekta, füme etlerden ve iri mantarlardan oluşan tabağını iştahla silip süpürüyor, yediği şeyin tadını merak ediyorum, birer lokma değiş tokuş etmeyi önerecekken vazgeçiyorum. Su gibi içiyor birasını, bir yandan da heyecanla tiyatro tutkusunu anlatıyor.

— Fikir benden çıktı. Bir gün madem bu yazdığımız oyunları çok kişi görsün istiyoruz, o zaman yapacağımız tek bir şey var dedim; maç

günlerinde stadyumların önünde oynamak.

— Bildiğimiz futbol maçları değil mi?

— Tabii. Bir araştırdım, sırf Londra'da amatörler falan kırktan fazla futbol takımı var. Kaçırılır mı bu fırsat?

— E, işe yaradı mı bari?

— Eh! Tabii bir sürü saçmalık yaşadık ama olsun, sonuçta her gittiğimiz yerden bir seyirci kazanmış olarak ayrılsak yeter bize zaten. Onu da başardık.

— İyi o zaman. Ama ben sizin grupta olsaydım asla yanaşmazdım bu işe, futbol delilerini hiç sevmem çünkü.

— Öyle deme, o kadar harika insanlarla tanıştık ki. Maç günü geldi mi atlıyorduk trene, basıyorduk Griffin Park Stadyumu'na, ertesi gün ver elini Brisbane Road. Öyle öyle gitmediğimiz yer kalmadı. Bütün o gezilerin fotoğrafları var, belki günün birinde bir sergi bile açarım. Arada itilip katıldığımız da oldu tabii...

— Kakıldığımız!

— Efendim?

— Katıldığımız dedin, kakıldığımız demen lazım.

— Oh! Tabii ya! Neyse işte, kötü davrananlar da oldu. Aslında birçoğuna göre sokaktaki pantomimciden, jonglörden farkın yoktur, biraz seyreder, eğer güleceği bir şeyler bulursa biraz bozukluk atıp yoluna devam eder.

— Siz şapka falan tutuyor muydunuz? Yani bir şey tutmazsan adam niye para atsın ki?

— Ben karşı çıktım ama sonra ikna etti arkadaşlar. Emeğimizin karşılığını alıyorduk.

— O zaman kendinizi o pantomimcilerden farklı ya da üstün görmeye de hakkınız yok.

— Konuyu hemen başka tarafa çekme. Bir hafta sonu Bermondsey'de Millwall taraftarlarından dayak bile yedik. Irkçı köpekler. Gerçi hata bizde, neo-nazilerin yuvasına ne diye gittiysek?

— Tiyatro sende bir tutku değil mi?

— Önceleri heyecandı, sonra Paul'le yaşadığım aşkın mekânı oldu, sonra da... Bilmiyorum. Ama haklısın, galiba buna tutku demek gerekiyor.

— Benim hiç böyle tutkularım yoktur.

— Herkesin bir tutkusu vardır. Kimi buna saplantı der kimi de aşk. Örneğin babam için tutku, farklılıktan başka bir şey değildi. Milletten farklı olayım diye acayip acayip şeyler yapardı. Bir ara yanık kibritlerden ev maketlerine takmıştı. İçlerine küçük ampuller koyardı, düğmesine basınca ışıklar falan yanardı. İlk zamanlar sabah akşam misafir çağırırdı eve.

— Bir yerde okumuştum, galiba Japonlar araştırmış, maket tutkusu cinsel tatminsizlikten kaynaklanıyormuş.

— Ne alakası var! Hayal dünyasının vaat ettikleriyle gerçek yaşamın sundukları arasındaki gerilime, belirsizliğe dayanamayan insanlar yok mudur, vardır! Benim babam da onlardan biri, o yükü taşıyamadığı için hep bir arayışta. Attığı her farklı adımı bu gerilimden kurtuluş için bir yol olarak görüyor.

— Tamam canım, uydurmuş da olabilirim. Maketlerle ilgili bir şey vardı ama belki de tatminle ilgisi yoktur... Bu bira güzelmiş, bundan birer tane daha içelim mi?

İçtiğimiz biraların rengi giderek koyulaşıyor. Bara yanaşıp hızlıca biralarını yudumlayan evrak çantalı, takım elbiseli adamları gösteriyor Yekta, bir işten diğerine giderken ayaküstü bir şeyler yuvarlamanın yaygın bir Londralı davranışı olduğunu söylüyor. Babamı düşünüyorum, takım elbiseli bir oğula sahip olmak isteyen babamı. İçim gıdıklanıyor, saçlarımdaki beyazları saymayı çoktan bıraktığım şu yaşımda, hâlâ, inatla, solmuş bir rock grubu tişörtünün içine saklıyorum babamın öğütlerini.

Saatin farkında değilim. Çişim geliyor, ayağa kalkmaya çalışıyorum, başım dönüyor. Gülüyor Yekta. Bir kişinin zor sığacağı küçük tuvalette, ayakkabılarıma çiş sıçratarak işiyorum, utanıyorum. Tuvalet kâğıdıyla siliyorum ayakkabılarımı, iyice yıkıyorum ellerimi, aynada uzun uzun yüzüme bakıyorum.

Masaya geri dönerken sendeler gibi oluyorum, duruyorum. *Shine On Your Crazy Diamond* çalıyor. Sözleri dinliyorum. Anlayamıyorum. Ezberimin şarkı sözleri dosyasını açıyorum: *Nobody knows where you are, how near or how far...* Her duyduğumda içimi serinleten bir şarkı bu: *Come on you boy child, you winner and loser, come on you miner for truth and delusion, and shine...*

Yekta'nın arkası dönük, sağ elini tişörtünden içeri daldırmış sol omzunu kaşıyor, sutyen askısı yok, teni pürüzsüz, eğilip öpmek istiyorum. Öpmüyorum.

Biralarımız tazelenmiş. Dilediği kadar mozaik pasta yemiş bir doğum günü çocuğu gibi gülümsüyor ben yerime otururken. "Bir hediyem var sana," diyor, dizlerinin üstüne sakladığı siyah beyaz bir fotoğrafı uzatıyor. The Beatles'ın bilinen bir fotoğrafı bu, orijinal baskı. Ringo bir sandalyede arkası dönük oturuyor, sol omzunun üstünden bakıyor kameraya. John sandalyenin yanında diz çökmüş, George ayakta ama hafifçe öne eğilmiş. Paul sağ başta, alaycı bir ifade var yüzünde, sağ elinin parmaklarına acemice sıkıştırdığı sigarayı özellikle göstermek ister gibi. Yakasız gri takım elbiseleri, ince siyah kravatları, kol düğmeleriyle en şık ve en şımarık yıllarından bir kare. – Bu fotoğrafın 1963 tarihli bir 45'liğin, ön yüzünde "She Loves You", arka yüzünde "I'll Get You" şarkıları olan Parlophone plak şirketi tarafından piyasaya sürülmüş bir 45'liğin kapağı olduğunu yıllar sonra öğreneceğim.– "Bu ne?" diyorum, fotoğrafın arkasına bakmamı söylüyor. Bakıyorum.

Copyright Photo
Dezo Hoffmann Ltd.
21 Gerrard Street, London, W.1.
Telephone Ger. 8441
PRT NO: 0305/5/3

— Çok ünlü bir herif bu Dezo Hoffmann. Macar asıllıymış. Savaş muhabirliğiyle başlamış, 60'lardan sonra da bu işlere sardırmış. Aklına kim gelirse çekmiş, Beatles, Rolling Stones, Marilyn Monroe, Jimi Hendrix, Bob Marley, Pink Floyd...

— Vay be! Sen nereden buldun bunu peki?

— Geçen yıl bir sokak şenliğinde Sergeant Pepper' ın yayınlandığı dönemle ilgili okuma tiyatrosu gibi bir şey yapmıştık. Bir yanda Beatles, bir yanda LSD güzellemeleri, öbür tarafta BBC'nin sansürü, John Birch Derneği'nin albümün bir komünist komplo olduğu iddiaları, öyle şeyler işte... Oyundan sonra babam yaşında bir adam

yanıma geldi, oyundan çok etkilendiğini, bunu hediye etmek istediğini söyledi.

— İyi de... Neden bana veriyorsun bunu?

— Bilmem. Öyle geldi içimden, neden veriyorum diye düşünmedim. Ben yeterince baktım, al biraz da sen bak. Ama dur bir dakika... Gel şöyle yanıma, iyice göğsüne doğru kaldır fotoğrafı...

— Garsondan rica etseydik de o çekseydi, böyle ikimizi de alıyor mudur?

— Alır alır. Ben çok böyle fotoğraf çektim. Yanaş iyice... Kıpırdama.

Kıpırdamadan duruyorum öyle. İlk kez dokunuyorum ona. Bir elimde Beatles fotoğrafı, bir elim Yekta'nın belinde. Sarılmak denemez buna, daha çok düşmemek için tutunuyor gibiyim. Saçlarımız, yanaklarımız birbirine değiyor. Teni çok sıcak. Isınıyorum. İçimden bir şeyler yükseliyor. Uzun sürsün istiyorum, kokusunu içine çektiğim bu an hiç bitmesin. Ruhumdan taşıp barın parkeleri arasında dolaşmaya başlayan arzum Yekta'nın umurunda değil, ezbere bildiği, hızlı hareketlerle çekiyor fotoğrafı. Belli ki daha önce böyle bir sürü fotoğraf çekmiş. Canım sıkılıyor. Belindeki elim hafifçe gevşiyor. O sırada Yekta, fotoğraf makinesinin küçük ekranını burnuma dayıyor.

— Bak! Süper değil mi? Şimdi bir taşla iki kuş vurmuş oldum, hem fotoğrafı sana hediye ettim hem de artık bende de bir kopyası var. Çok özlersem bu fotoğrafa bakarım. Tabii böylece seni de...

— Neden sustun?

— Şşş... Konuşma! Biraz duralım böyle.

— ...

— Evet! Ben de istiyorum!

— Neyi?

— Seninle sevişmeyi.

— ...

— Öyle numaradan gözlerini kaçırmaya çalışma. İstediğini biliyorum. Ama yapamayız.

— Neden?

— En azından bugün yapamayız.

— Yarın ne değişecek?

— Bir şey değişmeyecektir herhalde. Herhalde yarın da yapamayız.

— Böyle bir konuda nasıl bu kadar rahat konuşuyorsun?
— Rahat değilim. Ama hiç değilse birimizin dürüst olması gerekiyor. Yalan mı, istemiyor musun?
— ...
— Ama olmaz, yapamayız. Sana da tuhaf gelmez mi? Örneğin ben sevişirken konuşmayı severim, seviştiğim erkeğin adını haykırmak isterim, hatta kontrolümü kaybedip terbiyesizleşebilirim bile.
— ...
— Yekta'nın Yekta'yla terlediği, Yekta'nın Yekta diye inlediği, Yekta'nın Yekta'nın içinde olduğu bir sevişme sana da garip gelmiyor mu?

Öylece durup önümüze bakıyoruz. Birer bira daha içiyoruz. Belki de içmiyoruz, hatırlayamıyorum. Ayrılma zamanının geldiğini biliyoruz ikimiz de. Kızıl saçlı, çilli yüzlü garson boş bira bardaklarıyla birlikte arzularımızı da götürüyor. Hesabı ortaklaşa ödüyoruz.

Pembridge'deki pub'ın önündeyiz. Ertesi gün Freud'un evinin önünde buluşmaya karar veriyoruz. "Sen sabah erkenden git, ben gelene kadar babanın isteğini yerine getir, ben de öğleye doğru gelirim," diyor Yekta. Bir yanım onu hiç bırakmamak istiyor, öbür yanım zaten darmadağın olmuş durumda. Sarılmak için kollarımı kaldırıp öne doğru uzanıyorum, geriye çekiyor kendini, havayı kucaklamış oluyorum. Dudaklarını büzüp gülmemeye çalışıyor halime. Ben gülüyorum, utancımı başka türlü örtbas edemem. "Kaybolmazsın değil mi?" diye sorarken bir ışık düşüyor siyah saçlarına, nefesim kesiliyor. "Sen beni merak etme," diyorum, beni merak etmesini deli gibi isteyerek. "O zaman yarın görüşürüz," deyişiyle arkasını dönmesi bir oluyor. Hızla uzaklaşırken park cezası kesmekle meşgul bir polis memuruna çarpacak gibi oluyor, çarpmıyor. Kimseye değmeden, herkesin içinden geçerek uzaklaşıyor. Adı Yekta olan kız, 3 Mayıs 2003 günü Londra'nın kalabalığına karışıp yok oluyor.

O gece kaldığım üçüncü sınıf otelin küçük odasından çıkmıyorum. Hem sarhoşum hem de Yekta'dan başka şey düşünemez haldeyim. *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* başucumda duruyor, sızmadan kaldığım yere son bir kez bakıyorum. Satırlar, harfler birbirine giriyor.

Ertesi gün Freud'un evine gitmiyorum.

Sabah otele gelen telefondan sonra her şey o kadar hızlı yaşanıyor ki. Heathrow'da alıyorum soluğu, ilk uçağa yer buluyorum, ağlamıyorum ama durumum yüzümden belli oluyor herhalde, herkes fazlasıyla anlayışlı davranıyor.

Uçuş boyunca amcamın sesi çınlıyor kulağımda: "Babanı kaybettik!"

O günden beri ölen biri için kaybettik denmesinden nefret ediyorum. Kaybetmeseydiniz o zaman, diye bağırmak, küfretmek istiyorum, siktirin gidin, siktirin kendinizi de kaybedin!

Kafamı küçük pencereye dayayıp, bulutların iç karartıcı beyazlığında babamı görmeye çalışıyorum, sıradan birkaç görüntü dışında bir şey gelmiyor aklıma, sadece sesini hatırlıyorum. Çünkü ben en çok sesleri hatırlıyorum; o gün de, bugün de! Derken bir an, bulutların arasından yeryüzünün görünür gibi olduğu bir an Yekta'nın gülüşü geliyor gözümün önüne. Bir daha onu hiç göremeyeceğimi o anda anlıyorum, hüngür hüngür ağlamaya başlıyorum.

Şu anda, 3 Mayıs 2003'ten tam altı yıl sonra, üç günlük gezimden geriye kalanlara bakarak yazdığım şu metinle neyi anlamaya çalıştığımı bilmiyorum; sayfalar ayırdığım Yekta'nın özlemi mi, babamın ölümü mü yazdırdı bana bunları? Kimdi Yekta, bu altı yılda neden peşinden gitmeyi hiç düşünmedim, onu neden hayal dünyamın bir oyuncusu olarak tutup gerçek dünyanın amaçlarından biri haline getiremedim, neden bu gerilimle yaşamayı seçtim, bu yazdıklarımın ne kadarı yaşandı, ne kadarının yaşanmış olması hayaliyle geçirdim altı yılımı, aklımın hangi yetenekleriyle doldurdum o güne ait boşlukları? Bilmiyorum. Başım ağrıyor.

Bir Novalgine içiyorum, faydası olmayacak bu baş ağrısına ama aklıma başka şey gelmiyor.

Öfkeyle bir kutuya tıkıştırıyorum masadakileri; fotoğraflar, Londra haritası, hediyelik eşyalar, kitap ayraçları, küçük siyah not defterim, babamın "alınacaklar" listesi, Dezo Hoffmann damgalı The Beatles fotoğrafı...

Bir tek *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* kalıyor masada. Kitabın kapağından bana bakıyor Tanpınar. Elindeki kara kediyi büyük bir

özenle tutuyor, gözleri kalın kaşlarının gölgesinde kalmış ama dikkatli, çok dikkatli bakınca yumuşacık bir ifadeyle baktığını görebiliyorum. Belki bir dakika, belki bir saat bakışıyoruz Tanpınar'la. Oysa babamın fotoğraflarına bakmaya hâlâ cesaret edemiyorum.

Artık babam yok. Artık Yekta yok. Hayalle gerçek arasındaki köprüde yaşamaktan yorulmuş bedenimin dinlenmesi, aklımın yolunu belirlemesi için ilk adımı atmalıyım artık. Yapmam gereken tek bir şey var; bu kitabı bitirmek.

Okumaya en baştan başlıyorum.

1. Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Ahmet Hamdi Tanpınar, YKY, 2000, s. 110.

2. *Kürk Mantolu Madonna*, Sabahattin Ali, YKY, 2008, s. 87.

3. Jorge Luis Borges, *Kum Kitabı,* "Öteki", çev.: Yıldız Ersoy Canpolat, İletişim, 2001, s. 11.

KIRMIZI

[Ben senin duygusal özetinim]

Her şey fevkalade gidiyor. Şimdi ikimizi de görüyorsun, okuyucum. İkiyiz, fakat tek bir yüzümüz var. Tabiatın kitabında karşıma çıkması muhtemel birkaç sürçme veya dizgi hatasından utanacağımı da zannetmeyin.

VLADİMİR NABOKOV
(*Cinnet*)

Sabah erkenden aradı Ayfer. "Bugün gidiyoruz artık, bahane istemem," dedi. Kaç zamandır benim yüzümden erteliyorduk. Böyle garip huylarım var işte, kuvveden fiile geçmem zaman alır. Bin dereden su getirip ötelerim konuyu, ısrarın basıncı irili ufaklı patlamalara neden olur. Oysa nasıl da heyecanlanmıştım haberi ilk okuduğumda; internette görmüştüm. Hemen telefona sarılmıştım, okuduklarımı büyük bir şaşkınlıkla dinlemişti Ayfer.

Ona kalsa çoktan gitmiş olurduk, tez canlıdır, özellikle böyle konularda. Hastayken bile mızıldanmaz. Başının çatlayacak gibi ağrımasına aldırmadan, sekiz tane, abartmıyorum tam sekiz tane Novalgine içip o panel senin bu sergi benim gezdiği günleri bilirim.

İşin kötüsü, bu sefer gerçekten de sırtım ağrıyordu, tam sağ kürekkemiğimden başlayıp belime kadar inen bir ağrı. Selçuk, doktor olan tek arkadaşım, "Stresten oğlum," demişti. Ne sorsam stresten derdi zaten. Sonra uzun uzun günümüz insanının nasıl strese yenik düştüğünü anlatır, bilgiç ses tonuyla sıkıcılaşan konuşmasını, konuyla ilgisiz bile olsa küfürlerle renklendirdiği bir yatak hikâyesiyle noktalardı; "Herif tam peşrev halindeyken tak-tuk bir sesler duyuyo, panikliyo tabii, kırt ediveriyo boynu, böyleee şey gibi, soğuk havuzda büzüşmüş çük gibi içeri kaçıveriyo, stres diyicem güleceksin ama öyle valla, karısı erken geldi sanmış, ödü bokuna karışmış pezevengin, ulan kim dedi sana fanfinfonunu eve at diye." Daha çok kendisi gülerdi böyle hikâyelere. Ben zaten pek az şeye gülerim. Bir keresinde, yanlış hatırlamıyorsam kulaklarımın arkasındaki kepeklenme sorunu için aradığımda "Bu tip deri hastalıkları çoğunlukla emosyonel gerginlikten olur," demişti. İşte o gün çok gülmüştüm; emosyonel gerginlik, emosyonel, e-mos-yo-nel... Ne zaman aklıma gelse gülerim.

"Vallahi sırtım çok ağrıyor Ayfer," diyecektim ki, lafı hemen ağzıma tıktı. "İyi işte," dedi, son hecede öksürür gibi oldu, toparladı, "yürümek sırt ağrısına iyi gelir." Sonra telefonu yüzüme kapadı.

Yüzüme telefon kapanmasından nefret ederim. Saldırganlaşırım bir anda. İki yıl kadar oluyor, adı lazım değil çocukluk arkadaşlarımdan biri, aslında biraz da zorunluluktan telefonu yüzüme kapamıştı da, hemen arkasından... Gariptir, Ayfer'in telefonu kapatması öyle bir gerginlik yaratmadı, zaten emosyonel gerginlik yüzünden acılar çekiyordum, belki de o yüzden güldüm geçtim. Demek ki bazen telefonlar aşırı sevgiden kapanıyor.

Metronun Pangaltı çıkışında, yürüyen merdivenin pis olduğuna inandığım kenarlığına değmemeye çalışırken saatime baktım. Yarım saat erken gelmiştim. Tarihî Harbiye Fırını'ndan fındıklı kurabiye almak için zamanım var demek ki diye düşündüm, keyiflendim. Yürüyen merdiven bedenimi şehre kustuğu anda, Harbiye Fırını'nın fındıklı kurabiye yapmadığını hatırladım, canım çok sıkıldı. Çocukluğumun fırınlarından biriyle karıştırmıştım herhalde. Son günlerde çocukluğum, yetişkin hayatıma çok müdahale etmeye başlamıştı. Böyle zamanlar var insan hayatında, babamın ölmeden önce "kokular ve dokular dönemi" diye adlandırdığı, garip bir dönem. Hiç beklemediğim bir anda burnumu esir alan bir koku ya da parmak uçlarımı yakarcasına ısıtan bir doku, alıp götürüyor yıllar öncesine. Babama son olarak hangi zaman dilimine savrulduğunu sormayı çok isterdim. Film şeridi falan palavra bence, sadece bir an var, bütün hayatın anahtarı sayılabilecek bir an.

Pangaltı çıkışının tam karşısındaki kuruyemişçi, kapının önüne koyduğu leblebi kavurma makinesinde fındıkları bir sağa bir sola savuruyordu. Kırmızı çoban kabanlı bir kadın dükkâna girince, elindeki küreği bırakıp içeri koştu. Bu kabanı geçen yıl İsveç'e gitmeden almıştı Ayfer, "İnternetten baktım, acayip soğuk olacakmış," demişti. Rengi konusunda ben çok ısrarcı olmuştum, Ayfer'e kırmızıyı çok yakıştırırım. Dönüşünde internetteki bilgi kirliliğine epey küfretmiştik, bütün gezi boyunca koca kabanı elinde dolaştırmak zorunda kalmış. Döneceği gün üç arkadaş bir karşılama komitesi oluşturmuştuk, rotamız belliydi; havaalanından doğru kebapçıya. Ayfer gece boyunca "Çöle gitsem kar yağar, İsveç'te de son elli yılın en sıcak kışı beni buldu," diye söylenmişti.

Kuruyemişçiye sigara almaya girmişti, biliyorum, yumuşak paket kısa Camel. Bir keresinde yanlışlıkla kutu Camel almıştım da "Bunun

tadı öbürü gibi değil," demişti Ayfer. İçmişti yine de.

Bazen kontrolümü kaybediyorum, saçma sapan bir neşeyle doluyor içim, böyle garip huylarım var. Kuruyemişçiye girdiğini gördüğüm anda da, manasız bir oyun oynamaktan kendimi alamadım. Oysa insan kendini kontrol etmeyi bilmeli.

Ayfer sigara parasını bozukluklarla ödeme derdindeyken arkasından sessizce yaklaşıp hırıltıyla karışık bir fısıltıyla "Bana fındık alsanaaaa," dedim. Öyle bir sıçradı, öyle bir sinirle arkasına döndü ki bozuk paralar yere saçıldı. Yıllar önce birbirimize eşek şakası yapmama konusunda verdiğimiz sözü tutamamıştım, gergin bakıştık. Bu saçma sapan sululuğum sadece bir kişinin hoşuna gitmişti, kuruyemişçi kahkahalarla gülmeye başladı. Bir yandan damacanadan su boşalmasını andıran kahkahalarının arasında nefes almaya çalışarak konuşuyor, bir yandan da başparmağının eliyle birleştiği etli bölgeyle gözyaşlarını silmeye çalışıyordu: "Ya ben fark ettim abinin size şey edeceğini ama, ha ha ha! Abicim sen böyle arkadan sessiz gelince, ha ha ha! Ben toplarım abla paraları, onları şey etme sen, ha ha ha! İlahi abi, yani abla birden böyle dönünce, ha ha ha! Fındık vereyim mi abi, çok taze vallahi, ha ha ha! Ha ha ha!"

Adamın sarı siyah dişlerine bakarken bir taksi şoförünün sinirimi bozan görüntüsü geldi yıllar öncesinden, avuç içlerim kaşındı. "Bak abi burayı dinle şimdi," demişti taksi şoförü, "burası çok acayip, bak bak bak!" Devekuşu Kabare'nin *Beyoğlu Beyoğlu* müzikali herkesin ezberinde o yıllarda; gösteriye gidemeyen videokasetini izliyor, o da olmadı evde-arabada ses kasetleriyle idare ediyor. İnsanlar ikiye ayrılıyor; Metin Akpınar taklidi yapabilenler ve yapamayanlar. Taksi şoförü neredeyse dirseğiyle dürtecek, birilerinin beni dürtmesinden nefret ederim, gülerken o kadar çok ileri geri sallanıyor ki kaza yapacağız diye korkuyorum. "Hele benim başı karlı dağlarım," diye bir uzun hava okumaya başlıyor Metin Akpınar, haddinden fazla eko var kayıtta. Akpınar, burnuyla gırtlağı arasına hapsettiği sesiyle "İclal Hemşireee!" dedikçe böğürmesi artıyor taksicinin, gideceğim yere varmadan iniyorum.

Yıllar sonra aynı sarı siyah dişler, Pangaltı'da bir kuruyemişçide karşımda.

Ayfer kısa Camel paketini aceleyle tıkıştırdı çantasına, hemen uzaklaşmak istiyorduk, panikten leblebi kavurma aletine çarptım, fındıklar hopladı. Karşıdan karşıya geçerken yan gözle Ayfer'e baktım, hâlâ kızgın mı diye, neyse ki konuyu uzatmadı. Ben olsam, yani bu saçma şaka bana yapılmış olsa...

"Önce bir kahve içelim mi?" dedi. Otelin altındaki Gloria Jeans'e girip pencere önündeki masalardan birine oturduk. "Arada bir vitrine çıkmak gerekiyor tabii," diyesim geldi, demedim. Sırf komik olduğuna inandığı için kötü espri yapanlardan nefret ederim. Bir de fıkralara gülmem, neyse ki çevremde fıkra anlatan yok. Babam çok kızardı bu *benfıkralaragülmem* durumuma, hikâyedeki ince noktayı anlamadığım için bön bön baktığımı söylerdi. Bir de ataletime kızardı. "Bir türlü kuvveden fiile geçemiyorsun be oğlum," derdi. İnsanın bazı garip huyları oluyor işte.

Kahvelerimizi içerken –sütsüz, günün kahvesi elbette, Colombian Supremo– havadan sudan lafladık. Önceki gece izlediği filmi anlattı Ayfer. Karısı tarafından terk edilen adamın deniz feneri önünde ağız mızıkası çaldığı sahneyi nasıl ağdalı bulduğunu söylerken bacak bacak üstüne atmak istedim, masaya çarptım. İkimizin de kahveleri döküldü biraz, kahve tabağımıza peçete koyup sıvıyı emdirdik. *Sinemavedenizfenerleri* başlıklı konuşma, *sigarayasağıtümüyledevreyegirinceneyapacağız* başlıklı başka bir konuya bağlandı. Konuşurken ikimizin de cep telefonları çalmadı. Ben iki kere saatime baktım, Ayfer sadece birini fark etti. Hesabı istemek için garsona el ederken, yan masadaki turuncu atkılı kızın bacaklarına takıldı gözlerim. Utandım, hemen toparlandım. Hesabı ödemek için ikimiz de ısrarcı olduk, "Hayatta olmaz, yahu saçmalama, ben davet ettim, lütfen ama," deyip durduk. Ortaklaşa ödemeye karar verdik, pek sevdik bu fikrimizi. Kabanlarımızı giymek için ayağa kalktığımızda turuncu atkılı kızın bacaklarına bir kez daha baktım. Mini kadife eteğinin bittiği yerden ayakkabılarına kadar yavaş bir kamera hareketi yapıp kişisel sinemamın unutulmayacakları arasına soktum bu bacakları. Kendinden desenli kareli çoraplarına dokunmak istedim; kokular ve dokular bırakmıyordu peşimi.

Şişhane'ye kadar yürüyelim dedik. Zaten Ayfer uzun yürüyüşleriyle tanınır. "Radyoevi'nin önünden geçme fırsatını

kaçırmam," derken güldü, çok güzel güldü. Ayfer ne zaman Radyoevi'nin önünden geçse, ama günün hangi vaktinde, saat kaçta, hangi koşulda olursa olsun, aklına bir şeyler geliverir. Bir hikâye konusu, bir karakter özelliği, bir sahne, bir cümle, hiç olmadı bir kelime. Evet, bir kelime. Bunu kendisi söylemişti, "Oraya baktığımda bazen yıllardır kullanmadığım bir kelimeyi hatırlıyorum. Çevremde duymadığım bir kelime takılıveriyor dilime. Öyle acayip bir bina ki, insanı Hitler dönemi Almanyası'na götürüyor," demişti. Bu sözleri farklı yorumlara açıktı, aramızda "Radyoevi Yaratıcılığı" olarak adlandırdığımız bu durumu, dünya tarihinin en acılı dönemiyle örtüştürmenin kaynağında hüzünden beslenmeye meyilli bir ruh halinin yattığını söyleyenler vardı arkadaş gurubumuzda. Ben, konu İkinci Dünya Savaşı'ndan açılınca, az sayıdaki yurtdışı gezisi deneyimlerimden biriyle, Ayfer'in günün birinde Nürnberg'e gidip Dokumentationszentrum'u ziyaret etmesi durumunda, tuğla kalınlığında bir roman yazacağını iddia ederdim. Bu yorumumu alaycı bulanlar da yok değildi elbette. Hemen her durumda laf sokmasıyla ünlü bir arkadaşımız, bu konuyu eşelememizi en basitinden sığlık olarak değerlendirir, "Size ne be!" derdi. Bana "be!" denmesinden hiç hoşlanmam ama arkadaşlarım deyince durum değişir; kimi zaman sert heceler duymalı insan.

Radyoevi binasının karşısında bir süre durduk. Ayfer şöyle bir baktı, kaşlarını çattı. Altdudağını dişleriyle kemirdi, mısır koçanı kemirir gibi. Ben de baktım binaya, gözüm güvenlik kulübesindeki askere takıldı. Hiç değilse onunla ilgili bir hikâye gelseydi aklıma, gelmedi. Belki de o sarı kaşlı askeri, sivil bir kıyafetin içinde görseydim rahatça savururdum düşüncelerimi. Kendi askerliğimde de böyle olmuştu, o elbisenin içine sokulduğum an tıkanıp kalmıştım. Düşüncelerimi mideme gömdüğü için bir kez daha nefret ettim askerlikten. Tam binanın pencerelerinde romantik bir ışık yakalamayı düşlerken Ayfer yürümeye başladı. Bulmak istediği neyse, bulmuştu demek ki. Ne bulduğunu hiçbir zaman öğrenemeyecektim.

Regina Night Clup-Crazy Horse Show ışıklı tabelasının altı bir süredir korsan tezgâhlarıyla dolmuştu; kitaplar, bilgisayar oyunları-programları, filmler... Ayfer korsan kitapçının yere yaydığı brandaya doğru öfkeyle yürürken ışıklı tabelaya baktım. Uykusuz gecelerimden

birinde televizyonda şöyle bir görmüştüm Crazy Horse gösterisini; geç-vakit programlarının hayatımıza girdiği, bikiniyle gece jimnastiği yapan kadınların terli dudaklarını yaladığı yıllardı. Kafalarında birer metrelik tüylerle, kabara kabara kur yapan erkek tavuskuşuna dönmüş, meme uçlarına pul-payet yapıştırmış kadınlar hiç de çekici gelmemişti bana. İstemem öyle bir kadınla sevişmek, hem ayrıca...

"Yok artık," dedi Ayfer, "bu ne ya?" Kişisel gelişim kitaplarının arasında genetik üstüne yazılmış en önemli kitaplardan birini görünce şaşırmıştı. Korsanlar kralı Tahtabacak John Silver "Buyurun ablacım, tarihlisi var, aşklısı var, Nobellisi var, Oskarlısı var," diye bağırmaya başlayınca çok sinirlendi Ayfer. Hızla döndü arkasını, yürüdü. Hangi kitabın Oskarlı olduğunu soramadım, galiba pek umurumda da değildi.

İstiklal çok kalabalıktı. Üstüme üstüme akan kalabalıktan ne kadar nefret ettiğimi bildiği için Ayfer beni neşelendirmeye çalıştı yol boyunca. Hacı Baba'nın Laz garsonu İsmail'in hikâyesine çok güldüm. Patron kasada biraz nakit birikince yollarmış garsonlardan birini köşedeki döviz bürosuna, Türk parasını hemen mark ya da dolara çevirtirmiş. Günlerden bir gün İsmail'i yollaması gerekmiş, "Al şu parayı, bu kadarlık döviz al gel," demiş. İsmail'in gidip geleceği on dakikalık mesafe ama yarım saat geçmiş yok, bir saat geçmiş yok. Delirmiş patron, hay benim aptal kafam, herifin neyine güvendim de verdim paraları, diye dövünmüş. O zamanlar cep telefonu yok tabii, patron arayıp soramıyor da. Artık son çareler konuşuluyor, bilen birilerinden soruşturup evini bulmak, polise gitmek, hatta baskın yapmak falan. Tam o sırada İsmail sırtında bir çuvalla gelmiş. Nerede kaldın, ne yaptın demelerine fırsat vermeden atmış çuvalı patronun önüne, bir de azarlamış: "Aramadığım yer kalmadı, o kuruyemişçi senin bu kuruyemişçi benim ayağıma kara sular indi, sonunda ta Mısır Çarşısı'na kadar yürüdüm de anca buldum. Bir de anlasam, ne yapacaksınız bu kadar cevizi daaa!"

Döviz-ceviz hikâyesini bir yerlerde anlatmayı çok istedim. Anında vazgeçtim. Ben Ayfer gibi ballandırarak anlatamam, güzel taklit yapamam. Elime yüzüme bulaştırırım. Kötü hikâye anlatıcılarından hiç hoşlanmam.

Yürümeye devam ettik, tavırlı olduğumuz iki tanesi hariç önümüze gelen bütün kitapçılara girdik, birkaç dergiye baktık, Kızılderili masallarıyla ilgili bir kitap aradığını söylüyordu Ayfer kaç zamandır, Robinson'da görünce çaktırmadan alıp hediye ettim, ne kadar çok kahveci açıldığını görüp şaşırdık, hani biz çayseverdik, ne oldu böyle diye hayıflandık, Greenpeace üyesi olup olmayacağımızı soran gençlere kibarca gülümsedik, kitapçılardan-kafelerden bangır bangır yükselen birörnek şarkıyı defalarca dinledik, uzun bir cümlenin içinden geçer gibi geçtik İstiklal'den.

Tünel'e geldiğimizde öğlen olmuştu.

"Acıktım yahu, şu kafelerden birine girelim mi?" dedim.

"Gel," dedi Ayfer, "harika bir yer keşfettim, tam senlik."

Tünel'den Şişhane'ye inen merdivenlere doğru yürüdük. Vitrinleri gitar dolu mağazaların önünden geçerken, yarısı geçmişte kalmış bir ses duydum, bir zamanlar çok sevdiğim bir şarkının sözlerini hatırlamaya çalıştım; hatırlayamadım. Bira içilip gitar çalınan, her şey yolunda giderse biraz da öpüşülen ilkgençlik partilerinde prangalarımın zincirlerini şakırdatmakla yetinirdim. Aklımda sadece o ses kalmış.

Küçük, sıcak bir yere girdik; eskiden su sarnıcıymış, sahibesi siparişleri almak için masamıza geldiğinde anlattı. Karnabahar çorbasına ikimiz de burun kıvırdık, ıspanaklı çanak köfte ile köri soslu tavuk baş tacı oldu. Yemek yerken tam karşımızdaki Beyoğlu Belediyesi binasına bakarak saçma sapan seçim kampanyalarını, iktidar budalası adayların didişmesini, pespayeliği politika olarak gören zihniyetlerin zavallılığını konuştuk. Galiba daha çok ben konuştum ve galiba çok küfür ettim. İki gün önce okuduğum bir haberde, kanlı generalin *hâlâ*, inatla ve *hâlâ*, biraz olsun akıl kalmamışçasına *hâlâ* resimleriyle topluma güzellikler katmaya çalışan, mutlu bir asker emeklisi gibi gösterilmesinin öfkesini peçeteden çıkardım. Ayfer beni sakinleştirdi. Neyse ki köfte çok lezizdi.

Burnu hızmalı, güzel gözlü garson kız boş tabakları alırken "Daha yeni kahve içtik, çarpıntı yapmasın, bitki çayı falan içelim istersen," dedim. Beni duymamış gibi sipariş verdi Ayfer. "İki Türk kahvesi alalım biz, bir orta bir sade."

Kahveleri beklerken Ayfer Kızılderili masallarıyla ilgili kitabını şöyle bir karıştırdı, arka kapak yazısını hiç beğenmedi, ben de kafenin gazeteliğinden aldığım *nekadargüzelbirşehrimizvarheryerinigezelim* dergisinin en renkli haberlerini okudum. Bir süre hiç konuşmadan durduk öyle. O on dakikalık gecikme süresinde dünyaya, birbirimize ve en önemlisi kendimize sabredebilmenin sınavını verdik. Önce ben açtım ağzımı; yine bütünlemeye kaldım.

Hesabı bölüştük. Hesap pusulası tabağındaki karanfil çekirdeklerinden birini attım ağzıma, dilim yandı, sokağa çıkar çıkmaz çaktırmadan tükürdüm.

Dükkânın önüne saat iki gibi geldik. Önce şöyle bir baktık içeri. Gri parlak gömlek, gri kumaş pantolon giymiş bir satıcı, iki kadına ayaklı lamba satmaya çalışıyordu; ortasından küçük bir okuma lambası parçası fışkıran çirkin bir metal yığını. Kadınlardan biri, asıl alıcı olduğunu tahmin ettiğim kısa boylu, kızıl saçlı, gözleri birbirine yakın olan kadın, özellikle bu okuma lambacığıyla pek ilgileniyordu. Gözümün önüne getirebiliyordum; gerçeğine bir sürü para vereceğine pazardan taklidini aldığı *meşhurmarka* eşofmanını giymiş, *yüzdedoksanpamukluyüzdeonmerserize* rengârenk çizgili çoraplarını geçirmiş ayağına, anneannesinden kalma berjere yayılmış, bir yandan yaşlılıktan gözüne katarakt inmiş kedisini okşarken bir yandan kitabını okuyor, kapı çalıyor derken, kitabı yüzükoyun sehpaya yatırıp koşuyor, şu esmer, ince, uzun, gözlüklü arkadaşı geliyor elinde bir şişe kırmızı şarapla, Şili şarabı, oturup sohbet etmeye başlıyorlar, hem de ayaklı lambanın ana ışığını açmadan, okuma lambacığı o kadar güzel aydınlatıyor ki, gerek kalmıyor başka ışık kaynağına.

Anında utandım düşüncelerimden. Sevmem klişelere sığınmayı.

"Bu adam değildir herhalde," dedi Ayfer başıyla gri gömlekli satıcıyı göstererek. Adam eğilip bükülmeye, basit bir ayaklı lambayı zaman makinesi gibi tanıtmaya devam ediyordu. Hayatını bir ressamın peşinde geçirmiş birine benzemiyordu açıkçası.

"Gel bir soralım, belki bir ofis kısmı falan vardır, Muzaffer Bey de oradadır herhalde," dedim.

Üniversitedeki ikinci yılımın uzun süren yazında, ömür boyu ayrılmayacağımızı düşündüğüm –ve o zamanlar bir holdingde üst düzey yönetici olmanın hayalini kurmayan– iki arkadaşımla birlikte

Marmaris'le İçmeler arasında bir köyde zeytin ağaçlarının altına çadır kurmuştuk. Üç kişiye, üç çadır. Önce mesafeleri ayarladık, yerleri belirledik, çadırların çevresinde kanallar açtık, yanımızda getirdiğimiz böcek ilaçlarını döktük bu kanallara, güneşin doğuş yönünü, ağaçların gölge boyunu hesapladık. Bütün yaz takılacaktık öyle. Koca bir kutu dolusu kitap getirmiştik yanımızda, denizden, güneşten çok o kitapları bitirmekti derdimiz. Gündüzleri biraz yürüyecek, biraz yüzecek, sonra kendimizi bahçeye, zeytine verecektik. Akşamüstü başlayan okuma seansları gökyüzü yıldızla kaplanınca yerini sohbet seanslarına bırakacaktı. Birbirimize okuduklarımızı anlatacak, tezler üretecek, antitezlerle keskinleşecek, sentezlerle kendimizden geçecektik. Sonrasında paket paket sigara eşliğinde –Samsun 216 o yazın sigarası mıydı?– bira, şarap, votka, artık paramız neye yeterse onun dibine vurup sabahlayacaktık. Hani olur da hayata bizim açımızdan bakan –neydi ki bizim bakış açımız?– birileriyle tanışacak olursak, arkadaşlık da edecektik elbette. Aşk? Kimse açıktan açığa dillendirmiyordu ama asıl beklenti buydu galiba. Zaten bütün yaz süreceğini düşündüğümüz *okumadüşünmetatili*' nin on ikinci gününde ilk firemizi de bir yaz aşkı yüzünden verdik. İki kavuniçi çadırın arasında bir gurur abidesi gibi yükselen lacivert çadır toplandı, böcek ilaçlı kanal duygusal bir haritanın kenar çizgisi olarak kalakaldı.

Muzaffer Köroğlu lambacı dükkânının arka tarafındaki küçük bölmede, derli toplu bir formika masanın başında oturuyordu. Onu gördüğüm ilk anda aklıma o yaz tatili geldi. Köy kahvesine çay içmeye gittiğim bir sabah Dursun Aslan'la tanışmama neden olan o yaz tatili.

Sessiz bir adamdı Dursun Aslan. Sakin. Düşünceli. İlkokul mezunu. Öksüz. Eski muhtar nüfusuna almış, babalık etmiş büyütmüş, beş çocuğundan bir gün bile ayırmamış. Muhtarın ikinci karısı da iyi kadınmış, öksüzdür diye daha bir ihtimam göstermiş Dursun'a. Sabah namazından hemen sonra çöreklenirdi kahveye, güneş batana kadar da kalkmazdı yerinden. Para pul bir yerlerden geliyordu nasıl olsa, hiçbir iş yapmasa bile muhtarın emaneti-köyün değerlisiydi. Bulduğu her şeyi okurdu. Günlük gazeteler, dergiler, en çok da kitaplar. "Hani keçinin erkeği önce şöyle bir boynuzunu sürter, kafasıyla itekler ya, işte öyle önce kafama sürtesim geliyor bu kitapları, böyle sürteyim, sürteyim, sonra da içine sokayım istiyorum," demişti

bir gün. Kahvedekiler göz kırpar, bıyık altından güler, kusuruna bakma köyümüzün delisine dercesine el ederlerdi. Dursun'un kahverengi ceketinin iki yan cebinde iki kitap olurdu her zaman: ilkokul öğretmeninin verdiği Ömer Seyfettin'in hikâyeleri ve yıllar önce köyden geçen Manisalı bir hanımın –kendisi böyle diyordu– hediyesi bir Sait Faik kitabı; *Mahalle Kahvesi* ve *Havada Bulut* aynı ciltte.

Muzaffer Köroğlu'nun yetmiş üç yaşında olduğunu internet sitesindeki haberden bilmesek, rahat seksen küsur derdik. Zayıftı, çok zayıf. Kırmızıya çalan derisi ile tezat oluşturacak derecede beyaz elleri vardı. Beyaz, küçük, yüzüksüz kısa parmaklarıyla bakımlı eller. Saç tıraşını kendisi yapıyor gibi geldi bana, saçlarının diken diken duruşu dedeminkine benziyordu çünkü. Lacivert blazer ceket, gri pilili pantolon, uçuk mavi ütülü gömlek, bağcıklı siyah ayakkabılar. Ama Ayfer daha sonra Muzaffer Köroğlu'nu bu özellikleriyle değil de Ayhan Işık bıyıkları ve kırmızı üzerine lacivert puantiyeli papyonuyla anlatacaktı arkadaş gruplarındaki sohbetlerde.

Ben de ne zaman Dursun Aslan'dan söz etsem aynı şeyi yapardım; kahverengi ceketi ve ceketin iki yan cebindeki iki kitap diye girerdim söze. Oysa o ceketi de kitapları da bir kere görmüştüm sadece. Dikkat çekici bir başlangıç olsun isterdim, Dursun'un o iki yazara, Ömer Seyfettin ve Sait Faik'e hayranlığının ulaştığı boyutu ancak öyle bir girişten sonra anlatabilirim, diye düşünürdüm. Askerdeyken karar vermiş o iki kitabın rehberliğinde acayip bir yolculuk yapmaya. Bir liste çıkarmış kendisine; şuralara gidilecek, şunlar yenecek, şunlar içilecek, şunlar okunacak, öyle uzayıp giden bir liste. Büyük bir macera gibi anlatırdı ama listenin pek çok maddesinin bir hayal olarak kaldığı belli oluyordu. Yine de çok etkilenmiştim bu liste meselesinden, hep yapmak isteyip de yapamadığım bir şeydi bu.

O yaz gidebildiğim her sabah gittim kahveye. Güzel hikâyeler anlatıyordu Dursun. Bazen bir gün önce söylediği yalanı unutup başka bir noktadan sallamaya devam ediyordu, olsun, böylesi daha da hoşuma gidiyordu. Bütün o hikâyeleri, anlatıldıkları anları, o köyün rengini-kokusunu hiç unutmam sanıyordum; bir gün belleğimin bir köşesinden fırlarlar, hatta bazıları ben farkında olmadan yazdıklarıma sızarlar, artık bir parçam olmuşlardır, çoğu sabah yarı uykulu bir halde başucumdaki deftere yazdığım bir rüyaya dönüşürler, olur işte bir

şeyler. Olmadı. *Okumadüşünmetatili* dönüşü –ne acayip bir tatildi o, özellikle de son günlerine doğru başımıza gelenler– bütün o hikâyeleri unuttum gitti.

Dursun'la ve o yazla tek bağım iki yıl öncesine kadar, garip bir sorumluluk duygusuyla, aksatmadan sürdürdüğüm kitap yollama işiydi. Altı ayda bir gönderdiğim –sağdan soldan topluyordum, kimi zaman da, para durumuma göre, satın alıyordum– on kadar kitap.

Dursun Aslan, o lambacı dükkânına gidişimizden on beş ay önce öldü. Sabah namazında yığılıp kalmış, cemaatin eli ayağına dolanmış, imama korkudan titreme gelmiş. Muhtar telefon edip başsağlığı diledi. Hepsi bu.

"Benim çayım koyu olsun," dedi Ayfer. Çay, Ayfer'in temel içeceğidir. Eskiden doğru düzgün su bile içmezdi, bütün sıvı ihtiyacını çayla karşılardı. Etme eyleme, bu kadarı fazla falan dememize de kızardı. Hassastır bu konuda. Sıvıyı ince bellide gördüğü anda notunu verir ve hiç yanılmaz. Türk kahvesi değerlendirmelerinde notları zaten hep yüksektir. Eskiden filtre kahvede seçici değildi ama son yıllarda o konuda da uzmanlaştı. Fincanı koklaması yeter; ince mi kaba mı çekilmiş, ayar tutturulmuş mu, kâğıt filtre mi kullanılmış, ısıtıcıda uzun mu tutulmuş, acılaşmış mı, hepsini bir çırpıda anlar.

"Siz nasıl isterdiniz çayınızı?" diye sordu Muzaffer Köroğlu. Paşa çayı isterim diyecek gibi oldum, vazgeçtim. Gözüm papyona takıldı, hemen kaçırdım bakışlarımı. Tam karşımdaki duvarı neredeyse kaplayan şık çerçeveli tabloya daldım gittim; Edward Hopper'ın ünlü *Nighthawks* tablosu. Orijinalinin iki, belki de üç katı büyüklükteydi ama renklerin dağılmadığı, kaliteli bir baskıydı. Boş yolun köşesini kaplamış gececi bir Amerikan restoranı, boydan boya camın ardında sarı-beyaz-parlak-ışık saçan duvarlar, bir personel, müşterilerden birinin arkası dönük, diğer ikisinin, kemikli yüzlü adamla kırmızılı kadının, tezgâhın arkasında çalışmakta olan sarı kısa saçlı gece nöbetçisiyle lafladıkları belli, restoranın her köşesi kahve fokurdatan iki metal kazan gibi pırıl pırıl, tuzluklar-peçetelikler-bardaklarla sınırlı bir dekorasyon, her şey çok az, çok az, sanki gece her şeyi yutmuş çoktan, biraz sonra resimdeki dört insanı yutacağı gibi.

Bugüne kadar çok defa görmüşümdür bu tabloyu ama ilk kez bu kadar ayrıntılı bakıyorum. Boşluklar içime işliyor. Yollar yeşil, yeşilin

yansıması var camlarda. Kadın parmaklarının arasında ne tutuyor bilmiyorum ama bakışları can acıtıcı. Yanındaki adamın sigarası sert içimli, biliyorum, Samsun 216 kadar sert. Tablodaki her dokuyu hissediyorum parmaklarımın ucunda, kahvenin kokusunu alabiliyorum. Arkası dönük adam, hani şu omuzları öne düşmüş olan, ne kadar da benziyor babama.

Ben kendimi *Nighthawks*'ın fırça darbelerinde kaybetmişken Ayfer, Muzaffer Köroğlu'yla koyu bir sohbete daldı. Anadolu Ajansı'nın bu konudan nasıl haberdar olduğunu, bugüne kadar hangi gazetelerin söyleşi yaptığını, akademisyenlerin ilgi gösterip göstermediğini sordu; çayının yarısını içmiş bile.

"Efendim, arzu ederseniz anlatmaya en başından başlayayım," dedi Muzaffer Köroğlu. Formika masaya şöyle bir abanıp yarım doğruldu, sonra döner sandalyesine iyice yerleştirdi zayıf bedenini. Elinin tersiyle ağzını kapatıp hafifçe öksürdü. Diyaframını havayla doldurdu. Provası defalarca yapılmış tiradını atmaya hazırdı artık.

"36'da, Ağustos'un 30'unda doğmuşum. Gebze'de. Babam tam anlamıyla tüccar adamdı, ticaretin her türüne girip çıkmıştır. Annemle de o vesileyle tanışmışlar. Anne tarafım da hep ticaretle uğraşmıştır.

Ben doğduğum vakit, herhalde işler de iyi gidiyormuş ki, Üsküdar'daki apartmanı yaptırmaya başlamışlar. Dedem önceleri karşı çıkmış Gebze'den ayrılmaya ama amcam çok diretmiş. İki yaşına geldiğimde taşınmışız. Trabzonlu bir müteahhit yapmış apartmanı. Çok fena dolandırdı bizi derlerdi, günde on kere Trabzonluya küfredilirdi bizim evde.

Üç katlı bir apartman, her katta iki daire. Adını da Köroğlu Apartmanı koydular. Güvercin Çıkmazı'nın en sonunda öylece durur hâlâ. Bu Köroğlu soyadı da çok vardır memlekette, bilirsiniz. Ama bizim soydan gelen başka Köroğlu yok, kökümüz Boşnak. Dedoviç, olmuş burada Köroğlu, neyse, o ayrı bir mevzu.

En üst katta büyükbabamlarla amcamlar otururdu. Sonradan büyükbabam yaşlanıp merdiven çıkamaz hale gelince girişe taşındılar. Orta katta halamlarla biz oturuyorduk. Alt katta da amcamın asker arkadaşı Bay Leon'la, şirketin muhasebecisi Neşet Beyler.

Sonradan o Neşet Bey, amcamla babamı, ayıptır söylemesi, donlarına kadar soydu."

Gerçekten de en baştan başlamıştı. Köroğlu ailesinin tablosunu beynimdeki görünmez tuvale çizmeye çalışırken Muzaffer Bey'in anlattıklarının bir kısmını kaçırdım.

"Çocukluğum daha çok Muzaffer Halamlarda geçti. Doğru, halamın da adı Muzaffer, her duyan böyle sizin gibi tebessüm eder. Ben 30 Ağustos'ta doğunca, rahmetli büyükbabam Muzaffer olsun torunumun adı demiş. Oğlana hala adı verilir mi baba demişler ama dinletememişler. Erkeği kadını olmaz bu işin, doğrusu yanlışı olur, Muzaffer bu çocuğa uygundur, diye kestirip atmış. Arada dalga geçmeye kalkan olduğunda, halam şöyle bir kaşını kaldırır herkesi hizaya sokardı. Çok başka kadındı rahmetli.

Mesela annem zor insandı, Allah ona da gani gani rahmet eylesin ama çok sinirliydi. İmirin iti gibi titrerdim karşısında, bağıracak, dövecek diye korkardım. Biraz gürültü patırtı olsun, basardı terliği popomuza. Kız kardeşlerimi yanından ayırmazdı da beni hemen koyardı kapının önüne. Ben de soluğu halamlarda alırdım.

Canım Muzaffer Halam. Hayatta ne öğrendiysem ondan öğrendim, nur içinde yatsın.

Atatürk'ten İsmet Paşa'ya herkesin karşısına dikilip çat çat fikirlerini söylemiş bir Cumhuriyet kadınından bahsediyoruz efendim. Genç yaşta dul kalmış lakin hayata yenik düşmemiş bir insan. Bakın şu hususi vaka ile nasıl bir kadın olduğunu daha iyi anlayacaksınız. Oğluna çok düşkündü, 'Sen bahtiyar ol, başka ne isterim Bahtiyarım,' derdi. Bahtiyar Abim mektebe başladığında, halam gitmiş okuldaki hocalarla tek tek görüşmüş. Böyle tedrisat olmaz, bu ders kitaplarıyla çocuklarımıza yazık ederiz, demiş. Okulun müdürü, hanım sen ne dediğinin farkında mısın, diye aba altından sopa göstermeye kalkışınca, Muzaffer Halam da sinirlenmiş. Ne yapmış biliyor musunuz? Oturup bütün dersler için yeni baştan kitaplar yazmış. Artık ne kadarını kendi yazdı, ne kadarında sadece değişiklik yaptı onu bilemem. Bir de meşhur kırmızı eşarpları vardı halacığımın, kendince bir üslupla dolardı boynuna, mantosunun yakasından sarkıtırdı. Evde bile çıkarmazdı kırmızı eşarplarını, fular gibi boynunda olurdu. Neyse efendim, konuyu konuya bağlamayayım, kitapları yazmayı bitirince, takmış kan kırmızı-desensiz eşarbını boynuna, almış klasörlerini

koltuğunun altına, gidip müdürün karşısına dikilmiş. Ders kitabı öyle değil böyle olur efendi, diye fırlatmış klasörleri adamın masasına."

Hikâyesinden çok etkilendiğim Muzaffer Hala'nın hayalî varlığına bir beden, bir yüz bulmaya çalışırken Ayfer'e baktım, pür dikkat dinliyordu. Ben onun kadar çalışkan bir öğrenci değilim, aynı anda birden çok konuya-duruma yoğunlaşamıyorum. Muzaffer Hala'nın, Muzaffer Bey'e resim sevgisi aşılamak için gösterdiği çabaları can kulağıyla dinleyememiştim. Çayımı soğutmak istemiyordum, yudumlamaya devam ettim. Şöyle bir göz gezdirdim çevreme. Formika masanın hemen sağında, yerde bir kasa duruyordu. Bakır rengi, boyaları dökülmüş, ayaklı bir kasa. Üstünde fatura koçanları, sararmış kâğıtlar, gazeteler, paket servisi yapan kebapçıların broşürleri... Bir uyumsuzluk vardı, anlatılanlarla mekân arasında.

Ayfer bir sigara daha yaktı. Muzaffer Bey "Sıkıntılı senelerdi," dediği günleri anlatırken kaşlarını çattı. Çaylarımız bitmek üzere ama biz daha gençlik günlerinden çıkamadık. Yaşlı adam "Halamın yalvarıp yakarmaları bile kâr etmeyince liseden sonra amcamla babamın yanında ticarete atıldım. Zaten yazlarım hep dükkânda, depoda geçerdi, benim için değişen bir husus olmadı ve fakat halacığım öyle bir küstü ki bana, aylarca yüzüme bile bakmadı," derken o günlerin hüznü çöktü içimize. Büyükbabanın ölümü, babaannenin felç geçirmesi, muhasebeci Neşet'in değme polisiyelere taş çıkartacak dolandırıcılığı... Ama Ayfer içimizin daha fazla sıkılmasına izin vermedi. 1950'ler Türkiyesi'nin öyle bir profilini çıkardı ki, Muzaffer Bey'in yüzündeki *bütünbunlarsadecebenimbaşımageldi* ifadesi kayboldu. Ayfer haklıydı. *BütünbunlarTürkiyedeyaşayanherkesinbaşınagelmişti*.

"Evlenmedim," dedi Muzaffer Köroğlu, "elbet birtakım hissi meseleler yaşadım ve fakat izninizle bunları konuşmak istemiyorum. Zaten başınızı epey ağrıttım. Ayfer Hanım'ın hususi alakasını görünce biraz çeneme vurdu galiba. Esas meseleye bir türlü gelemedim."

Muzaffer Bey haklıydı. Hususi bir alaka göstermemiştim. Bu hikâyenin keyifli bölümlerini, bal akan anlarını dinlemeyi hak etmiyordum aslında. Ayfer benim gibi mesafeli değildi, anlatılanların içine giriyordu. Olumlayan, şaşıran, destekleyen sesler çıkarıyor,

kafasını kararlı kararlı sallıyor, tarih ve sanat bilgisiyle Muzaffer Köroğlu'nun hikâyesini güçlendiriyordu.

Boş bardakları almaya gelen çaycıya "Benimki biraz daha koyu olsun," dedi.

1950'den 1970'e nasıl atladığımızı anlamamıştım, Ayfer'in bir önceki sigarayı ne zaman söndürdüğünü hatırlamaya çalışıyordum. Sigara üstüne sigara yakıyordu. Arada eliyle dumanlarını kovuyor, yaşlı adamla arasında bir sis perdesi oluşmasına izin vermiyor, konuya ne kadar hâkim olduğunu gösteren bir ses tonuyla öyle bir cümle kuruyordu ki Muzaffer Köroğlu kendinden geçiyor, bembeyaz ellerini kendini beğenmiş bir tiyatro sanatçısının abartılı oyunculuğuyla sallamaya başlıyordu. Muzaffer Köroğlu'nun müsveddesini sunduğu bir senaryoyu anında temize çeker gibiydi Ayfer. Sahneler yükseldikçe yükseliyordu. Bir ara ikisi de öyle coştular ki, gri gömlekli satıcı arka bölmeye başını uzatıp "Ne oluyor yahu?" dercesine şöyle bir baktı. Başımla selamladım adamı, bu hareketimle suçu üstüme alır gibiydim; onlara kızmayın lütfen, dikkatini toplayamayan benim, bakın Ayfer nasıl da sahiplendi Muzaffer Bey'in hayatını.

"Güvercin Çıkmazı'ndaki apartman bütün aileyi önce topladı, sonra dağıttı. 64'ün sonu 65'in başı gibi, Bahtiyar Abim Almanya'ya gitti. Berlin'e. O vakitler amcamla babam kimya işi yapan bir adamla ortaklık kurmuşlardı, sonra ondan da kazık yediler tabii. Bahtiyar Abim orada kendine yer yapıp düzenini kurunca, gel sana da bir şeyler ayarlarız, kurtar kendini o hercümerçten, dedi. 1973 Nisanı'nda bindim bir tayyareye, Almanya'ya yola çıktım. Hayatımın en mutlu iki senesini orada geçirdim efendim. Hâlâ Berlin deyince şuram cız eder."

Babasının ölümüyle Türkiye'ye dönmek zorunda kalışını anlatırken uzun bir öksürük nöbetine tutuldu. Ayfer hemen sigarasını söndürdü, içeriye seslenip bir bardak su istedi. Ben hikâyedeki büyük zaman boşluklarını nasıl dolduracağımızı düşünürken, Ayfer hikâyenin anlatılma anını yaşayabiliyordu. Onun için bir hikâye yazıldığı anda değil okunduğu anda oluşuyordu.

Öksürük krizi sonrasında hızlıca toparlanıyor Muzaffer Köroğlu, kırmızı üzerine lacivert puantiyeli papyonunu düzeltiyor, "Hopper üstadın bir tablosunu ilk kez Berlin'de gördüm. Muzaffer Halam daha yola çıkmadan ne kadar müze-sergi varsa gez-gör-öğren diye nasihat

etmişti, son yıllarında sesi çıkmaz olmuştu canım halacığımın, böyle fısıldayarak konuşurdu," diye açıklıyor, fısıltılı taklidinin nedenini.

"Tabloyu gördüm ve inanır mısınız Ayfer Hanım, dizlerimin bağı çözüldü, düşmeyeyim diye oturacak yer aradım. Kompartıman diye bir tablosu vardır üstadın," ellerini bir omuz boyu açıyor, "yaklaşık bu büyüklükte bir yağlıboya. 1938'de yaptığı bir tablodur, düşünün artık, neredeyse benimle aynı yaşta. Aslında Amerika'da sergilenir bu eser ama o vakitte geçici olarak Berlin'e getirmişler. Tablonun karşısında küçük bir bank buldum, oturdum. Yeşil bir kompartımanda, tek başına oturmuş kitabını okuyan siyah döpiyesli, böyle geniş kenarlı siyah şapka takmış bir kadın. Kompartıman dediysem aklınıza bizim trenlerimizin içler acısı kompartımanları gelmesin, daha çok nezih bir otel odası gibi. Kadının yanındaki duvarda şık bir aplik, oturduğu koltuğun baş kısmında bembeyaz bir örtü falan, teferruatlar o kadar tesirli ki... Aaah ahh! O tabloya da o kadına da bir anda âşık oldum efendim. Karşımda sanki Muzaffer Halamın gençliği, öyle asil, öyle kültürlü. Bir bacak bacak üstüne atışı var, anlatılmaz görmek gerekir, belli ki oturmayı-kalkmayı bilen bir kadın. Dışarıda gurup vaktinin kızılı görülüyor, taş bir köprüden geçiyor tren. Kadının saçıyla gökyüzü aynı renkte. O nasıl bir güzelliktir öyle, o nasıl bir... Ne diyeyim ki? Benim kelime haznem yetmez o iştihamı anlatmaya."

Muzaffer Köroğlu, Berlin'deki müze ziyareti sırasında içine düşen Edward Hopper hayranlığı tohumunun günden güne nasıl filizlendiğini, büyüyüp bir ağaç, hatta bir orman olduğunu anlatırken Ayfer'e baktım. Ne düşünüyordu acaba? Daha önemlisi, buraya gelmemiz için ısrar edeceğini bildiğim halde ona bu haberi gönderdiğim anda ben ne düşünüyordum? Ayfer'le şehrin, hikâyelerin, insanların arasına karışmak hoşuma gidiyordu. Bütün o yürüyüşlerden, sohbetlerden çıkacak bir hikâyenin içinde olmak umudu mutlu ediyordu beni. Aynı anda binlerce hayatı yaşayabilen, hatta bu yüzden gerektiğinde kendi hayatını Novalgine'in desteğine emanet eden biriydi Ayfer. O hayatların içinde ben de olayım, beni de yazsın istiyordum.

Bütün bunları düşünürken aklıma güzel bir cümle geldi: "İnsan kendi hayatını bile ancak iyi bir hikâyede okuyunca anlayabilir."

Bulduğum cümleyi çok sevmiştim. Unutmamak için defalarca tekrar ettim içimden. Kelimelerin yerleriyle oynayarak daha etkili bir hale getirmeye çalıştım ama başaramadım. Dikkatim dağıldı, konuşulanların büyük bir kısmını kaçırdım.

Bir ara Muzaffer Köroğlu'nun bütün Hopper tablolarının adlarını ve yapılış tarihlerini saydığını duyar gibi oldum. Televizyonda gördüğüm bir program geldi aklıma, özel tekniğiyle yüzlerce kartta ne yazdığını ezberlemiş bıyıklı bir adam, "Sorun, istediğinizi sorun!" diye bas bas bağırıyordu, manyak mıdır nedir?

Bir türlü yoğunlaşamadım Muzaffer Köroğlu'nun anlattığı hikâyeye. Renkler, şiirler, şehirler, ülkeler, yıllar geçiyor anlattıklarının içinden, bense soyunun tükenmekte olmasını bile önemsemeyip güneş altında bambu kemiren bir panda gibi, elimde çay bardağı, oturmuş *Nighthawks*'a bakıyordum. Kırmızı elbiseli kadının üç parmağıyla tuttuğu şey neydi acaba? Kadının saçlarının kızılında Ayfer'in saçlarını gördüm, ilk kez fark ediyordum bu renk benzerliğini. Saçlardan elbiseye aktı bakışlarım. Kırmızı ne kadar güzel bir renkti böyle...

Savrulan düşüncelerimi toparlamak için Muzaffer Köroğlu'nu pür dikkat dinlemeye karar verdim.

"Muzaffer Halamın ölümü hayatın bana indirdiği en ağır darbelerden biri oldu. Ölüm bu, herkesin kapısını çalacak, onu biliyoruz da, halam öyle acılar çekerek, kendini bilmez şekilde ölecek kadın değildi. Son iki senesinde bir an ayrılmadım yanından, ayıptır söylemesi, yapılacak ne varsa yaptım. Ama mukadderat... Acısını dindiririm diye şöyle kucağıma alırdım geceleri, o son gecesinde ilahî bir güç geldi, bir anda doğruluverdi, yüzüme bakıp, "Muzaffer, oğlummm!" dedi, sonra da..."

Ayfer çantasından çıkardığı kâğıt mendili uzattı Muzaffer Bey'e.

Babam geldi aklıma. Son yıllarında çok ağlıyordu, "Sulugöz oldum be oğlum!" diyordu.

Dursun Aslan, köydekilerin ağlamasıyla çok dalga geçtiğini söylemişti. "Ama ben seviyorum ağlamayı. Hem mümkün mü o hikâyeleri okuyup da ağlamamak?" derdi.

Ağlayacak gibi oldum.

Ayfer bana da bir mendil uzattı. Yüzünde öyle tatlı bir ifade vardı ki. Hepimizin gözyaşını siliyordu. "Ben hep yanınızda olacağım ey

insanlar, ağlayın-zırlayın-dertlenin-kederlenin, gerekirse sizi kendi hikâyelerinizle tekrar güldüreceğim, mutlu edeceğim," der gibiydi.

Bir daha onu hiç üzmemeye karar verdim. Keşke kuruyemişçideki o eşek şakasını yapmasaydım bugün. Üstelik salaklığım yüzünden fındık da alamadık, ne güzel kokuyordu oysa. Askerde her sabah koca bir kâse fındık olurdu kahvaltı sofrasında, doldurun ceplerinizi derlerdi. Anlatılan bütün o şap hikâyelerinden sonra şaşırmıştım bu fındık desteğine. Sonradan öğrendik o fındıkların Çernobil patlamasından nasibini almış fındıklar olduğunu. Uzun süre nefret ettim bütün kuruyemişlerden, neyse ki babamla bira üstüne bira patlattığımız bir gün barıştım kavrulmuş fındıkla. Babam da çok severdi kavrulmuş fındığın kokusunu.

Sonunda büyük an geldi; Muzaffer Köroğlu formika masanın üst çekmecesinden buraya gelmemize neden olan eseri çıkardı. Gümüş çerçeve içindeki kâğıt parçasını, sıvı uranyum dolu cam bir tüp taşır gibi, abartılı bir özenle yanımıza kadar taşıdı. Yavaşça yerimden doğrulup baktım; Edward Hopper'ın meşhur *Gas* tablosunun karakalem bir eskizi. Kareli bir defterden koparılmış sayfanın üstünde ünlü ressamın okunaklı el yazısını, imzasını ve 1940 tarihini görebiliyordum. Tablonun orijinalini gözümün önüne getirmeye çalıştım, çok zor olmadı bu, karşımdaki desen o kadar güzeldi ki alıp götürdü beni defalarca karıştırdığım Hopper albümlerinden birine. *Gas* eskizinin görüntüsü, Anadolu Ajansı'ndan servis edilip internet sitelerine düşen haberin başlığıyla iç içe geçti: "İstanbullu küçük esnafın Edward Hopper tutkusu!"

Ayfer bir yaklaşıp bir uzaklaşarak, ışığı bir sağdan bir soldan alarak, dudak büküp kaş kaldırarak hayranlıkla baktı eskize.

"Bahtiyar Abim, üstadın tablolarına nasıl bir tutkuyla bağlandığımı biliyordu. Berlin'de bir müzayedede bu eskizin satışa çıkacağını duyunca, keşke gelsen de görsen diye aradı. İnanır mısınız, o anda kararımı verdim. Açıkartırmaya katılmak bile yeterdi bana. Bir iki kere elimi kaldırsam, hayalimi satın alacak kadar cesur olduğumu kendime göstersem kâfiydi. En önemli sorun parayı temin etmekti. Onun için de gereken fedakârlığı yaptım. Güvercin Çıkmazı'ndaki ev hiçbir şey ifade etmiyordu benim için, sattım gitti. Üstüne bir de banka kredisi aldım. Yanlış anlamayın, eskizi alacağıma inandığımdan değil, dedim

ya, ilk bir iki fiyatta elimi kaldırayım, Hopper üstada o kadar yaklaşayım, başka da bir şey istemiyorum. Koydum cebime parayı, gittim Almanya'ya. Bahtiyar Abim, radyoda çalışan bir arkadaşına benim bu tutkumdan bahsetmiş. O da bir Alman televizyoncuya gitmiş. O ona, öbürü öbürüne derken hadise başka bir hal almış. Müzayedenin olacağı gün salon kameralarla, mikrofonlarla doluydu. Herkes benimle mülakat yapmak istiyor. Benim Almancam çat-pat, Bahtiyar Abim vesilesiyle derdimi anlatıyorum. Müzayede salonunun yetkilileri, koleksiyon sahibesi hanımefendiyle tanıştırdılar. Bunlar aralarında başka dillerde bir şeyler konuştular, yan yana fotoğraflarımız çekildi, bir tantana ki sormayın gitsin. Uzatmayayım efendim, anlayacağınız, hikâyem içlerine işlemiş olacak ki her tür kolaylığı gösterdiler. Kolaylık dediysem, zamanında izlediğimiz filmlerdeki gibi, acıyıp da hediye etmediler tabii. Götürdüğüm bütün para kanatlandı uçtu. İstanbul'a el elde el başta döndüm. Yine de Allah'a şükür, emekli maaşı falan, kimseye muhtaç olmadan başımı sokacak bir yer buldum. Aç değilim açıkta değilim. O banka kredisi olmasaydı şu yaşımda tekrar çalışmazdım, ne yaparsınız, borcum namusumdur. Şimdi böyle söylenince yanlış anlaşılmasın, inanın hiç pişman değilim. Bir kâğıt parçasına bu kadar para verilir mi diye gülenler oldu, delirmişim gibi baktı çevremde kalan üç beş dost. Bari iyi bir fiyata okut da belini doğrult diyen densizler bile oldu. Allah sattırmasın, ölene kadar yanımda olacak bu hazine. Sonrasında da memleketimin bir müzesi alır, kıymetini bilir. En kötüsü ne biliyor musunuz? Haber yapmaya gelen gazetecilerin bazıları bile müstehzi güldüler halime. Sizce yanlış mı yapmışım Ayfer Hanım?"

Bir süre sessiz kaldık. Eskize bakmaya devam ediyorduk. Eskizden gümüş çerçeveye, çerçeveden onu tutan bembeyaz ellere baktım.

"Ne kadar ömrüm kaldı bilmiyorum," dedi Muzaffer Köroğlu, ölümden korkmadığı sesinden belli oluyordu, "ama kalan zamanımı mutlu bir adam olarak geçireceğimden eminim. Vadem dolduğunda, hayatım bir film şeridi gibi gözümün önünden geçtiğinde, Muzaffer Halam beni alıp yanına götürmeye geldiğinde başım dik olacak efendim."

Bir sabah namazında, hem de Allah'ın huzurunda vadesini doldurduğunda, Dursun Aslan'ın başı dik miydi acaba?

Babamı alıp götürmeye kim gelmişti?

Muzaffer Köroğlu'yla vedalaşma vakti geldiğinde tek bir şey düşündüm: Film şeridi falan palavra bence, sadece bir an var, bütün hayatın anahtarı sayılabilecek bir an ve babam için o ânın hangisi olduğunu asla öğrenemeyeceğim.

Dükkândan çıktığımızda akşamüstü olmuştu. Hava iyice soğumuştu ama yine de Karaköy'e inmeye karar verdik. Ayfer hemen sigara paketine davrandı. Hareket halindeyken sigara içilmesinden hiç hoşlanmam.

"Ne acayip bir hikâye değil mi?" dedim.

"Ya!" dedi Ayfer, bir yandan çakmağını arıyordu.

"Bazı şeyleri hiç anlamadım," dedim kabanımın cebindeki ellerimi yumruk yapıp ısıtmaya çalışırken, "bir ara kız kardeşlerim dedi ama bir daha hiç konuları geçmedi. Hem sonra arada büyük zaman sıçramaları var gibi geldi. Bir de..."

"Ne önemi var ki?" diye sözümü kesti Ayfer. "Anlattığı her şey yalan olsa kaç yazar? Belki de gazetelere çıkma meraklısı bir delidir, hatta belki o eskizi kendisi çizmiştir, ne önemi var ki?"

Haklıydı.

Gözlerimi kapadım. Düşündüm. Yaşanan bugünün, kimi zaman sarsak kimi zaman sıradan hareketlerimin, dağınık düşüncelerimin, babamın ruhunun bir an bile beni yalnız bırakmamasının, Dursun Aslan'ı hatırlamamın, Muzaffer Köroğlu'nun anlattıklarının, bütün bu yolculuğun bir anlamı vardı. Ayfer bir yazardı ve ben de onun hikâyesinin kahramanıydım. Pangaltı'da başlayıp Şişhane'ye uzayan bu yolculuk aslında edebi bir metnin satırları, paragrafları arasında bir yürüyüştü. Bu uzun yolculuk yapması gerekeni yapmış, hikâye kahramanında bir değişime neden olmuştu. Sabah sırt ağrısıyla uyanan o kafası karışık adam değildim artık. Neden burada olduğumu biliyordum. Şimdi gözlerimi açmalı ve uysal bir hikâye karakteri olarak, yazarım benden ne istiyorsa onu yapmalıydım.

Gözlerimi açtım.

Yine yanılmıştım. Bir hikâyenin satırları arasında değildim. İstanbul'daydım. Şişhane'deydik. Gerçek buydu. Hava soğuktu. Ayfer

kırmızı kabanıyla karşımdaydı işte, fosur fosur sigara içiyordu. Az ötemizde iki adam futbol muhabbeti yaparken birbirlerinin yedi sülalesine sallıyorlardı. Egzozu patlak bir taksi ortalığı kokutarak yanımızdan geçti. Bir kamyonet kaldırıma park etmeye çalışırken çöp tenekesini devirdi. Sırtım ağrımaya başladı.

"Ayrıca ben anlattıklarının doğru olduğuna inanıyorum," dedi Ayfer. "Gerçek böyle bir şey işte. Şu adamın anlattıklarını yazmaya kalksan, zorlama bir metin çıkar ortaya. Bütün o dediğin boşlukların cevabını ararız o zaman. Oraya ne zaman gitmiş, bilmem kim ne demiş, bunu nasıl yapmış, şu şöyle miymiş? Oysa hayatın hareketi içinde bu sorular çoğu zaman aklımıza gelmez bile."

"O soruların aklımıza gelmesi için, zamanın bir Hopper tablosunda olduğu gibi donması gerekiyor demek ki," dedim. Ayfer sevgiyle baktı. Bu sözüm hoşuna gitmişti.

Yürümeye devam ettik. Küçük adımlarla yürüyorduk; hiç sevmem yavaşlığı, yorulurum böyle yürüyünce. Ama insan arkadaşlarının adımlarına ayak uydurmayı, zamanın geçişini birlikte hissetmeyi bilmeli bazen. İyice yanaştım Ayfer'e. Koluma girdi. Mutlu oldum.

Babam geldi aklıma. Keyifsiz olduğu günlerde, sadece ışıklı vitrinlere bakmak için Şişhane'ye gelen babam. Artık İstanbul'un tenha sokaklarında, utangaç çay bahçelerinde, güvercinli meydanlarında, vapur iskelelerinde çektirilmiş siyah beyaz fotoğraflarda yaşayan babam. Dursun Aslan'la tanışmamı anlattığımda heyecanlanan, evdeki eski kitapları gönderebilmek için hemen bakkaldan boş koli almaya giden babam. Muzaffer Köroğlu'nun tuhaf ve etkileyici hikâyesini asla öğrenemeyecek olan babam.

Derin bir nefes alıp isli havayı içime çektim. Botlarıma baktım, sol tekinin önü çamur olmuştu biraz. Her şey bu kadar gerçek olduğu için sevindim.

Aniden durdu Ayfer, bir vitrine takıldı gözü.

"Şu içerdeki gibi bir lambaya ihtiyacım var, bakalım mı?" dedi.

Çok şık, ayaklı bir lambayı gösteriyordu parmağıyla. Beğendiğimi belli eden bir hareket yapmalıydım; kaşlarımı kaldırdım, dudaklarımı büzüp başımı aşağı yukarı salladım. Hemen daldık içeri. Satıcının yeşil bir gömleği vardı ve hiç indirim yapmadı.

BATTANİYE

[Adını bilmediğim kuşlar uçuyor üstümde]

Mutsuzluktan söz etmek istiyorum
Dikey ve yatay mutsuzluktan
Mükemmel mutsuzluğundan insansoyunun sevgim acıyor.
Turgut Uyar
("Acıyor", *Kayayı Delen İncir*)

Kalın bir battaniye var üstümde. Sarılı kahverengili. İç içe geçmiş kareler uzun süre bakınca içimi bulandırıyor. İki kat yapıp öyle örtmüşüm. Yine de üşüyorum. Çıplak ayaklarımı birbirine sürterek ısınmaya çalışıyorum. Kıpırdamak iyi gelmiyor. Altımda uzayıp giden otların nemi, sırtımı sırılsıklam etmiş. Yeni sulanmış olmalılar, diye düşünüyorum. Bahçıvan nerede peki? Bahçıvan kim? Güneş... yükseliyor... beklediğim gerçekleşmiyor ama... Isıtmıyor güneş! Bir tatil köyü broşüründeki görüntüsünden daha sıcak değil. Belim ağrımaya başlıyor, kemiklerim sızlıyor, ayak parmaklarımı hissetmiyorum artık. Son bir umutla sarılıyorum battaniyeye; az önce sarı kahverengi kareler yok muydu üstünde, ne zaman rakı beyazı oldu? Kafam karışıyor, saçlarım asırlardır sırılsıklam. Fosforlu yeşil bir bahçenin ortasında, renk değiştirebilen bir battaniyenin altında, kıpırdamaktan aciz, iliklerime kadar ıslanıyorum. Kafam karışıyor, kan bedenimi terk edeli çok olmuş...

"Bir salata daha söyleyelim mi?" diyor Ezgi.

Aylardır peşimi bırakmayan, bahçe-battaniye rüyasının rahatsız edici görüntüsünden bu soruyla kurtuluyorum. Belli ki annem de Ezgi de dalıp gittiğimin farkında değiller. Garsonu çağırıyorum. Ezgi büyük bir keşfin ayrıntılarını anlatırcasına heyecanlı, ince kıyım, bol rokalı bir salata sipariş ediyor; "Üstüne de peynir rendeleyin ama bu sefer bol olsun, elinizi korkak alıştırmayın." Garson boş salata kâsesini alırken çapkın bir bakış atıyor kızıma; işbilir, her türlü şakayı kaldıran, hazırcevap bir garsonum ben bakışı: "Merak etmeyin hanımefendi, peyniri bizzat ben kendim, ellerimle rendeleyeceğim, az önceki salatadan kaçan peynirleri de yakalayıp getireceğim size."

İnsanlarla konuşmayı seviyor Ezgi. "Siz kendinize şimdiden teşekkür ederim," diyor. Öyle içten, öyle sıcak bir tonda söylüyor ki bu sözleri, kızımın *"bizzat ben kendim"* vurgusuyla eğlendiğini anlamıyor garson.

“Bir tane de ahtapot salatası söyleseydik,” diyor annem, “ne zamandır yemedim, canım çekti.”

“Garson buradayken söyleseydin ya babaanne!”

“Ne bileyim yavrum, çekiniyorum işte, yakışık alır mı, ne o öyle durmadan bir şeyler isteyen arsız yaşlılar gibi...”

Boynunu sola yatırıp altdudağını ısırıyor annem. Başparmağıyla işaretparmağının arasına sıkıştırdığı ekmek kabuğunu, ortadaki ufalanmış tulumpeyniri tabağının içinde gezdiriyor usulca: Büyük parçaları siz yiyin evladım, kırıntılar bana yeter... Belki bunu yapmasa susacak Ezgi, ama annemin ne zaman yemeğe çıksak takındığı “zavallı ihtiyar maskesi”nden o kadar nefret ediyor ki...

“Böyle yapınca söylememiş mi oluyorsun yani? Kaç kere konuştuk bunu babaanne ya?”

Annemin tam şu anda en güçlü kozunu oynayacağını biliyorum. Başını sol tarafa öyle bir yaslayacak ki, boynu kopacak sanacağız. Aynı anda omuzlarını titreterek derin bir nefes alıp yavaşça bırakacak. Yılların derdini kusarcasına, yalnızlığını masaya yayarcasına... Bu numarayı Ezgi de çok iyi biliyor. İkimizin de bildiği bir şey daha var; bu numaraya yenik düşeceğimiz.

Ezgi garsonu çağırıyor. Az önceki konuşmalarından duygusal bir sonuç çıkarmışçasına neşeyle yanaşıyor kırmızı yanaklı garson. Sivri burnunun üstünde otomobil farı gibi parlayan gözlerini Ezgi’ye dikip “Bol peynirli ince kıyım roka hemen geliyor hanımefendi,” diyor. Bir tane de ahtapot salatası istediğimizi söylüyor Ezgi. Balıkları da hemen sipariş edip etmeyeceğimizi soruyor garson; acelemiz yok cevabını alınca çapkın gülümsemesini yüzüne gömüp uzaklaşıyor.

Sigaramdan derin bir nefes alıp başımı geriye atıyorum, tepemizde dönen pervanenin kanatlarına kusuyorum dumanı.

Babam yaşarken... Babamın sağlığında da gelirdik bu balıkçıya. “Ben öyle lüks yerleri sevmiyorum, samimi olsun yeter bana,” derdi gürüldeyen sesiyle. “Hem bilmediğim yerde nazım kime geçecek, burası öyle mi ya, Süleyman kahrımı çeker, buzhane balığı vermez, mezenin tazesinden başkasını koymaz masama, rakı desen, onun iyisini kötüsünü elli metreden anlarım...” Artık Süleyman yok, çoktan devretti burayı, balık nereye gitsen aynı, mezeler bildik lezzetler, rakı desen... babam gibi değilim o konuda, ne getirseler içiyorum. Babamla

buraya son gelişimizin üstünden yıllar geçti, bende tansiyon sorunu var, annem sadece hastaneye gitmek için evden çıkıyor, Ezgi koca kız oldu... Şu devasa pervaneler senin ruhundan kalan parçaları da savurmuştur baba; kusura bakma.

Salata geliyor. Ezgi kalan yoğurtlu semizotunu annemle bana pay edip boş tabağı garsona veriyor. Rakımı tazeliyorum. Plastik sürahiden akan su şeffaf sıvıyı matlaştırmaya başladığında üşüdüğümü hissediyorum. Soğuk. Çok soğuk.

“Bütün gece böyle susacak mısın baba?”

Buzdağlarını parçalıyor güzel kızımın sesi. Kan yürümeye başlıyor damarlarımda. İnsan gün içinde kaç kere hisseder ki kalbinin attığını?

“Konuşacak olan sensin, anlat bakalım nasıl gidiyor okul?”

“Dersleri hiç sorma, ne desem boş... Kimi derse deli gibi çalışıyorum sınav rezalet geçiyor, kimine de bir göz atıyorum tavan yapıyorum. Herkes en zor yıl ilk yıldır diyordu inanmıyordum ama gerçekten öyleymiş galiba. Sen asıl sosyal etkinliklerimi sor. Geçen hafta tiyatro kulübünün seçmeleri vardı, ona katıldım. Daha sonuçları açıklamadılar ama kuşlar beni çok beğendiklerini fısıldadı. Bu yıl oynayacakları oyunda rol vermeseler de dert değil, acayip kafa tipler var tiyatro kulübünde. Okulda okuyan yazan insan bulmak öyle zor ki... Oturup onlarla konuşmak, düşünce alışverişinde bulunmak, dertleşmek yeter bana.”

“Tiyatroya meraklı olduğunu hiç söylememiştin bugüne kadar.”

“Olay tiyatro olayı değil sadece... Dedim ya, konuşacak adam bulmak bile zor. Önceleri öğrenci birliğine yanaşmaya çalıştım, hiç değilse siyasetten konuşacak birileri vardır diye ama onlar da yaramaz. Böyle at gözlüğü takmışlar, önlerine ne konursa sadece onu görüyorlar. Sonradan bir arkadaşım sayesinde tiyatro kulübündekileri tanıdım da rahatladım; siyasetse siyaset, sanatsa sanat, doğru düzgün konuşuluyor bunlarla. Diğerleri gibi boktan değiller!”

Birden öksürük krizine yakalanıyor annem. Ezgi hemen bardağına su doldurup uzatıyor.

“Tamam babaanne, kendini paralama, bir daha ayıp kelimeler kullanmayacağım, al iç şunu, kusura bakma...”

Suyu verirken yan gözle bana bakıyor. Çocukluğundan kalma bir bakış bu. Babayla kızı arasındaki gizli dil. “Kim bilir seninle diğer

konuşmalarımızı duysa ne hallere girer kadıncağız" bakışı bu. Kaşlarındaki alaycı hareket ise başka şeyler söylüyor: "Hem senin bile bilmediğin bir hayatım var benim, bildiğin kadarının seni diğer babalardan farklı kıldığını zannetme. Ben öyle büyüdüm ki, 'kızım' kelimesine sığmıyorum artık."

"Kız çocuklarına yakışmaz böyle konuşmalar evladım," diyor annem, "sadece kızlara mı, kimseye yakışmaz, babanın, halanın ağzından bir kere bile böyle söz duymamışımdır, yani demem o ki..." Boğazına su kaçmış olacak, yapay öksürük krizi gerçeğe dönüşüyor, lafını bitiremiyor, göğsünü tutuyor, elinin tersiyle ağzını kapatıyor. Ezgi gerçekten kaygılanıyor bu sefer, bakmaya kıyamadığım güzellikteki eliyle babaannesinin sırtına vuruyor: "Helal tontonum helal, söz sana artık küfür yok!"

Kızım da tutamayacağı sözler veriyor.

Üniversitede hangi bölümde okumak istediğini konuştuğumuz gün sormuştu yıllardır sormasını beklediğim soruyu. Ne diyeceğimi bilememiştim, o saatten sonra diyeceklerimin önemi de yoktu zaten. Bunu o da biliyordu, yine de bir cevap bekliyordu. Hakkı vardı buna. Hatta bu sorunun cevabını bilmeye bir tek onun hakkı vardı. Dürüst olmaya çalışmıştım: "İnan ben de bilmiyorum. Zaman insanların olaylara bakışını öylesine değiştiriyor ki... Ya da genelleme yapmadan konuşayım, ben değiştim. O günlerde yaşadığımız sorunlar, şimdiki bizler için belki de incir çekirdeğini doldurmayacak sorunlardı. Ama unutma, o sorunlar o günlerde yaşandı. Hem bu incir çekirdeği benzetmesini ne zaman yapsam aklıma bir soru takılır; çürük dişinin kovuğuna incir çekirdeği kaçan biri, o acıyı yaşadıktan sonra da bu benzetmeyi yapar mıydı acaba? Bütün bu söylediklerimin seni rahatlatmadığını biliyorum. Daha da ötesi, yıllardır kafanda biriktirdiğin soruları cevaplamadığını, anne babalarının birlikteliklerini gördüğün arkadaşlarının yanında çektiğin acıları geçirmediğini de biliyorum. Ama ne diyebilirim ki kızım? Başaramadık, boşandık. Daha da acısı, boşanmaya karar verdiğimizde senin neler çekeceğini bir an olsun bile düşünmedik. Dünyada nice boşanmış çift var, nicelerinin de çocukları var, Ezgi de onlardan biri olacak, ne yapabiliriz ki, diyorduk herhalde. Bunları söylediğim için, belli etmesen de benden nefret

edebilirsin. Ama durum bu; istedik evlendik, istedik çocuk sahibi olduk, istedik boşandık."

Buna benzer şeyler söylemiştim. Belki de bunları düşünmüş, başka şeyler söylemiştim. Belki de susmuştum. Konuşmayı çok sevmeyen babasını anlayışla karşılamıştı kızım. Masaya yaydığımız başvuru belgelerine dalmıştık, o soru sorulmamışçasına. Sonra da çıkıp ayaküstü bir şeyler yemiş, sinemaya gitmiştik her cumartesi gecesi yaptığımız gibi. Sinema çıkışı taksiye bindiğimizde, omzumda uyuklamaya başlamıştı. Babamın ölümünden sonra babaannesine verdiği odasına girerken, kapıda durmuş, kapkara gözlerini ovuşturarak "Ben seni çok seviyorum baba," demişti. "Ben de!" diyemeden girmişti odasına, odasının uykuya çağıran yalnızlığına.

"Hepimiz mısır ununda hamsi yiyoruz değil mi baba?"

Garson sivri burnunun altına yayılan bir çanak gibi açtığı ağzıyla gülerek bakıyor kızıma. Bir an sinirleniyorum. Neden sinirlendim? Kıskandım mı? Kızımı kıskandım... galiba... Bir erkeğin –o erkek hâlâ başımda dikilmekte olan garson şu anda– ona bakması, ona gülmesi... Başka erkekler de var mı? Neler düşünüyorum? Bunları neden şimdi düşünüyorum? Boynuna bakıyorum; kısa, özelliksiz bir boyun deyip geçiştirmeye çalışarak. Ama öyle değil ki! Güzel, çok güzel... Kızımın bir sevgilisi var mı acaba? Şu tiyatro kulübünü öneren arkadaşının kim olduğunu sorsam iyi olurdu belki de? Kızım hiç öpüşmüş müdür? Ağzına attığı her lokmadan sonra peçeteyle usulca sildiği şu büyüleyici dudaklarına hoyratça yanaşanlar olmuş mudur? Vücuduna dokunan... Düşüncelerim içimi bulandırıyor. Bulantının nedenini bilemiyorum; kıskançlık mı yoksa kızımın özel hayatına girmeye çalışıyor olmanın rahatsızlığı mı? Garsonu dövmek istiyorum.

"Üçümüze de hamsi getir!" diyorum; sesimden kendim bile korkuyorum. Belki de sesimden sadece kendim korkuyorum.

Annem Ezgi'ye yıllar öncesinden kalma bir hikâye anlatıyor. Ezbere bildiğimiz bir hikâye. Ezgi'nin ilk defa dinliyormuş gibi tepkiler vermesini, "Gerçekten mi, inanmıyorum," sözleriyle şaşkınlığını dillendirmesini keyifle izliyorum. Sosyal bir davranış bu ama yine de "Kızım gerçekten de büyük bir tiyatro sanatçısı olacak!" düşüncesini getiriyor aklıma... Kızım tiyatroyla ilgileniyor, sanattan, siyasetten konuşmak istiyor, roka salatası sipariş ederken bile yaratıcı

davranıyor, babaannesini mutlu etmeyi başarıyor, babasının yaşamında... Babasıyla ilişkisinde... Babası... Rakı boğazımdan süzülürken gülüyorum düşüncelerime... İnsana kendi çocuğunun yaptıkları hep olağanüstü gelir derlerdi de inanmazdım.

"Çocuk öyle erkenden dillenip yürümeye başlayınca, çevredekiler aman bir nazar boncuğu tak buna demişler ama bizim Pakize Hanım dinlememiş. Vallahi evladım, nazar deyip geçmemek lazım, gözlerimle gördüm. Komşular oturmuş çay içiyoruz, çocuk da yerde bebekleriyle oynuyor. Ama bir görsen saçlar lüle lüle, gözler çiçek balı, dudaklar şekerpembe... Ben o kadar güzel çocuk bir halanı gördüm, bir de seni... Biz bir yandan çayımızı içiyoruz, bir yandan da tüh maşallah diye cimcimeyi seyrediyoruz. Fatma dediğim kadın var ya, bunun ağzından bir kere Allah adı duymamışımdır zaten, o da başladı konuşmaya. Yerim seni çirkin şey, burnunu ısırırım sarı böcek, diyor... Hatta affedersiniz ama kıçını mıncıklarım falan... Tövbe tövbe... Bakın yalanım varsa iki gözüm önüme aksın, ağzımda mübarek lokma var, birden o cıvıl cıvıl çocuk bir tıkansın, bir nefessiz kalsın... Yerde debeleniyor biçare... Biz ne yapacağımızı bilemez olduk, ortalığı velveleye verdik... Neyse ki, Şefika Hanım diye bir komşumuz vardı, nur içinde yatsın, çok görmüş geçirmiş kadındı, bu kalktı Fatma'ya bir tokat attı, çevir uğursuz bakışını başka yere bak kadın, dedi, sonra da çocuğu ters çevirip şöyle bir salladı, hani yeni doğan bebeğe yaparlar ya, aynen öyle... Gözümle görmesem inanmam... Bak anlatırken bile tüylerim diken diken oldu... Evlerden ırak..."

Tüyleri kim bilir kaçıncı kez diken diken oluyor. Ezgi kulağını çekip masaya vuruyor üç kere. Torununun, hikâyesine katılmasına seviniyor annem. Daha bir iştahla yemeye başlıyor. Paketten yeni bir sigara çekmemi bile görmüyor, görse "İçme şu mereti be oğlum, babanı biliyorsun," deme fırsatını kaçırmaz oysa. Ben sigaramı yakarken Ezgi rakımı tazeliyor. İçkiden, sigaradan nefret ettiğini söylüyor. Gerçekten içmiyor mu acaba? Başka nelerden nefret ediyor? Konuşsam onunla, sorsam söyler mi? Belki de bu konuları sadece annesiyle konuşuyordur... Annesiyle...

Elleri annesinin ellerine ne kadar da benziyor. Dudakları... Dişleri... Annesi... Ezgi'nin annesi... Karım... Eski karım... İçinde "d" harfi olan bir kelime söylediğinde dili üst dişlerine değip kaçardı.

Bayılırdım dilinin o anlık, o kaçamak görüntüsüne. Hayranı olduğu dedesini anlatmasını belki de bu yüzden severdim. "Emekli olduktan sonra kendi başına Fransızca öğrenip bütün klasikleri aslından okumaya karar vermiş dedem," derdi. "Dedem her sabah gün doğmadan uyanır, yarım saat yürüyüp eve dönmeden köşedeki fırından simit alır," derdi. "Küçücük elleri vardır dedemin," derdi. O dedesiyle dolu anılarında istediği erkeği tanımlarken ben oralı olmaz, her dede deyişinde dilinin oynadığı yaramaz oyunları izlerdim...

En son dedesinin cenazesinde gördüm, bir kolunda tanımadığım bir kadın, diğer kolunda Ezgi vardı. Başsağlığı dilemek için yanaştığımda, acı dolu bir ses çıkarıp boynuma doladı kollarını. Sarıldı. Sımsıkı. Ellerimi nereye koyacağımı bilemedim, yan gözle kızıma baktım, ağlıyordu. Belki de... belki de büyük dedesinin ölümüne değil, annesiyle babasının beceriksiz, zamansız sarılmasına akıtıyordu gözyaşlarını.

Annemin hamsi yemesini izliyorum; bir parça ekmek ağza atılır, fazla bekletilmeden hamsiyle buluşturulur, son olarak bir çatal salatayla lezzet çemberi tamamlanır, ağızdaki karışım kolay sindirilecek kıvama gelene kadar çiğnenir, bir yudum su eşliğinde yutulur. Sonra yeniden... yeniden... yeniden... Yemek öğüten bir makineye benziyor... Onunla birlikte olduğumuz anlarda, özellikle televizyon karşısında pineklediğimiz akşam saatlerinde, defalarca oynuyorum bu oyunu; annem neye benziyor? Genelde hayvanlara benzetiyorum; sevimli, takvim fotoğraflarında görülen, insanın içini ısıtan hayvanlara; uyuklayan bir kedi, fıstık yiyen bir papağan, yavrusunu yalayan bir kaplan... Neden oynuyorum bu oyunu? Onu sadece annem olarak sevmeyi başaramıyor muyum? Hayatımın geri kalanını annemle geçireceğim gerçeğinden uzaklaşmak mı istiyorum? Böyle bir gerçek mi var? Babam öldü, ben boşandım... İkimiz de duluz... Farklı nedenlerle de olsa, hukuki konumumuz bu galiba... Emin değilim... Ama böyle kalmak zorunda değil, yeniden evlenebilirim... Hatta yeniden... yeniden... yeniden... Annem de evlenebilir, çifte düğün yaparız belki de... Nereye konacağını bilemez düşünceler uçuyor kafamın içinde... Bilmiyorum... Bir hain gibi hissediyorum kendimi. İnsanın kendisine acımasından daha kolay ne var ki?

Hamsinin taze olduğu konusunda görüş birliğine varıyoruz. Görüş birliği demem güldürüyor Ezgi'yi. "Şunun şurasında hamsi yiyoruz, kanun hükmünde kararname çıkarmıyoruz," diyor; benzetmesinden memnun kıkırdıyor. İçimdeki deniz duruluyor bir an, şu gülüşlerden güzel manzara görmedim. Bu gece tüm sıkıntılar uzak bize; yalnızlık, umutsuzluk, yarınsızlık uzak, ölüm uzak... Kızımın neşesi keyiflendiriyor beni, kadehimi kaldırıp "Size içiyorum Ezgi Hanım," diyorum. Hızını alamamış olacak ki takılmaya devam ediyor: "Rica ederim bana daha fazla içmeyin beyefendiciğim, bu ufak beden bu kadar rakıyı kaldıramaz!"

Balıkçıdan çıktığımız anda yüzüme tatlı bir esinti çarpıyor. Çok mu içtim bu gece? Ezgi babaannesinin koluna giriyor. Boştaki eliyle omzuma dokunuyor. İyi misin baba dokunuşu. İyiyim kızım. Herkes ne kadar iyiyse o kadar iyi, ne kadar kötüyse o kadar kötü. Hatalarım var elbet, yanlışlarım; nedenini bilmediğim, bilmeye çaba harcamadığım tuhaflıklarım... Hayır kızım, tabii ki bana tuhaf gelmiyor davranışlarım, çevredekiler öyle der bazen, en çok da annen derdi... Yıllar sonra anladım ki, ruhlarına yakın gelmeyen tüm davranışlara tuhaflık diyormuş insanlar... Tuhaflık, acayiplik, gariplik... Şaşacak bir şey yok bunda yavrucuğum, hepimiz söyleriz böyle şeyler... Öyle dönemleri vardır ki hayatımızın, çıkışı olmayan bir sis bulutunun içinde yürüdüğümüzü hissederiz. Suyla buluşan rakının beyazı kadar yoğun bir sis...

"Şu taksi boş baba, acele et kaçırmayalım!"

Taksici, müziğin sesini kısar mısınız dememe bozuldu; vitesi sert hareketlerle geçiriyor. Üstüne üstlük müziğin sesini de kısmadı. Tatsızlık çıkmasın diye üstelemiyorum, başım dönüyor zaten. "Hannibal'in filleri, resmi geçit yapıyor beynimde," derdi babam, çocuk aklımla ne demek istediğini anlamazdım; ne balı, ne fili, ne resmi? Fillerini merak etme baba, onlara iyi bakıyorum; şu anda gürültülü, pis kokan bir taksinin ön koltuğunda beynimde tepişiyorlar...

Ezgi arabaya yayılan yorucu müziğe yenik düştüğümü görüyor, "Şoför bey," diyor, ne isterse istesin reddedilemeyecek bir sesle, "müziği tümüyle kapatıp biraz da yavaş gidebilir miyiz? Babaannem biraz rahatsız da..." Tam taksici aynadan ona baktığında, usulca öne

eğilip, adamın kulağına "Yaşlıları bilirsiniz," diye fısıldıyor. Adam... taksici... az önce beni yok sayan herif... Ezgi'nin rüzgârlı sesi kulağına dolar dolmaz, kuru gürültüden kurtarıyor bizi. Müzik yok artık. Yavaş gidiyoruz. Kızım garsonları, taksi şoförlerini suç ortağı yapmayı başarıyor. Suç ortağı mı? Neden böyle düşünüyorum? Başım dönüyor; annesiyle babasını kaybeden yavru fil öyle kanatıcı bir çığlık atıyor ki, yüreğim tuz buz oluyor.

Taksiden inerken sokak lambasının altında kulaklarını dikmiş, kuyruklarını havaya kaldırmış bekleşip duran köpeklere bakıyorum. En öndeki liderleri olmalı; sivri kulaklı, iri, karanlık... Kızımla anneme bir şey yapamayacaksınız zavallılar, onlar benim korumam altında, yalpaladığıma bakmayın, sizin tehditkâr bakışlarınıza pabuç bırakacak adam değilim ben. Ezgi'yle annemi önüme alıp apartmana girene kadar bakışlarımı köpeklerin liderinden ayırmadan ilerliyorum. Apartmanın ağır, camlı kapısını kapatırken son kez bakıyorum beni korkutamadıkları için sinmiş, kuyruklarını indirmiş köpeklere. Sokak lambasının altı bomboş.

"Çok bozdular canım, Süleyman zamanında hiç böyle değildi, balıkçıda helva olmaz mı ayol, rahmetli olsaydı yıkmıştı orayı, ne yapar eder helva aldırtırdı, bir balıkçımız vardı, onu da mahvettiler." Asansörün bunaltıcı kabini annemin sesiyle doluyor. Ezgi babaannesinin kolunda; arada dönüp aynaya bakıyor. O kadar güzel ki! Gözümü aynadan kaçırıp kapıya dönüyorum, anasonlu nefesimden rahatsız olmamaları için. Kızımın aynadaki görüntüsü, zihnimden gitmiyor, asansörün dar pencereli kapısını kaplıyor o çocuksu bakışları. İlkokula başladığı gün, bir başka evin, bir başka asansöründe annesinin rahat dur kızım serzenişleri arasında zıplayarak aynaya ulaşmaya çalışması geliyor aklıma: *"Öğretmenlerin sen kimsin derlerse ne diyeceksin?* / Ezgi... / *O kadar mı, soyadını söylemeyecek misin?* / Söyleyeceğim... / *Kimin çocuğusun sen derlerse ne diyeceksin?* / Annemle babamın çocuğuyum... / *Öyle denir mi kızım, bizim de adımızı soyadımızı söyleyeceksin* / Evet, söyleyeceğim / *Nerede oturuyorsunuz siz derlerse?* / Akasya Sokak, Fahri Bey Apartmanı, 8 numarada diyeceğim / *Aferin benim akıllı kızıma... Ama ev adresini her sorana söylemek yok* / Kime söyleyeceğim peki? / *Sadece öğretmenlerine* / Peki kimler öğretmen? / *Kızım sınıflara gireceksiniz, orada öğretmenler*

olacak diye anlattım ya uzun uzun / Yuvadaki gibi mi? / *Evet, ama burada sıralar var... Offf! Baştan mı başlayacağız Ezgicim, sen iyisi mi adresimizi kimseye söyleme* / Peki annemle babamın adını söyleyeyim mi? / *Söyleme kızım, söyleme, benim annemle babamın adı yok de soran olursa, bunalttın vallahi...*"

Söyleme kızım. Annenle babanın adını söyleme. Onların adları yok de. Onlar da yok de. Beni doğuran bir kadın var ama adı yok de. O hep mutsuz, ikinci evliliğinde de mutlu olamadı, ondan da boşandı, hem zaten dedesi de öldü. Hayatını bana adadı. Ben uğruna hayat adanan bir insan olmanın yüküyle geldim sınıfınıza öğretmenim. Babamın da adı yok de. O kadar sessizdir ki bir adı olup olmadığını öğrenemedik. Konuşmaz benim babam. Mutluyum demez. Mutsuzum demez. Evlilik teklifi de, boşanma teklifi de annemden gelmiş öğretmenim, işte öylesine suskundur babam. Yanlış anlamayın, ikisini de çok seviyorum ama bir sır vereyim mi, bu onların başarısı değil. Ben sevgi dolu bir insan olmayı kendi kendime öğrendim öğretmenim: Dürüstüm-anlayışlıyım-akıllıyım-yasam insanları sevmek-umut vermektir-varlığım kendime armağan olsun.

"Yatmadan bir soda içmek ister misin babacığım?"

Yatak odamın kapısında durmuş anlayışlı gözlerle bana bakıyor. Çarşafı, yorganı, yastığı ince kollarından taşmış. Odasını anneme verdiğinden beri, baba evine her gelişinde salonda yatıyor. Soda teklifine teşekkür edip iyi geceler diliyorum. Sarılmak istiyorum kızıma. Karşıma alıp saatlerce konuşmak, bir sevgilisinin olup olmadığını öğrenmek, aşk hakkında ahkâm kesmek, insan ilişkileriyle ilgili hikâyeler anlatmak istiyorum. Ben anlatayım, o gözlerimin içine bakarak dinlesin istiyorum. Konuşmamdan yorulsun, gözkapakları yarıya insin, tatlı bir esneme yüzüne yayılsın, babasının sesiyle uykuya merhaba desin istiyorum. Yapamıyorum. Odamın kapısını çekmeden bir şeyler söylemek istiyor Ezgi. "Babaannem bu gece yine çok şekerdi değil mi?" diyor. Buna gerçekten inanıyor mu yoksa babasının annesine sevgi göstermesi için bir şeyler söylemesini mi istiyor; bilmiyorum. Susuyorum. Gözlerimin içine bakarak havaya bir öpücük konduruyor. Kapı kapanıyor. Öpücük bana ulaşana kadar eriyor, yok oluyor.

Yatağın kenarında oturuyorum. Pijamalarımı giyerken bütün enerjimin tükendiğini hissediyorum. Kıyafetlerimi katlayıp kenara koymuşum; ne zaman yaptım bunu? Aklıma annemle çifte düğün yapma fikri geliyor, gülüyorum. Tebessüm değil bu, bayağı büyük bir kahkaha... Birden Ezgi de giriyor düşüncelerime; üç nikâh bir arada. Belki de eski Türk filmlerindeki gibi olur; emekli büyükelçi bir dede, onun güzel, akıllı, dul kızı ve yakışıklı, zengin torunları... Tesadüfen karşılaşıyoruz; belki de balıkçıda... Yok, orası olmaz; orada hem babamın hem de Ezgi'nin annesinin anıları var... Her neyse karşılaşıyoruz işte... Türlü maceradan sonra... Mutlu son!

Usulca giriyorum yatağa. Midemdeki ekşime yerini boşluk duygusuna bırakıyor. Midem boş, içim boş, kafam boş... O kocaman boşlukta bir melodi yankılanmaya başlıyor aniden. En sevdiğim melodi; Schubert'in *Bitmemiş Senfoni*'si. Yaylıların huzur verici gezintisi uykuya çağırıyor beni. Ağaçlarla kaplı bir nehir kenarında yürümek gibi nefesliler; Ezgi bale adımlarıyla koşturuyor çevremde. Üstadın bu eser için bir dostuna söylediği sözler düşen yaprakların sesine karışıyor: "Dostum, bu eseri dinlerken gözlerinin önünde sağlığı asla düzelmeyecek, parlak ümitlerinden hiçbiri gerçekleşmeyecek ve hayatı yarım kalacak bir insanı canlandırmalısın." Sağlığım yerinde sayılır, ümitlerimin bir kısmı gerçekleşti zaten pek de parlak değillerdi, büyük amaçlarım yok ki hayatımın yarım kalacağını düşüneyim... Öyleyse neden bu kadar seviyorum *Bitmemiş Senfoni*'yi? Sadece şu anda kafamda dolaşan sesler değil bağlılığımın nedeni... O kırılgan, romantik tanımlamaya mı teslim oluyorum, her insanın bir an için kendisini parçası hissedebileceği bitmemişlik duygusuna mı?

Kendime sorduğum çoğu soru gibi bu soru da cevapsız kalıyor. Uykuya yenik düşüyorum.

Kalın, bordo battaniyenin ağırlığıyla eziliyorum. Kırılmış bir nar geliyor gözümün önüne. Taneler sağa sola savruluyor. Üşüyorum. Çıplak ayaklarımı kalçalarıma doğru çekip yan dönüyorum. Yanağım, altımda uzanıp giden otların nemiyle ıslanıyor... Yeni sulanmış olmalılar diye düşünüyorum. Bahçıvan nerede peki? Bahçıvan kim? Öksürmeye başlıyorum. Kesik kesik. Gürültülü. Şimdi, diyorum içimden, güneş doğacak, ısıtacak bedenimi, o zaman bu ciğerlerimi parçalayan öksürükten de kurtulacağım... Ama bir tuhaflık var bu

gecede, güneş sessiz. Küçük bir kız çocuğu sesi ıslak otların hışırtısına karışıyor. Baba, diyor otlar, baba, baba, baba, baba! Her bir haykırışta biraz daha uzuyor otlar; dört bir yanımı sarıyorlar, kollarımı, bacaklarımı kavrayıp sarsmaya başlıyorlar. Yenik düşmemelisin onlara diyorum kendime, içimden değil, yüksek sesle. Güneş doğana kadar direnmelisin... Savaşmaya devam ediyorlar; sahip olduğum tek şeyi, battaniyeyi çekiyorlar üstümden... Uzaklaşan battaniyeye bakarken boğazımda bir şeyler düğümleniyor; az önce bordo değil miydi bu battaniye, ne zaman siyah oldu? Çıplağım artık. Çırılçıplak. Mavi bir ışık kaplıyor gökyüzünü. Mavi nazar bozar, diye fısıldıyor otlar. Bu soğuk maviden nefret ediyorum, güneşi verin bana demeye halim yok. Belim ağrımaya başlıyor, kemiklerim sızlıyor, ayak parmaklarımı hissetmiyorum artık. Mavi ışık gözkapaklarımdan içeri süzülüyor. Kafam karışıyor, ruhum yıllar önce giyotine yatmış...

"Baba!"

Ezgi'nin çığlığıyla sıyrılıyorum uykudan, aylardır peşimi bırakmayan karanlık rüyadan.

Doğrulmaya çalışıyorum, bir el yatağa çekiyor beni. Otlar mı?

Sonrası zamanın farklı aktığı bir evrende geçiyor. Zembereği boşalmış bir teneke oyuncak gibi yataktan fırlamam, çığlığa yönelmem, annemin odasına koşmam, Ezgi'nin kolları arasında dudakları mora çalmış annemi görmem, acil servisi aramam, kızımın gözyaşları... Gözümü kapıyorum. Gözümü açıyorum. Oluyor. Bitiyor.

Doktor genç bir kadın. Ezgi'ye sarılıyor, kulağına bir şeyler fısıldıyor sonra... Ne dediğini merak ediyorum... Yatak odasına doğru yürüyor kızım. Gözleri kıpkırmızı, ağlamıyor artık. Doktor yumuşacık bir sesle yapmam gerekenleri anlatıyor. Ona sarılıp ağlamak istiyorum bir an... Sözlerine cevap veremiyorum, çenem kilitli... Hafızamda ne varsa yayılıyor eve, tavanda dans eden mavi ışıkta eriyor anılarım. Kafamın içi bomboş artık.

Hastabakıcılarla göz göze geliyoruz bir an. Sedyedeki bedenin üstünde bir battaniye, yüzünü de örtmüşler... Ne yapacağımı bilemez bir halde "Annem o benim," diyorum.

Ezgi yatağın kenarında oturmuş, bileğindeki morluğa bakıyor. Elleri ne kadar da annesinin ellerine benziyor.

KERTENKELE

[Ancak o zaman cesaret edebileceğim uyumaya]

Biz böylesi bir yazıya başlamak için her şeyi, gerçekten de her şeyi deneriz, en korkunç olan bile olsa bizi böylesi bir yazı yazmaya sürükleyen hiçbir şeyden ürkmeyiz, bu en büyük hainlik ve en büyük sapıklık ve en ağır suç da olsa.
THOMAS BERNHARD
(*Beton*)

Hayatın bize rüya kadar saçma gelmemesinin nedeni alışkanlıktır.
MARGUERITE YOURCENAR
(*Rüya ve Kader*)

1

Bir hafta sonra ilk kez çıktım sokağa. Bugün. Kahvaltıdan sonra. Apartmanın merdivenlerinden inerken, tuhaf düşünceler eşlik etti ürkek adımlarıma. Ayaklarım birbirine dolanır, adımlarım yolu hesaplayamaz, kısa kalır, kollarım bozuk saat sarkacı gibi salınır herhalde, diyordum. Yolumu kaybederim sonra. Minibüs şoförüne para uzatırken sesim titrer, bozukluk isterse elim ayağıma dolaşır, ineceğim durağı söylemeye utandığımdan yanlış yerde inerim. Bir kez daha kaybederim yolumu. Gelen geçen acıyan gözlerle bakar, şehrin temposuna yenik düşmüş bedenime; öylesine yaban davranırım.

Hiçbiri olmadı. Tuhaf düşüncelerim apartman kapısından geçemedi, şehrin bildiğim köşelerine yaptığım yolculukta rahat bıraktılar beni. İnsan bir haftada şehirdeki varlığını unutmuyormuş.

Kertenkelenin en şaşılan özelliği, kopan kuyruğunu onarma becerisi değil midir?

Bir tek güneş ışığına alışmam zaman aldı. Gözlerim kamaştı. Olur o kadar dedim, olur o kadar.

Önce Karaköy'e indim. Yeni kahvaltı etmiş olmama, öğlen yemeğine zaman olmasına, tokluğuma rağmen bir tabak dolusu tavuklu pilav yedim. Bol karabiberli. Üstüne soğuk su içtim. Dişetlerim kamaştı. Karabiber acısının genzime yayılması hoşuma gitti.

Şişhane'ye yürüdüm oradan. Dükkânlara girdim rasgele. Avizeciler. Işıl ışıl. Nasıl yardımcı olabiliriz, diye yanıma yaklaşan dükkâncıları, sadece bakıyorum diye yanıtladım. Yalan değildi. Sadece baktım. Kuytulardaki dükkânların iç karartıcılığını yok etmek için güneşten bile parlak durmaya özen gösteren avizelere baktım. İçim kıpır kıpır oldu. Ayaklı lambalar vardı. Başucu lambaları. Çocuk odaları için çizgi film kahramanlarıyla bezeli cicili bicili lambalar. Tavana gömülen

lambalar. Çalışma masası için lambalar. Hepsini beğendim. Bir iki dükkânda amaçsız görüntümden utandım, fiyat sordum. Söyledikleri her fiyatın sonunda, peşin alacaksanız bir şeyler yaparız, diyen satıcıları uslu bir ifadeyle dinledim. Hiçbir şey almadım.

Belediyenin yanındaki merdivenlerden çıkarken sağ baldırımda dayanılmaz bir acı hissettim. Gerilme. Duvarın üstüne oturdum. Ayak bileğimi sağa sola çevirdim, bacağımı boşluğa uzatıp salladım. Karşıdaki dükkândan gelen sese kulak kabarttım. Bilmediğim bir şarkı. Melodiden de, sözlerden de, şarkıcının cinsiyetini ayırt edemediğim sesinden de nefret ettim. Kimseye ayıp olmasın diye anlamsız böğürtü sona erene kadar oturduğum yerden kalkmadım.

Yüksekkaldırım'daki müzik aleti satıcılarının vitrinlerine bakarken zihnimin kaldıramayacağı kadar çok hayal kurdum. Gitarların renklerinde kendimi kaybettim. Utların gövdelerindeki işlemelere hayran kaldım. Nefesli çalgıların parlak pirinç yüzeyinde uzayan, daralan yansımama kaçamak bakışlar attım. Kendimi trompet çalarken düşledim. Deniz kenarındayım. Kumsal bomboş. Beyaz gömlek, paçaları öylesine kıvrılmış beyaz pantolon. Ayaklarım çıplak. Elimde trompetim var. Benim trompetim. Dalga seslerine karşı, denize karşı, akşamın hafif meltemine karşı bir caz melodisi üflüyorum.

Hiçbir alet çalamadığım, sesimin çok kötü olduğu, en sevdiğim şarkıya tempo tutarken bile zorlandığım anlaşılmadan uzaklaştım.

Bir haftadır evden dışarı çıkmamıştım. Bugün neden çıktığımı da bilmiyordum. İşin güzel tarafı, bir haftam daha vardı. Evde geçireceğim yedi koca gün.

Tünel'den Galatasaray'a doğru yürürken kavalla zurna arası bir şeyden anlaşılmaz sesler çıkaran adama para verdim, ellerinde dosyalarla yaklaşıp beni derneklerine üye olmaya davet eden iki çevreci kıza eski üyelerden biri olduğumu söyledim, kararlı bir ifade takınmaya çalışan ama az ileride durup coplarını sallayarak varlıklarını hissettiren polislerden korktuğunu gizleyemeyen keçisakallı oğlandan bir tane *Devrim* gazetesi aldım.

Kitapçı vitrinleri. Bir süredir çevrilmesini beklediğim bir kitap. Sevinçten ağlayacak gibi oldum. İçeri girdim. En üstteki cilt önüne gelenin elinde evrilip çevrildiği için bir alttakini aldım. Kapağındaki

bandrol etiketinin eğri yapıştırıldığını görünce ondan da vazgeçtim. Bir alttaki. Kasadaki kız kitabı torbaya hoyratça attı, içim acıdı.

Lisenin duvarına yaslanıp sigara tüttürdüm. Coplarını sallayan polislerden biriyle göz göze geldik. Belli ki sakal tıraşını sabah olmuştu ama daha gün yarılanmadan kıl kökleri kendilerini belli etmeye karar vermişti. Yüzünün üst yarısı, kararmaya başlayan alt yarıyla tezat oluşturacak derecede beyazdı. Kaşları varla yok arası. Bu iki renklilik gülme isteği yarattı, yanak kaslarım gevşedi. Copuna baktım, gülmedim. Korktuğum belli olmasın diye hızlı adımlarla Balıkpazarı'na yollandım.

Öğlen yemeği. Yarım ekmek arası kokoreç. İyice pişmiş. Çıtır çıtır. Bol acılı. Bir de ayran. Yan masada duran kavanoza takıldı gözüm; süs biberi turşusu. Canım çekti. Rengi iyice atmış bordo önlüklü garson görmeden kavanozu almak istedim. Kalkmaya yeltendiğim anda garsonun çakır bakışlarına yakalandım. Kalkmadım. Başımı önüme eğip yemeye devam ettim. Az sonra garson yuvarlak metal bir tabağa yaydığı on tane süs biberi turşusunu önüme koydu, müesseseden abi, dedi. Müessese beni anladığı için mutlu oldum, ağzım doluydu, teşekkür edemedim. Süs biberlerini afiyetle mideye indirdim. Acının alevli rüzgârı yemek borumu kapladı. Dişetlerim kamaştı. Doydum.

Aylardır, belki de yıllardır kokoreç yememiştim. Bir haftadır da evden dışarı çıkmamıştım. Kürdanla dişlerimi temizlerken, en kısa zamanda bir kere daha kokoreç yemek için kendime söz verdim.

Ben verdiğim sözleri mutlaka tutarım.

2

O gece rüyamda kendimi sokaklarda gördüm.

Güneşli bir gün. Daha doğrusu... işin garibi... kafamı kaldırıp göğe baktığımda bütün sıcaklığı, sarılığı, parlaklığıyla güneşi görüyorum. Ama sokaklarda anlaşılmaz bir karanlık var. Üstü ak, altı kara bir gün.

Kalabalığın içinden geçip gidiyorum. Arasından değil, içinden. Görmüyorlar beni. Oysa ben her birinin yüzünü seçebiliyorum. Beni görmediklerini nereden biliyorum? Bilmiyorum, sadece bir his bu.

Bir yol ağzında duruyorum. Tanıdığım bir yere benziyor. Neresi olabileceğini düşünüyorum. Arkamda Ağa Camii mi var yoksa; emin değilim. Kafamı çevirip bakamıyorum; rüyamda bile olsa yabancı bir yerle karşılaşmanın korkusu bu. Hem artık güneş de yok. Beni olduğum yere mıhlayan korku kadar karanlık. Uyku kadar karanlık.

Bir kadın yanaşıyor. Kısa, siyah eteğinden görünen çorapsız bacaklarının inceliğine ters düşecek kadar kalın ayak bilekleri var. Burnu açık topuklu ayakkabılarının derileri sıyrılmış; boyasız. Su yeşili bluzunun, bilerek açık bırakıldığı belli olan yakasından göğüs çizgisini görüyorum. Bir ter damlası boynundan göğüslerine yol alıyor. Yüzüne bakamıyorum. Yabancı bir yüzle karşılaşmanın korkusu bu. Elini uzatıyor. Tutuyorum. Avuç içleri terli. İçim bir hoş oluyor. İğreniyor muyum? Arzuluyor muyum? Duygularımı adlandıramadan beni sürüklediği yöne doğru yürümeye başlıyorum.

Birkaç adımda varıyoruz gideceğimiz yere. Yukarıdan aşağı dizilmiş neon ışıklı harflerle adını haykıran bir otel: Milano Otel. Neonların hırıltısını duyduğum an bir rüyada olduğumu unutuyorum. Gerçek bu. Karanlık kadar gerçek.

Resepsiyondaki adam önündeki altılı ganyan bültenini kenara itip bir defter çıkarıyor bankonun üstüne. Kimliklerimizi istiyor. Yan gözle kadının kimliğine bakıyorum, kim olduğunu öğrenmek için. Göremiyorum. Adamın çopur yüzünü iyice korkunçlaştıran gözaltı torbalarından uzak durmaya çalışarak kimliğimi uzatıyorum. Ehliyet. Bir bana, bir fotoğrafıma bakıyor. Arkasını çeviriyor küçük belgenin; nüfus kayıtlarım artık onun kısa süreli hafızasına kaydolmuş durumda. Adamın bir balık olmasını istiyorum.

Odanın kapısını açan çocuk ezberlediği bir monoloğu sunuyor kulak tırmalayan sesiyle; burası banyo, pencere buradan açılıyor, oda servisi için şu tuşa basın... Bekliyor sonra; kadının çantasından çıkardığı parayı vermesi bir ömür sürse bile bozmayacağı bir heykel duruşuyla. Parayı az bulduğunu belli eder bir yüzle çekiyor kapıyı sonra. Yalnız kaldık artık. Odanın ortasındayım. Kadının teriyle ıslanmış ellerimi nereye koyacağımı bilmez bir halde.

Bir korna sesi duyuyorum aniden. Evin önündeki yokuşu zorla tırmanan bir kamyon, aniden önüne fırlayan bir kediyi korkutmak için çalıyor belki. Yokuş mu? Evin önündeki yokuş mu? Evde miyim? Gerçekten bir rüya mı görüyorum? Su yeşili bluzunu çoktan atmış, eteğini çıkarmakla meşgul bu kadın, gri beyaz çarşaflarına uzandığım bu yatak, tavanından plastik su boruları geçen bu otel odası gerçek değil mi?

Odayı koklamaya çalışıyorum, rüyada olduğumu kendime kanıtlamak için. Rüyalar kokmaz, biliyorum.

Kafasını bacaklarımın arasına gömüyor kadın. Ekşi bir ıslaklık. Gözlerimi kapatıyorum. Kamyonun tıknefes gürültüsü giderek uzaklaşıyor.

İhanet gürültüyü sevmiyor.

Gözlerimi açtığımda karşı duvardaki resimle buluşuyor bakışlarım. Boyası dökülmüş ahşap bir çerçevenin içine yerleştirilmiş, belki bir takvim yaprağından, belki de bir dergiden koparılmış bir resim. Leylak rengi duvarlarında tablolar asılı bir oda; sağ köşede hantal bir yatak, solda iki tahta sandalye, bir sehpa... Pencereden sarı yeşil bir ışık süzülüyor. Duvardaki çiviye asılı havluya takılıyor gözüm; o havluyu tablodan çekip çıkarmak, derim soyulana kadar temizlenmek istiyorum... Ressamın adı dilimin ucunda; kimdi, kimdi, kimdi? Kadın üstümde inip kalktıkça, resim bir yok oluyor, bir görünüyor, bir yok oluyor, bir görünüyor... Başım dönüyor.

Bir sergiye gitmiştik. Büyük, beyaz bir salon. Boyumdan büyük tablolar. Atlar vardı birinde; kızıl bir zeminde koşan dört at. İkisi siyah, biri kır, biri beyaz. Biraz uzağında durup biraz da gözümü kısınca ufuk çizgisinde bekleyen bir fil görmüştüm. Ufuktaki fil. “Fil değil o,” demişti karım, “sana öyle geliyor.” İnat etmemiştim. Geçiştirilen an’lar. Oysa fildi o; atların ufuk çizgisine kadar koşup düşmelerine engel olan nöbetçi. Filler suyu bulur. Filler unutmaz. Filler zıplayamaz... zıplayamaz.

Ölgün erkekliğimin yapış yapış, vıcık vıcık temasını hissediyorum kasığımda. Tenim tenime değiyor. Ürperiyorum. Gözlerimi araladığımda kadını görüyorum. Su yeşili bluzunu giymiş, eteğini bacaklarına geçirmeden önce sigara yakıyor. Duman kaplıyor odayı.

Oda, ayna, plastik borular, tablodaki oda sis tabakasının ardında yok oluyor.

Çocukken öğretmişler; sisten sonra kar yağar diye. Şimdi çıplak bedenime mi düşecek o soğuk kar taneleri? Üşüyorum.

Kadının ellerinde pantolonumu görüyorum önce, sonra cüzdanımı. Diğerlerininki kadar çirkin elleri. Diğerleri... diğerleri... Cilası dökülmüş tırnakları, avını yakalamış bir kartalın pençeleri gibi dolaşıyor paralarımın üstünde. Gerçekten bir rüya mı bu?

Sokaklarda anlaşılmaz bir karanlık. Her yanı zift bir gece. Kalabalığın içinden geçip gidiyorum. Arasından değil, içinden. Görmüyorlar beni. Aslında beni görüp görmediklerini bilmiyorum, sadece bir his bu.

Tek bildiğim ihanetin çiçeksiz bir bitki olduğu; güneş ışığı fazlaca düşünce üstüne, yeşil yaprakları sararıyor, göze batmaya başlıyor.

3

Okan'la Melike yemeğe gelmişlerdi. Önceden ayarlanmış bir davet. İki mutlu çiftin yiyerek, içerek, gülerek, eğlenerek geçirecekleri bir gece. Ev sahibi olmak. Ağırlamak. Güler yüzle kapıyı açmak: Çıkarmayın ayakkabılarınızı, şu beze iyice siliverin, yeter.

Kalabalığın içinde yürüyorum, gelenin geçenin ayakkabılarına bakarak.

"Tam ağzına layık bir şarap bu oğlum," demişti Okan, "geçen ay Şirince'den aldım. Abicim, Fransa falan hikâye, adamlar şarap işini bitirmiş. Bir vişne şarabı yapıyorlar, kafayı yersin. Öğlenden başlıyordum içmeye, öyle bir oksijen var ki, bana mısın demiyor. Önümüzdeki yaz mutlaka beraber gidelim, gerçi küçükhanımlar eğlence isterler ama siktir et, kocaları için biraz sıkılmaya razı olsunlar. Sabah akşam içeceğiz patron!"

Okan bende kimlik bunalımı yaratıyor: Oğlu muyum, abisi mi, patronu mu?

“O kadar rahatladım ki kursa başlayınca,” demişti Melike, “insanın yaratıcılığını beslemesini bir kenara bırak, sırf orada tanıştığın yeni insanlar yeter. Oturmayı, kalkmayı bilen, iki çift laf edebileceğin insanlar. Bazen kurs çıkışında bir şeyler yemeye gidiyoruz, vallahi zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum. Ay bırakın da gideyim, yoksa herif beni boşayacak, diyorum. Baharda bir de sergi açacağız, şimdiden yazın ajandalarınıza, açılışta beni yalnız bırakmak yok, ona göre!”

Melike kurs diyor, ajanda diyor: Gülüyor, gülüyor, gülüyor!

Okan müzik setinin başına geçiyor, oynak bir şeyler bulamamaktan şikâyetçi, radyo kanalları arasında dolaşıyor, önce bir cızırtı, ardından bilmediğim bir şarkı... Melodiden de, sözlerden de, şarkıcının cinsiyetini ayırt edemediğim sesinden de nefret ediyorum. Karılarımız şarkıya eşlik ederek sofrayı toplamaya başlıyorlar. Kimseye ayıp olmasın diye anlamsız böğürtüye katlanıyorum.

Herkes orta şekerli içiyor. Herkesin ruhu ortada. Uçlara gidemiyor kimse.

Kızlar, karılarımız, bizimkiler, başımızın tatlı belaları... mutfakta gülüşüyorlar. Okan, öğretmenin sınıftan çıkmasını fırsat bilen ilkokul öğrencisi yaramazlığıyla yaklaşıyor. “Önümüzdeki hafta yine Rusya’dayım oğlum,” diyor, “bir punduna getir, izin falan al, yap bir numara da benimle gel.” Sol elinin parmak uçlarını birleştiriyor, dudaklarına götürüp abartılı bir öpücük konduruyor, yüzüğünün ışıltısı gözümü alıyor; koca bir “mucuk” sesi: “Her birinin bacağı Eyfel Kulesi gibi, ten desen mermer, gözlerin mavisini Bodrum’un en güzel koyunda göremezsin, yok böyle bir güzellik. Birkaç tanesinin cep telefonunu aldım, otele iner inmez doğrudan arıyorum. Ben duş yapana kadar, bunlar lobiye gelmiş oluyor. Bekledim, beklettin mavrası da yok. İlaç gibi yavrular. Yemek, içki, dans, sonra da sabaha kadar ha babam de babam... Sudan ucuz ulan, yol paranı da ben karşılayacağım, yeter ki sen ‘He!’ de...”

Yılışık yüz ifadesi bir anda yok oluyor, kahveler geliyor. Önde karım, elinde tepsi. Arkada Melike, Okan’ın meleği: “İnsanlardan söz ederken ‘tane’ denilmez,” diyorum, Okan boş boş bakıyor suratıma. Karım geceyi mahvetme olasılığıma kızgın, tiksintiyle bakıyor, Melike bakmıyor bile. Gülüyorlar. Okan kahvesini alırken, keyifli bir türkü

tutturuyor: “Tane tane benleri var yüzünde, yüzünde... Can alıcı bakışları gözünde...”

Herkes orta şekerli içiyor. Sarı fincanların tabaklarında şeffaf pembelikleriyle huzur veren güllü lokumlar.

Kapının ağzında gece boyunca saklanmış yeni bir sohbet konusu açılıyor. Dinlemiyorum. Elimde Melike’ nin ceketi, yıllardır onarım görmeyi bekleyen, içi boşaltılmış tarihî bir bina gibi dikiliyorum. Melike kollarını uzatıp ceketinin içine su gibi süzülürken “Ay, keşke kalkmasaydınız, bakın daha konuşacak ne çok şeyimiz var” lara, “En kısa zamanda bize bekliyoruz, makarna-şarap gecesi yapıp film izleriz”ler karışıyor. Sesler birbirine karışıyor, sarılmalar, öpüşmeler birbirine karışıyor.

Tam çıkarlarken Okan dönüp “En çok da o akvaryum mudur, kavanoz mudur nedir ondan kurtulmana sevindim,” diyor, “neydi o öyle, iki tane balon gibi balık, tepelerinde masa lambası, yakışmıyordu sizin salona, baktıkça içim sıkılıyordu.”

Karıma bakıyorum. Gülüyor. O an karımı, Okan’ı, melek karısı Melike’yi bir akvaryuma sokup üstlerine itfaiye hortumuyla su basmak istiyorum.

4

Beşiktaş pazarında meyve alırken görmüştüm dükkânı: Orca Akvaryum. Aklımda olmamasına rağmen bir çocukluk düşümü yaşayabilmek için girivermiştim içeri.

Çıkarken bir elimde kavanoz, kum, yem dolu torba, bir elimde de tombul turuncu bedenleriyle naylon torbanın içinde dönüp duran iki balık vardı: “Fazla yem vermeyin beyefendi, hem doyduklarını bilmezler hem de kavanoz hemen kirlenir. Haftada bir suyu değiştirin, unutmayın, suyu kaynatıp sonra da iyice dinlendireceksiniz. Soğuk havalarda kavanozun şöyle iki karış falan yukarısına gelecek şekilde bir lamba yerleştirebilirseniz ısıtmayı da sağlamış olursunuz. O kumun

çok az miktarını dibe yayın, evde varsa üstüne de bir iki tane mavi boncuk atın, hem güzel durur, hem de nazardan korur."

Karım süs balıklarını sevmediğini söylemişti. Geniş yakasından teninin göründüğü yeşil bluzuna takılmıştı gözlerim; ben de yeşil bluzları sevmem, diyesim gelmişti. Kumral saçlarla oynayan, tırnakları kırmızı ojeli kalın parmakları da sevmem. Keşke söyleseydim, sevmediğim şeyleri tek tek saysaydım. O zaman sıra süs balıklarına olan sevgisizliğime de gelirdi. "Bu ikisini sevdiğimden değil, bir çocukluk düşünü gerçeğe çevirebilmek için aldım," diyebilirdim. Demedim. Çünkü karım söylenmeye devam ederken, kavanozun dibine kum yaymakla uğraşıyordum. Hem zaten nazar boncuğu da bulamamıştım.

Tombul turuncu balıkları geri götürmeyeceğimi anlayınca "O zaman adlarını ben koyacağım," demişti. Daha şişman olan erkeğin adı Naci, ufak tefek, hafif benekli dişinin adı da Naciye oldu. Bu adlar karımı çok güldürürmüş. Kavanozun içinde dönüp duran zavallılara şöyle bir baktı, biraz gülümsedi, bir daha da ilgilenmedi.

Böylece büyük amcamın adını taşıyan bir erkek balık ve ona uyumlu adıyla bir dişi balık, evimizin salonuna yerleşmiş oldu.

Onlara her gün yem verdim, haftada bir sularını değiştirdim, asla adlarını fısıldamadım kavanozun karşısına geçip dalgalanarak yüzüşlerini izlerken. Ama karım...

...neden karım deyip duruyorum, neden adını söylemiyorum... söy-le-ye-mi-yo-rum...

...ama karım onları hep Naci diye, Naciye diye sevdi. Sevdi mi? Sevseydi, üniversite arkadaşlarıyla "kızlar partisi" yaptığı gece kavanozun tepesindeki masa lambasını kapatmayı unutmaz, sabah kalktığımda zavallı iki balığı kaynamış suyun içinde ters dönmüş bir halde bulmama neden olmazdı.

Bir naylon torbaya koyduğum iki ölü süs balığını, babadan kalma evin bahçesine gömdüm. Çocukluğumda, evden çaldığım filtresiz sigaraları içip izmaritlerini aynı bahçeye gömdüğüm çocukluğumda, balığım olmamıştı. O sabah, o bahçeye bir daha hiçbir şey gömmemeye karar verdim.

5

İşyerindekiler, kafanı toplayana kadar izinlisin demişlerdi. Büyük patron kafamı iki haftada toplayacağıma karar vermiş olmalı. İki hafta. Ailelerin, arkadaşların gelip gittiği ilk günlerden sonra, yalnız kalmak istiyor galiba fısıltılarıyla dolan evde geçireceğim iki hafta.

Bugün yaşama dönmeme –bunu ben söylemiyorum, onlar söylüyor– altı gün kaldı.

Kokoreç yemeye Beşiktaş'a gittim bu kez. Orca Akvaryum'un önünden geçerken başımı hafifçe çevirdim. Dükkân sahibinin beni tanıyıp sokağa fırlamasını, "Balıklar nasıl, yeni bir şeyler almak ister misiniz?" demesini istemedim.

Balıklar öldü beyefendi. Balıklar da, karım da öldü.

6

O gece rüyamda kendimi arabamın direksiyonunda gördüm.

Güneşli bir gün. Ayçiçeği tarlalarının arasından geçiyoruz. Geçiyoruz? Biz? Yavaşça sağıma bakıyorum; karım tırnak diplerindeki etleri kemiriyor. "Yapma şunu," demiyorum; "Tırnaklarımı yemiyorum ki," demesini duymamak için.

Araba teybinden yükselen olağanüstü melodi rüyamı kaplıyor. Trompetin çığlığı damarlarımda. Bakır boruda biriken tükürüğü bile hissedebiliyorum; derin bir nefes alıyorum.

Havalandırmayı açmak istiyorum, havalandırmayı açmamı istemiyor. Konuşmak istiyor, konuşmak istemiyorum.

Arka koltukta annemle babamı görüyorum dikiz aynasından bakınca. Dikiz aynasının dar alanına bütün bedenleriyle, bütün günlerini geçirdikleri oturma odasıyla, ellerindeki kuru yemiş kâseleriyle sığmışlar. Küçük dünyalarını istedikleri yere taşıyabiliyorlar; o kadar kalın ki kabukları, asırlar boyu tehlikeden uzak

yaşayabilecekler. “Mutluluğundan başka ne isteriz ki oğlum,” diyor biri; sesleri birbirine dolanmış, kimin konuştuğunu anlayamıyorum. Gözümü kırparsam kaybolacaklarını biliyorum; ne de olsa bu benim rüyam. Kırpmakla yetinmiyorum, bir ayçiçeği tarlası boyunca yumuyorum gözlerimi.

“Manyak mısın be, açsana gözlerini!” diye bağırıyor karım. İrkiliyorum, rüyada çığlık duymayı sevmem. Teypteki kaseti çıkarıyor hızla, “Başlarım senin müzik dinleme keyfine, beyefendi sanki konser salonunda içkisini yudumluyor, gireceğiz şimdi bir kamyonun altına!”

Yağmurlu bir gündü. Yeşil bir apartmanın önünde buluşmuştuk. Midemi bulandırmıştı apartmanın rengi. Yakasında sahte leylak olan bir paltosu vardı. Ben ellerimi montumun cebinden hiç çıkarmadım. Tanışalı üç ay olmuştu, o yüzden nereye gitmemiz gerektiğini bilmiyordum. Şemsiyesini açıp koluma girdi. Bir ağaç kol kola yürümemizi engelledi. Ayrıldık. Tekrar birleştiğimizde başını omzuma koyup kulağıma bir gülücük hediye etti. Burnu kulak mememe değdi; evlenmeye o an karar verdik. O an, o ağacın neden olduğu kısa ayrılıktan kurtulduğumuz o an, neden güldüğünü asla öğrenemedim.

Hâlâ arabanın içinde olmamıza, karımın hâlâ bana bağırıyor olmasına şaşıyorum. Hiç sevmem uzun süre aynı mekânda geçen rüyaları. Hiç sevmem. Dikiz aynası gözümü her açıp kapayışımda farklı bir görüntüyle selamlıyor beni. Şaşırmıyorum buna. Rüyalarımın değişmez yapısı tekrarlanıyor: iki parçalılık. Önümde geleceğim –ayçiçeği tarlalarıyla süslü harika bir yol–, ardımda geçmişim –ailem, iş arkadaşlarım, çocukluk anılarım, bilinen şeyler işte–. Kertenkelenin başı ile kuyruğu.

Peki, kuyruk da kendine yeni bir vücut, yeni bir baş oluşturabiliyor mu?

Dünyanın bütün çocukları mazgallardan içeri korkusuzca bakabilirler. En hanım evladı yetiştirilmişinden sokağın sunduklarından başka varlık bilmeyenine, kuzeyden güneye, doğudan batıya, uzun, kısa, zayıf, şişman, gözlüklü, kör bütün çocuklar. İnandığı, inandırıldığı Tanrı'nın derisi ne renk olursa olsun, mazgalın parmaklıklarına bakışlarını yaklaştırabilir, karanlıkta başka bir dünyanın gizli olduğunu bilir çocuklar. Belki bir karakoncolosun hırıltısı duyulur, belki de kürklü bir teyzenin düşürdüğü paraların hışırtısı. Belki sirkten kaçmış iki tane Bengal kaplanı kükrer karanlığın yüreğinde, belki futbol oynamayı bilen tavşanlar "Goool!" diye bağırır. Dünyanın bütün çocukları hesapsızca tükürebilir mazgallardan içeri: İsterse tek gözlü bir canavar, alnının orta yerine zamansız düşen yapış yapış sıvıdan rahatsız olup yeryüzüne çıkmaya karar versin; kim korkar ki? Bir ağaçtan koparılan dallar, tedirginlikten uzak şarkılar eşliğinde sokulur parmaklıkların arasından; ancak çocuklar dürtebilir dünyanın rahmini.

Çocukluğun ezberindedir cesaret.

Belki biraz olsun cesaretim olsaydı, dikiz aynasından yansıyan bütün görüntüleri iter, yola devam ederdim. Teypteki müzik susmuştu, ayçiçeği tarlaları geride kalmıştı çoktan, havalandırmayı çalıştıramıyordum, sıcak ruhumu kaynatıyordu, iri bir ter damlası alnımdan şakaklarıma topallayarak yol alıyordu. İki kişiydik arabada. Ben ve karım.

...neden karımın adını söylemiyorum... yoksa adını da mı gömdüler?

Yavaşça ellerine baktım; az önce tırnak diplerini kemirdiği parmaklarına. Cüzdanımdan para çeken ellerden ne kadar da farklıydı! Dudaklarına baktım sonra, yüzünün en güzel limanında demirlemiş sakin bir çizgi. Burnu vardı karımın; karanfilli çay kadar lezzetli bir burun. Gözleri. Hiç yalan söylemeyen gözleri. Sevgisizliğini bile haykırmaktan korkmayan gözleri. Kızgınlığının çığlığını saklamayan gözleri. Duyguların gerçek olduğu dünyaların yuvarlaklığını taşıyan gözleri. Daha ne diyebilirim ki? Benzetmelerin çirkinliğini, karımın –şimdi yerinde kim bilir nelerin olduğu– gözlerinden daha iyi ne anlatabilir?

İşte ben, bu yüzden, öylesi gözlere sahip olamamamın tiksindirici rüzgârıyla, işte ben, ben tam da bu nedenle, yalansız bakamadığım

için, ben, onun gibi mavi bakamayan ben, vişneçürüğü bir perdenin arkasından yaşamı gizlice dikizleyen ben, etleri yenmemiş ellerimin saygısızlığıyla, ben diye sunduğum kokmuş et yığınının kabul görmesini rica ederek, tuz tadında yalanlarımla ben, ah ben...

Sonra herkes çok üzüldü halime. Daha çok üzülsünler diye, daha çok yalan söyledim. Bunu istiyorlardı. Verdim. Hiç ağlamadım. Daha da çok üzüldüler ağlamadığımı görünce. Şokta dediler. İlaçla ayakta duruyor dediler. Sıcak yemekler koydular önüme, yemezsem güçsüz düşeceğimi söylediler. Gücümü güçsüzlüğümden aldığımı anlamadılar. Yalnız kalmamam için nöbet tuttular. Sigara tuttular. Çakmak aramama izin vermeden ateş uzattılar. Ben üfledikçe dumanı, sis oldular. Kafanı toplayana kadar izinlisin, dediler. Ama uzun süre yalnız kalmamalıydım. Hayat devam ediyordu. Bunu ben söylemedim, buna da onlar karar verdiler. Güçlü olmanı isterdi dediler. Karımın sözü oldular.

Oysa ben. O anda. Arabanın tekerleri sağa sola taşlar fırlatmaya başladığı anda. Karımın gözüne bakamayınca. Artık bakamayacağımı anlayınca. Yaptım.

Aklıma eseni yaptım.

Sonunun ne olacağını düşünmeden bastım gaza, kırdım direksiyonu.

Emniyet kemerinin baskısını göğüs kafesimde hissettim. Yeşil ojeli bir kadının göğsüme oturduğu gecenin ağırlığı yankılandı kaburgalarımda. Dikiz aynası gözümün önüne geldi bir saniye için, mazgallar kadar karanlıktı.

O gece rüyamda kendimi arabamın direksiyonunda gördüm.

Güneşli bir gündü. Ayçiçeği tarlalarını bırakmıştık ardımızda. Biz? Artık "biz" yoktu ki. Başı arabanın dışına fırlamış karımın ellerine bakmak istedim son kez. Göremedim parmaklarını. Yumruk yapmıştı.

Ortalığı bir kan kokusu kapladı. "Yoksa," dedim fısıltıyla, "bu bir rüya değil mi?"

Rüyalar kan kokar mı? Rüyalar kokar mı?

8

Hafta sonu geldi. İki gün sonra işbaşı yapacağım. Güzel bir hava var. Amaçsız dolaşmaya uygun bir hava.

Otobüsle Şişli, oradan metroyla Taksim. İstiklal'de uzun bir yürüyüş. Galatasaray'dan tramvayla Tünel. Asmalımescit'te bir kahve. Kitapçılar. Hoşuma giden bir kitap bulamamanın sıkıntısıyla Balıkpazarı'nda mola. Yarım ekmek arası kokoreç. İyice pişmiş. Çıtır çıtır. Bol acılı. Bir de ayran.

Gümüşsuyu üstünden Dolmabahçe'ye koşar adım. Bir yandan sigara içerek. Oradan da ver elini Beşiktaş.

Karım sevmezdi Beşiktaş pazarının kalabalığını.

...adı neydi? adı neydi?

Oysa ben seviyorum burada olmayı. Kalabalığın içinden geçip gidiyorum. Arasından değil, içinden. Görmüyorlar beni. Oysa ben her birinin yüzünü seçebiliyorum. Beni görmediklerini nereden biliyorum? Bilmiyorum, sadece bir his bu.

Orca Akvaryum'un vitrinine takılıyor gözüm. İrili ufaklı balıklar. Bir kenarda, çirkin sesi dışarı kadar taşan, yediği fıstıkların kabuklarını yerlere atan rengârenk bir papağan. Sağdaki akvaryumun yanında, tel bir kafesin içinde iki yavru kedi; gözleri akmış, popoları pislikten sararmış, baygın yatıyorlar. Kedilerin altında, içi kum, bitki, dallar kaplı bir akvaryumda...

...kıpırtısız...

...bir kertenkele.

İyice yaklaşıyorum. Sarkmış boyun derisi yavaşça inip kalkıyor. Tarihöncesinden kalma bir sükûnet var halinde. Doğasından koparılıp bir akvaryuma tıkılmış olmasından rahatsız ama yine de dikkatli; her an bir aladoğana ya da engerek yılanına av olabileceğini biliyor. Kuru, yeşil derisinin üstündeki pullar kuyruğunun ucuna kadar aynı düzende ilerliyor. Vitrinin önünde, kertenkelenin önünde diz çöküyorum. Akvaryumun arkalarına bakıyorum; bir dişisinin olup olmadığını görmek için. Gülüyorum sonra halime, belki de bu dişidir. Belki kocasının yanından koparılıp bu akvaryuma, mezara benzeyen bu

akvaryuma tıkılmış hüzünlü bir dişidir. Kocası mı? Bir kertenkelenin mi?

O anda dükkâna girip kertenkeleyi satın almaya karar veriyorum.

İYİ UYKULAR

[Duyulmayı bekleyen bir yankıyım artık]

İşte böyle babacığım, bazen de gerçeklik buhranlarına kapılıyorum.
OĞUZ ATAY
("Babama Mektup")

Bir bakış açısına göre sen ölmedin baba. Eserlerinde yaşıyorsun. Bu dünyaya bıraktığın en önemli eserlerin de evlatların; ablam ve ben.

Bunu söyleyenlerin bir kısmı büyük cümleler kurmaya pek meraklı kişiler, coştukça coşuyorlar. Diyorlar ki eserlerine torunların da dahilmiş; anladığım kadarıyla genetik süreklilik konusuna dikkat ediyorlar. Aslında oturup seninle bu konuyu konuşmayı çok isterdim; on altıncı kromozomumda bir sorun var baba, hafızam ne kadar zayıf bir bilsen.

Ama daha çok doğrudan erkek evladını, yani beni hedef alan konuşmalar oluyor baba; oturaklı bir boğaz temizlemenin ardından geleneksel bir ses tonuyla, bundan sonra seni benim yaşatacağımı söylüyorlar. Şimdiden söyleyeyim de sonradan hayal kırıklığına uğrama, seni yaşatmam mümkün değil. Ölmediğini söyleyip sırtımı sıvazlayan sirk kadrosuna inanmıyorum zaten. Ben gördüğüme inanırım, avuç avuç toprak attım üstüne, böğürerek ağladım kefenine bakarken; sen öldün baba.

Bana telefonda söylediler öldüğünü. Hiç tanımadığım bir ses... Ne garip değil mi, hayatımıza öylesine girip çıkan biri, hani bir bakıcı tutmuştuk ya sana; emlak fiyatlarını konuştuğun, futboldan anlamaya zorladığın, sancıların arttığında küfrederek kovduğun, ağrı kesici bedenine yayılıp seni yumuşattığında kur yaptığın, gözlerinin rengini beğendiğin ama yine de fazla para aldığını düşündüğün uzun boylu bir kadın vardı ya, işte o aradı. Ben o anda titredim baba, gerçekten titredim.

Çıplaktım o anda çünkü. Çırılçıplaktım.

Güleceksin –ya da ben gülmeni umuyorum– ama işin doğrusu bu. Duşa girmeye hazırlanıyordum. Eminönü tarafına gidip eski şehirde kaybolmaya niyetlenmiştim o cumartesi sabahı. Fotoğraf çekerdim biraz, Mısır Çarşısı'na giderdim, sen seversin diye gerekli-gereksiz ev aletlerine bakardım vitrinler boyunca patatesi bir darbede parmak parmak doğrayan bıçaklar, burun kılını pıt diye alıveren pilli cımbızlar,

tansiyon aletleri, sen yürürken bip bip öten adımsayarlar geçerdi gözümün önünden, hepsinde seni anardım, "Az kaldı oğlum, atlatacağım," deyişin gelirdi aklıma, sesinde huzur bulurdum, doktorların sözleri bir kulağımdan girip diğerinden çıkarken senden gelen sahte umutlara nasıl da rahatça bel bağladığımı sorgulamadan mutlu olurdum, öylesine mutlu olurdum ki baba, satıcıyla uzun uzun sohbet edip, "Babam da çok sever bunu, onun için yiyorum," diyerek şamtatlı yerdim, yapış yapış olurdu gırtlağım, düğümlenirdi nefesim. Zaten benim nefesim hep düğümlendi baba.

Eminönü, satıcılara-bana-dünyaya ısrarının bir fotoğrafıdır çocukluğumun albümünde. Sen ne zaman ısrar etsen nefesim düğümlenirdi ve hiç söylemedim ama nefret ederdim ısrar ederken seçtiğin kelimelerden.

Hani kimi zaman evde donla dolaşırdın ve annem hemen dırdıra başlardı ya, ben hep annem daha da çok söylensin, rezil etsin seni isterdim. Ben çocukken bakışlarımı her kaçırdığımda çok kötü şeyler düşündüm baba; işin kötüsü hiç de pişman olmadım bundan. Nefret ederdim beyaz donlarından.

İşte o sabah, o cumartesi sabahı, uzun boylu bakıcı kadın aramadan hemen önce, donumu da çıkarmış çırılçıplak dolaşıyordum evde, sanki bütün o kötü düşünceleri kendi bedenime kopya etmek ister gibi.

Yıkanacaktım. Su sıcaktı. O cumartesi sabahı, tanımadığım bir ses öldüğünü söylediğinde... çırılçıplaktım.

Diz çöktüm.

Bir bunu hatırlıyorum, bir de ağlamamak için kendimi ısırdığımı. O gün bugündür ağrılı bir diş izisin sol kolumda, o gün bugündür bedenime açtığım bir yarasın.

İşin kötüsü, bu da sadece bir cümle baba. Yara izinin yerini sahibi bile hatırlayamıyor birkaç gün sonra.

Uzun süre çıplak kaldım o sabah. Bir ölünün –hem de o ölü sendin, gerçi o anda emin değildim ama bana yalan söylenmesi için bir neden olmadığını da biliyordum– arkasından dal-taşak ağladığım için utanmadım. Allah baba beni görür de ayıplar diye korkmadım, günah hanem kabarır diye tırsmadım. Ben o sabah, bana Allah diye öğrettikleri her şeye senin sesinle küfrettim baba.

Sesler unutulmaz demiştin hani bir gün; uydurduğunu düşünmüştüm, bilirsin pek güvenmezdim senin hüzünlü hayat tecrübelerine –sen daha rahat anla diye deneyim yerine tecrübe yazdım, zaten o günden beri yazdıklarımın ne kadarı sana ne kadarı bana ait bilemiyorum– ve bu güvensizlikle her sözünü kırk kere sınavdan geçirirdim. Sadece söylediklerine değil, söylemediklerine de güvenmezdim.

Oysa şimdi nasıl da başka bir noktadayım. Sana güvenmeyip, seni reddedip, senden bana kalanları kusup devam edebileceğime inandığım yolun getirdiği uçurumda, duyulmayı bekleyen bir yankıyım artık.

Pek istemiyordun biliyorum ama her şeyiyle bildik bir cenaze törenin oldu. İstemediğine de emin değilim aslında, belki de beni istemediğine inandırıp gizli gizli hayalini kuruyordun, bak hâlâ güvenemiyorum sana. Sen lanetli dostluklardan bahsederdin ya, hani artık seni aramayan dostlarına söverdin ya, hani ağzından lav fışkırtır gibi vefasız orostopollar derdin ya, işte o orostopollardan hiçbiri gelmedi cenazene. Ama haftanın yedi günü, günün uyanık olduğun bütün vakitlerinde "Kıs ulan şunun sesini!" diye bağırarak kavga ettiğin, o bet sesli müezzin de, seçim zamanı kapı kapı dolaşıp iktidar için oy dilendiğini öğrendiğinde ana avrat dümdüz gittiğin imam da oradaydı. İmam mikrofonun ses ayarını bir türlü yapamadı; cızırtılar, iniltiler, üç beş gerçek dostun ağlayışına karıştı. Zar zor da olsa amfinin patlak sesini kesip "Açalım yalvaran ellerimizi dua edelim," dediğinde, "Uzatmayın ulan, siktirin gidin!" dedim. İçimden tabii. Hatta içimden bile diyememiş olabilirim, şimdi bir cesaret geldi de sallıyorum öyle. Toplum sözleşmelerine sabit kalemle imza atmayı öğretmeseydin keşke bana. Ama korkma, ben de cengâver olacağım ölüme çeyrek kala!

Kimler geldi kimler gelmedi uzun uzun saymayacağım. Kimler gerçekten ağladı, kimler cep telefonuyla ağlayanların fotoğrafını çekti, kimler yalandan yardım derneklerine bağışta bulundu, kimler caminin sağını solunu inceledi, kimler iki arada bir derede kulağıma eğilip biz mezarlığa gelmesek olur mu dedi, kimler hazır ruhani bir havaya girdim gelmişken yüce Rabbimden bir de ev isteyeyim diye dua üstüne dua etti, kimler sende kendi ölümünü gördü, kimler bende seni

aradı anlatmayacağım. Hani düğünleri ve cenazeleri sevmezdik ya baba oğul, tam da sevgisizliğimize layık bir uğurlama oldu, onu bil yeter.

Sırf aklına takılır, rahat edemezsin diye söylüyorum, herkes "İyi bilirdik!" diye bağırdı, herkes hakkını helal etti. Aslında söylemeyecektim ama yine dürüstlük krizlerim tuttu, sırf tavla arkadaşlığından zevk alıyorsun diye üç dönem üst üste muhtar seçtirdiğin o yağlı burunlu orman cücesinin bağırmadığına eminim. "O anda ölümüme üzüleceğine, kim bağırdı kim bağırmadı hesabında mıydın?" diyeceksin, ben de "Evet!" diyeceğim. Birincisi, günün birinde sana rapor vermem gerekeceği düşüncesi tören boyunca beni terk etmedi, elbette çevreye dikkat ettim. İkincisi, senin o tabutun içinde olduğun düşüncesi –ne düşüncesi, gerçeğin ta kendisi– öyle büyük çiviler çakıyordu ki beynime, arada bir aklımı birilerinin sesine koyup başka göklere yollamaya çalışıyordum. Özür dilerim, sevmezsin sen böyle şekerli-şerbetli konuşmaları. Anlayacağın dilde söyleyeyim o zaman, çok acı çekiyordum baba, neredeyse deliriyordum.

Şeker-şerbet deyince aklıma geldi; bana etkileyici bir söz söylemiş olmanı çok isterdim baba. Şöyle havalı bir şeyler söyleyeceksin, ben de hemen defterimi çıkarıp not alacağım. Sonra bir gün, olur da kitaplar yazan biri olursam, hikâyelerimden birine şöyle başlayacağım; "Babamın hiç unutmadığım bir sözü vardır..." Bu cümlenin arkasına, senin insanın ruhunu bedeninden ayıran sözünü yerleştireceğim ve hikâye gürül gürül akmaya başlayacak. Söylemedin ama. Şiirli bir söz umudum tümden kaybolduğunda, vereceğin bir hayat dersine de razı olur hale gelmiştim. Yeter ki senden bir söz kaydedeyim defterime. "Beton duvar deleceksen matkabı düşük devirde çalıştır," ya da "Urfa lahmacunu Antep lahmacunundan daha lezzetli olur," gibi bir şeyler deseydin bile olurdu; demedin. Yine de pes etmedim, madem ben senin devamındım, senden gelmeyen sözü senin sesinle ben söyleyebilirdim, verdim kararımı, günün birinde beni karşına alıp saçlarımı okşadığın o sahte sahneye, sahte bir replik yazıverdim: "Bak oğlum, bu uzun hayat yolunda yürürken her adımına dikkat edeceksin. Bozuk yollardan geçeceksin ama pantolonuna çamur sıçramamasına özen göstereceksin. Çünkü oğlum, paçandaki çamuru temizlemek için bile eğilmeyeceksin, eğilmemelisin." Güzel bir söz

bulmuştum sonunda. Ortamına göre bu sözü, büyük dedeme kadar taşıyor, ailemizin erkeklerinin bu söze ne kadar bağlı olduğunu söylüyor, bu sözün söylendiği günün büyüme törenine benzer ayinini anlatıyor, gözyaşlarıyla lezzetlendiriyor, coştukça coşuyordum. Şimdi sen öldüğüne göre –aksini söyleyenler var ama ben gerçeği biliyorum– daha da ballandırabilirim senden bana kalan tek öğüdü. Merak etme, bana güven, işte hazır olda duruyor ve sana söz veriyorum: Öğüdün ölene kadar kulağımda olacak baba, istediğin gibi davranacağım, bu uzun hayat yolunda yürürken her adımıma dikkat edeceğim, bozuk yollardan geçsem bile pantolonuma çamur sıçramamasına özen göstereceğim, çünkü babacığım, paçamdaki çamuru temizlemek için bile eğilmedim, eğilmeyeceğim.

Ortak noktalarımız da yok değil, şimdi düşünüyorum da gereğinden fazla belki de. Bu ortak noktaların en acayibi de senden kırk yıl sonra ilkokula başladığımda, seninle aynı şeyleri görmüş olmam. Karatahtanın hemen üstünde Atamızın bir fotoğrafı. Eğer sınıfta yaramazlık yaparsan kaşlarını çatıp bakıyor, çok kızıyor, o kadar kızıyor ki ben korkudan işeyecek gibi oluyorum. Ama derslerimize çalıştıysak, öğretmen konuşurken yaramazlık yapmıyorsak, annemizi-babamızı üzmüyorsak öyle güzel gülüyor ki, gidip fotoğrafı öpesim geliyor. Bir fotoğraf bu kadar çok duyguyu bir arada nasıl yaşatıyor, tıpkı kırk yıl önce senin çocuk beyninin almadığı gibi benim şaşkın aklım da almıyor.

Atamızın fotoğrafının sağında ve solunda kötü çizilmiş, kötü renklendirilmiş, kötü çerçevelerle eğri asılmış iki resim var. Sağ tarafta (solda da olabilir, o yıllarda karıştırırdım sağımı-solumu) Alparslan beyaz atının üstünde, Malazgirt'te, işaretparmağıyla ileriyi gösteriyor, arkasında birer kilo bıyıkları olan zırhlı adamlar var, arkadaşları diyeceğim ama herkes birbirine öyle kötü bakıyor ki emin değilim, ellerinde bayraklar, mızraklar, kılıçlar, Alparslan'ın gösterdiği yöne yürüyorlar, o kadar kararlılar ki atlarının insanları ezdiğini görmüyorlar. Çilli, sarı saçlı bir oğlan var sınıfta, "Onlar insan değil ki oğlum, gâvur onlar, Alparslan da gâvurların ağzına sıçıyor işte," diyor. İrkiliyorum, hiç duymamışım bu küfrü o ana kadar. Hâlâ da anlamam nasıl bir küfürdür, neden bir insan diğerinin ağzına...

Atamızın solunda elinde Türk bayrağıyla Ulubatlı Hasan var, öğretmen daha ilk derste anlatıyor bu iki resmin öyküsünü, Alparslan'dan sadece tırsıyorum ama Hasan'dan fena halde korkuyorum, her yerine oklar saplanmış, göğsünde, omzunda, kollarında, hatta dizkapağında bile ok var, ona bakınca dizkapaklarım sızlıyor, empatinin dibine vuruyorum daha altı yaşımda, palabıyıklı yüzündeki acı ifadesine bakmaktan eğri çizgi-düz çizgi dersini anlayamıyorum, o tarihlerde neden Türk bayrağı taşıdığını anlamadığım Ulubatlı Hasan yüzünden okuma-yazmayı zamanında öğrenemiyorum ve şimdi, beni sınıfa ilk getirdiğin gün karatahtanın üstüne bakıp da "Haydaaa, bunlar ben ilkokula giderken de oradaydı," dediğini hatırladıkça ağlayacak gibi oluyorum. Keşke ölmeden sorabilseydim sana; sen de şaşırır mıydın Ata'nın yaramazlarla usluları ayırt eden fotoğrafına ve sen de korkar mıydın Hasan'ın çığlığından?

Biz ne çok şeyi konuşamadan kendi tarihimize gömdük değil mi baba?

Ortaokulda bir kompozisyon ödevine hazırlanırken beynimi gıdıklayan soruydu: Neye işgal diyeceğiz, neye fetih? Balkondaki kırma masanın bir ucunda sen, bir ucunda ben, uzun uzun konuşmuştuk sen uzun Maltepeni içerken. Nasıl da sabırla anlatmıştın; haklı savaşlar, haksız savaşlar, kısa süreli varoluşlar, gelip gitmemeler, öldürmeler, bağışlamalar, yerle yeksan etmeler, imar etmeler, düşmandan almalar, düşmana kaptırmalar, denetim altında tutmalar, kültürel kalkınma sağlamalar... Böyle uzayıp gitmişti konuşmamız. Bakış açısının ne demek olduğunu yeni yeni anladım ama hâlâ bir büyük soru işareti var kafamda babacığım: Biz neye işgal diyeceğiz, neye fetih?

O kompozisyon ödevinin müsveddelerinden birinde, yanlış hatırlamıyorsam ucu kütleşmiş kırmızı kurşunkalemle yazdığın birkaç satır vardır, keşke şu anda yanımda olsa el yazın.

Cenaze törenini daha uzun anlatabilirim ama sahtekârlıkları kalıcılaştırmak istemiyorum babacığım. Tören tahmin edeceğin şekilde noktalandı; Oğuz Atay'ın bir babaya yazılmış en güzel mektupta dediği gibi *tabut çukura konduktan sonra üstüne büyük beton bloklar yerleştirildi. Bu teknik geleneği sevmiyorum babacığım; aşılmaz engellere karşıyım.*

Şimdi düşünüyorum da bizim birbirimize olan sevgimiz de teknik bir gelenek miydi? Bilmiyorum. Artık sadece bakıyorum baba; ne gördüğünü anlamaya çalışarak bakıyorum dünyaya. Önceden çerçevesi çizilmiş bir huzur ülkesi aramadan, bayağı ve hayvani olmaktan korkmadan, sadece defterlerin arasına tıkıştıra tıkıştıra, biriktirerek, kopya ederek, hapsederek bakıyorum. Bakıyorum bakmasına da, açı farkından olsa gerek, bir türlü senin gördüğün gibi göremiyorum şu boktan dünyayı.

Beton bloklar yerleştikten sonra babacığım, kusura bakma ama biraz sorun çıktı. İşçiler çökmeyi önlemek için blokların üstüne naylon örtmek istediler ama hastalığın sırasında bir kere bile ziyaretine gelmeyen mühendis yeğenin bunun çökmeyi hızlandıracağını söyledi; onlar kavga ederken kaçıncı göbekten olduğunu bilmediğim kuzenin cep telefonunun kamerasıyla olayların fotoğraflarını çekti, birileri araya girdi de kavga büyümedi. Sonuç olarak şu anda betonlar yetmezmiş gibi, bir kat da mavi-ucuz-doğaya zararlı naylon var üstünde, kızma lütfen, engel olamadım. Ben o sırada bu yaşananları görsen neler diyeceğini bildiğimden yanaklarımı ısırarak kahkahalarıma engel olmaya çalışıyordum. Giderayak bana bunu da yaptırdın ya, alacağın olsun.

Sonra elime bir kürek verdiler. Sapı sıcak bir kürek. Tanımadığım bir erkek sesi "Toprak at oğlum!" dedi. Dönüp küreği kafasına indirmek, "Bana OĞLUM demeyin, kimse bana OĞLUM demesin artık!" diye bağırmak istedim. Öfke ne garip bir kuş, birden alıp gagasına uçuruyor insanı.

Sen öfkeli biri miydin baba? Gözümün önünde şöyle bir görüntü var: Kırmızı ışık yeni yeşile dönmüş. Arkadaki arabanın şoförü sabırsız. Korna çalıp duruyor. Derin bir nefes alıyorsun. Burun deliklerin bir büyüyor, bir küçülüyor. Kalın-kemik çerçeveli, kendinden renkli gözlüğünü ve Seiko saatini çıkarıp anneme veriyorsun, el frenini çekip iniyorsun arabadan. Arka cama yapışıp olacakları izlemeye hazırlanıyorum, ne yalan söyleyeyim, içimde kanlı bir sevinç var. Ama bir şey olmuyor. Arkadaki arabanın şoförü senin cengâver adımlarıyla ilerleyişinden korkuyor, ani bir manevrayla yanından sıyrılıp kaçıyor. Babamın düşman güçlerini korkutması hoşuma gidiyor, kahraman şerifin oğlu olmaktan gurur duyuyorum.

Arabaya döndüğünde annem söyleniyor, "İlahi yani," diyor, "çocuğun yanında neler yapıyorsun?" Dönüp bana bakmıyorsun bile, o anda öğreniyorum şerif olmanın duyguları saklamayı gerektirdiğini, "Ne yapmışım ki? Baksın babasına da, hakkını korumayı öğrensin," diye tersliyorsun annemi. Direksiyonu kavrayan ellerine bakarken aklıma rahmetli halamın sözleri geliyor: "Elleri küçüktür ama çok güçlüdür, hele bir de sinirlenmesin, aman aman aman..." Süper bir gücümüz olduğunu düşünüyorum o anda, sadece ikimize ait bir güç, babadan oğula geçen: Sinirlenince büyüyüp, *süper-hiper-güçlü* hale gelen ellerimiz var bizim. Bir yumrukta gökdelenleri devirebilir, kötü adamları serçeparmağımızın altında ezebiliriz.

Ama ellerim hiç büyümüyor baba. Çatlıyor, kırışıyor, üstü çillerle kaplanıyor ama büyümüyor.

Şimdi anlıyorum ki o öfkeler, hakkını korumayı öğrensin tiratları falan palavraymış meğer. Sen de benden farklı değilmişsin. Ben hep dayak yedim ya çocukken, hep dayak yediğim için hep azarlardın ya beni, ne kadar yumruk yersem yiyeyim karşılığını hiç veremedim ya, senden bildim bunu yıllarca. Öğretmedin ki bana, nasıl cevap verilir kaba kuvvete. Öğretmezdin de. Çünkü bir tek gözlük ve saat çıkarmayı biliyordun sen de. Vahşi Batı'daki onlarca, yüzlerce işgalci kovboyun arasında, gerektiğinde bir kaktüse bile aşkla sarılabilen Kızılderili olmaktı senin derdin. Ama biraz daha dikkatli okumuş olsaydın o Tommiks-Teksasları bilirdin, hiçbir kabile, köyün masalcısına savaş baltası vermez baba!

Sizin kuşağın böyle bir sorunu vardı galiba, babalarınızdan devralamadığınız iktidarın öfkeli arayışı içinde geçip gitti ömrünüz. Bak eğer ölmemiş olsaydın oturur konuşurduk bunları. Ola ki sorabilseydim sorumu ve ola ki evet cevabını alsaydım, "Siktir et iktidarı baba!" derdim, "Gel sen benimle başka bir duyguya ortak ol, sizden bize miras kalmayan eşitliği bulamadıkça içimi kurutan öfkeye ortak ol!" Evet, küfürlü konuşuyorum çünkü senden bana kalan bu korkak öfkenin bedeli çok ağır baba.

Neyse, konuyu dağıtmayayım, eminim senden sonra neler olduğunu, dünyanın nereye gittiğini, bu canım ülkenin ahvalini merak ediyorsundur. Bu biraz da sizin kuşağın takıntısıdır değil mi, akşam ajansını alamazsanız kendinizi yarım hissedersiniz siz.

Ne diyebilirim ki babacığım, dünya daha iyi bir dünya değil. Her şey çekilmez bir hal aldı. Kabaca özetleyeyim istersen. Büyük bir ekonomik krizden geçiyoruz, Amerika özgürlük ve demokrasi uğruna cinayet işliyor, doğuda-batıda silah ticareti devam ediyor, Afrika'da açlık-sömürü-salgın üçgeninde her dakikada onlarca insan ölüyor, Avrupa'da eline silah alan okul basıyor, faili meçhul cinayetlerin failleri hâlâ ve fena halde meçhul, kaçak işçiler kaçak atölyelerde çürüyor, tersaneler eğitimsiz işgücüne mezar oluyor, gazete manşetlerinde sıfatlar kirliliği sürüyor –bilirsin işte; derin devlet-sarı sendika-yeşil sermaye–, dünyanın bir köşesinde çocuklar beş yaşına gelmeden ölürken bir diğer köşesinde beş dakikada bir estetik ameliyat yapılıyor, genetik araştırmalar aldı başını gitti... Efendim? Bu kadar yeter mi dedin? Yetmez babacığım, söylenecek daha çok şey var, gerçeklerin yanında bu dediklerim çerez kalır. Gerçi bildiklerimiz de birtakım egemen güçlerin, sermaye gruplarının, iktidarların, artık ne dersen de onlara, işte o orostopolların yutmamızı istedikleri drajelerle sınırlı.

Dünya boktan bir dünya ve ben de herkes gibi bu salaklık manzumesinde sıklıkla tekrar edilen bir harfim artık. Ama bunlardan daha çok bahsedip keyfini kaçırmak istemem babacığım; zaten ölmüş olduğun için canın yeterince sıkkındır.

Bunları değil de beni merak ediyor olabilirsin, haklısın, ne de olsa babamsın, ölmüş olman bu kimlik bilgisini değiştirmiyor. Ölümünden sonra, ölümünden önce de yaptığım gibi çok düşündüm. Bak artık ölümünden önce ve ölümünden sonra diye bir ayrım var, işte bunu da yaptın, ölümünle bana bir milat verdin babacığım, sağ olasın! –Ah nasıl da dilim sürçüyor, sağ olasın falan diyerek dalga geçtiğimi sanma sakın.–

Neyse, çok düşündüm ve hayatımı senin üstünden ikiye ayırmam gerektiğini anladım:

1. Sana benzemekten ölesiye korktuğum dönem.

2. Senin kopyan olduğumu anlayıp bununla başa çıkmaya çalıştığım dönem.

Birinci dönem aslında senin de biraz tanık olduğun –hatta belki kendi babanla ilişkinde yaşadığın– bir dönem. Ama ikinci dönem

konusunda biraz konuşmak isterim baba. Bunun senin için önemi olmayabilir ama yine de dinlersen sevinirim.

On altı yaşımdayken bir fotoğrafını bulmuştum, hani bakır kaplamalı kapağında cami figürü olan büyük aile albümü vardı ya, onun arkalarında duran köşebentlerinden kopmuş siyah beyaz bir fotoğraf. İzmir Fuarı'nda Lozan Kapısı'nın önündesin. Güneş gözlüğün, briyantinle geriye yatırılmış saçların, yakalarını kaldırdığın beyaz pardösünle, o yıllarda her dakikamı beraber geçirdiğim, keşke babam bu isimler gibi olsaydı dediğim iki kişinin karışımı gibisin: Oğuz Atay ile Albert Camus. O güne kadar görmediğim fotoğrafına bakarken garip bir gururla doluyor içim, dişlerimi sıkıyorum, tam kalbinin üstünde duran sağ elindeki sigaraya bakıyorum, fotoğrafın derinliğindeki yolda sana doğru yürüyen kendimi görüyorum ve o anda karar veriyorum; artık sen benim için Albert Atay'sın ve bir an önce sigara içmeye başlamalıyım.

Ceketinin iç cebindeki Maltepe paketinden bir sigara yürütüyorum ve apartmanın arka tarafındaki kömürlüklerin oraya gidip yakıyorum. Filmlerdeki gibi öksürük falan olmuyor, kırk yıllık tiryaki gibi, kendimden emin, pofur pofur içiyorum sigarayı.

Bunları niye anlattığımı anladın değil mi babacığım. Ben o anda anlamıştım sen olmaktan kaçamayacağımı. Sen hayran olduklarımdan fazlasıydın, Albert Atay'dan daha gerçektin, evdeki adamdın, yan odadaki otoriteydin, masadaki neşeydin, sokaktaki hapşırık, rakı sofrasındaki fıkraydın. Genetik haritamdın. Babamdın.

Oysa o ilk sigarayı içmemden, çok değil bir yıl önce, sadece seni değil bütün babaları büyümenin vahşi tarihine gömmek istiyordum. Bunun için de büyük bir projem vardı; öyle bir kitap yazacaktım ki –en az üç yüz sayfalık bir roman vardı aklımda– bütün babalar itin götüne girecekti. Buna da hâlâ siyah beyaz bir fotoğraf gibi gözümün önünde duran bir görüntün neden olmuştu: Yürek-boğan bir pazar günü yatağına uzanmış Agatha Christie –aklımda *On Küçük Zenci* diye kalmış– okuyorsun, pijamanın paçası biçimsiz bir şekilde sıyrılmış baldırına doğru, çorapsız ayaklarını birbirine sürtüyorsun bir yandan. *Kudretinden olmuş ve bu yüzden de zorbalaşmış kifayetsiz babalar* kuşağının ortak tutkusu çizgili pijamalardan yola çıkarak orta sınıf ahlakını sorgulayacaktım romanımda. Öyle bir final bulacaktım ki,

çizgili pijama giyen bütün babaları ayrı cehennemlerin birörnek çukurlarına kavrulmaya yollayacaktım. Yapacaktım bunu baba, çünkü nefret ediyordum birbirine sürttüğün ayaklarından, yolun ortasında gelip geçenlerin utandırıcı bakışlarına aldırmadan neredeyse haykırır gibi hapşırmandan, belediye otobüsünde gırtlağını temizlemenden, ben arkadaşlarımla en isyankâr rock gruplarını dinlerken odaya dalıp mızıka ve bando kelimeleriyle dolu askerlik anılarını anlatmandan, ablamın erkek arkadaşlarından konu açılınca "Adı neymiş eşşoğlueşşeğin?" demenden, ezcümle demenden, hülasa demenden, farz-ı misal demenden, üç tek rakıdan sonra bin kere anlattığın anıları bir kere daha anlatmaya kalkmandan nefret ediyordum. O yüzden suratında tokat gibi patlayacak bir roman yazacaktım; seni kimi şarlatanlıklardan uzak tutabilmek, elâlem denilen güruhun toplu kahkahasından koruyabilmek için önce ben harcamalıydım, gerekirse önce ben tükürmeliydim yüzüne. "Evlat tükürüğü evladır utanmaktan, utandırmaktan!" diye haykırmalıydım, arkama bile bakmadan senden uzaklaşırken.

Bunlar birinci dönemin hoyrat düşünceleri elbette, kızmamışsındır dilerim, çünkü her ne kadar ölmüş olsan da seni kızdırmak istemem. Unut bu dediklerimi ve hemen sigarayla başlayan –ki bu nikotinli başlangıcı da genetik bir süreklilikle açıklıyorum kendime– ikinci döneme odaklan babacığım. Tıpkı senin gibi korkusuzca her şeyi söylediğim *"babasınınkopyası"* dönemime. Aslında lafı evirip çevirmeden yine Oğuz Atay'la özetleyebilirim durumu: *Seni artık değiştirmem mümkün değil babacığım; bu nedenle kendimi de değiştirmenin mümkün olacağını sanmıyorum*.

Ah, çok özür dilerim, senden bana miras gevezeliğim işbaşında. Elbette ölümünden sonra dünyaya ne olduğunu ya da benim süngere dönmüş beynimin kustuklarını değil, ailemizin neler yaşadığını, gündelik olayları ya da her zaman dediğin gibi *hakikati* merak ediyorsun.

Annem bildiğin gibi, ayrıntılara girmek istemiyorum ama kocası ölmüş kadınların yapması gereken her şeyi yapıyor. Ablam gayet iyi, hatta ölmemiş olsaydın onunla konuşmanı isterdim. Çünkü seni yaşatmak konusunda benden daha başarılı olabileceğini hissediyorum.

Bana gelince...

Ölümünden kısa bir süre sonra işten çıkarıldım. Senin işten çıkarılma hikâyelerin gibi olmadı; patronun masasına öfkeyle yumruk atmadım, camı çerçeveyi indirmedim, kapıyı vurarak çıkarken "Götümü yiyin!" diye bağırmadım. Bilgisayarımdaki dosyaları almama izin verdikleri için teşekkür ettim ve çıktım. Uzun süre çevremdekilere de söylemedim işsiz olduğumu, mahcup olurum, elâlemin alay konusu olurum, daha da fenası acırlar bana diye korktum. Keşke şu mahcubiyet duygusunu bu kadar yüksek dozda zerk etmeseydin bu zayıf bedene baba.

Olayı kişisel alma, önüne gelenin işten çıkarıldığı günlerden geçiyoruz. Yine de o sıkıntılı günlerin üstesinden geldim ve yeni bir iş buldum. Eskisinden daha az kazanıyorum ama keyfim yerinde.

Bir de iyi haberim var: Sigarayı bıraktım. Biliyorum, şimdi "Hiç başlamasaydın," falan diyeceksin ama birinci dönemi unutma konusunda anlaştığımızı sanıyorum babacığım. Dua et de bundan sonra içmeyeyim desem komik olacak: "Ben duadan ne anlarım be oğlum, iradene hâkim ol içme şu boku," diyeceksin. –Sırf seni rahatlatmak için söylüyorum, neredeyse bütün dünyada kapalı yerlerde sigara içme yasağı var, bu da işimi kolaylaştırıyor.–

Ama her şey güllük gülistanlık değil elbette.

Uyuyamıyorum baba.

Sen öldüğünden beri doğru düzgün uyuyamıyorum. Bıktım her gece yatağıma gelmenden, seninle yan yana yatmaktan. Hadi yanımda yatman neyse de, sürekli gözlerimin içine bakmasan be babacığım! Ne tarafa dönsem gözünün akını görüyorum ya, çok korkuyorum o zaman. Bakışlarından kaçmak için gözümü her kapadığımda bir uçuruma düşmekten yoruldum, daha kötüsü ne yapsam sesinden kaçamıyorum, konuşuyorsun sürekli, hatta konuşma bile diyemeyiz buna, o iniltiler delirtecek bir gün beni, bunu hak edecek ne yaptım bilmiyorum, insanların bu kadar kötü olduğunu öğretmedin diye kızdım, keşke daha fazla sınav yapsaydı hayat bilgisi dersinden diye söylendim, küfrettim ama inan ne dediysem sevgimden dedim, ezcümle sana benzediğim için dedim, hülasa senin dilinle dedim, o yüzden yalvarırım yapma bana bunu baba.

Ne olur sus, ne olur bakma artık bana!

Belki sen de onlar gibi düşünüyorsun, hani senin ölmediğini, bende yaşadığını söyleyenler gibi. Bu romantik yaklaşım ilk bakışta çekici geliyor olabilir ama karşılığı yok ki babacığım, kaptırma kendini o zavallıların ezberlenmiş düşüncelerine. Bir ölü, öldüğünü ne zaman anlar bilmiyorum ama ne olur artık biraz cesur davran bu konuda. Hiçbir şey yapamıyorsan benim yaptığımı yap! Ne mi yapıyorum? Bilirsin, ben yazıyla anlarım ya dünyayı, o yüzden defterimi elime her alışımda öküzgözü gibi harflerle yazıyorum gerçeği:

BENİM BABAM ÖLDÜ!

Sen de kendine bunu itiraf edecek kadar cesur ol baba.

Hani en büyük sahtekârlık demiştin evlilik için ve hani başımın etini yerdin ya ne zaman evleneceksin diye, hani askerlerden hoşlanmazdın, ikiyüzlü bulurdun savunma palavralarını ve hani bir an önce askere gitmezsem ihbar edeceğini söyleyecek kadar ileri gitmiştin ya, hani mutlu olacaksam alıp sırt çantamı dünyanın öbür ucuna gitmem gerektiğini söylerdin içki masasında ve hani banka kredisiyle de olsa bir ev alıp kök salmam için baskı yapardın ya, hani o hastalık bedenine girmeden önce hiç korkmazdın ölümden ve hani hastanedeyken o güçsüzleşmiş bedeninden umulmayacak bir güçle kavrayıp bileğimi "Ölüyorum oğlum, kurtar beni!" demiştin ya bir vicdan azabını miras bırakmak istercesine...

...ve hani eriyen her hücrende kelimelerim biraz daha dağılıyordu ya...

...ve hani teselli için uzanan her eli kuduz bir köpek gibi ısırmak istiyordum ya...

...ve hani yaşayacaksın diye her yalan söyleyişimden sonra tutamadığın çişin gibi tutamıyordum ya gözyaşlarımı...

...ve hani ben seni kurtaramadım ya...

...işte öylesine eminim artık öldüğünden!

Keşke artık sen de farkına varsan ve çıksan gecelerimden baba.

İnan bu kadar acımasız olmak istemezdim, inan ölmediğin teranesiyle gerçeği hurafeye transfer eden bir bakış açısına kendimi kaptırmak isterdim ama yapamam baba. Eğri oturalım, doğru konuşalım –hatta şöyle diyeyim, gerçeklik duvarından kurmaca boyasını kazıyalım– sen fena halde öldün baba. Hep hakikati isterdin ya, al sana hakikat: O hiç istemediğin şeyi sana da yaptılar; çeneni

bağlayıp göğüskafesine bir bıçak koydular. Kapının önüne çıkartılan ayakkabılarını mahalledeki ağaçları ilaçlamaya gelen bir adam aldı, belki de üç beş yıl önce ilacı fazla kaçırıp "Bu da benim çocuğum sayılır," diyecek kadar sevdiğin kiraz ağacını kurutan adamdı. Sana doğum günü hediyesi olarak aldığı ayakkabıları başka bir adamın ayağında görünce torununa titreme geldi. Anlayacağın, varsa ölümün bir hakkı, dibine kadar ödedin borcunu.

Şimdi böyle bir konuda bile korkaklık ettiğim için derin bir nefes alıp... Ah baba, özür dilerim bir kere daha, neler saçmalıyorum, yaşarken bile doğru dürüst nefes alamıyordun kömürleşmiş ciğerlerin yüzünden, şimdi mi alacaksın? Neyse, kızacaksın ama bir ara korktum bu ölümün şiddetinden. Üstelik seslerine huzur-anlayış-umut tozu serpip "Işıklar yağsın üstüne," diyenlere, yavru köpek bakışıyla yanaşıp "Aslında o ölmedi, gökyüzünden bizi izliyor," diyenlere kapak olacak kadar da ağzı bozuk bir ölümdü.

Bildiğim bütün dillerde öldüğün yetmiyormuş gibi reddettiğim bütün dinlerde de öldün. Kaşık kaşık helvanı yedi başucuna farklı kitap asan komşuların! Aynı malayla sıvanmış duvarların arasında sözleri farklı Allahlara para, pul, sağlık, aşk için yalvaran kooperatif arkadaşların, aynı kanserden öldürecek sigaralarının izmaritlerini taksitlerini ödeme geriliminden başparmağım kadar basur memeleriyle savaşmana neden olan evinin bahçesine attılar; içlerinden biri, "Her organizma ölümlüdür, vakarımızı koruyalım," diyen doktoruna, "O organizma değildi, dostumdu," dedi; bütün bunlar olduğuna göre öyle bir öldün ki baba, ölümün bile bokunu çıkardın.

Zaten ben o palavracılara asla pabuç bırakmadım. Çünkü ben gördüğüme inanırım; avuç avuç toprak attım üstüne, böğürerek ağladım kefenine bakarken sol kolumdaki yara sızladı, delireceğim sandım.

İşte böyle canım babam, kusuruma bakma, gevezelik ettim. Gerçi sen bana "Çok konuşan, çok yanılır, boş yere gevezelik edeceğine düşüncelerini toparla, az ama öz konuş," derdin her zaman –keşke bana etkileyici bir söz söylemiş olsaydın da böyle şeyler uydurmak zorunda kalmasaydım– ama yapamadım.

Yine aklıma geldiği gibi konuştum, galiba seni biraz kırdım da. Ama ne yaparsın, ben de yaşlanıyorum işte, insan biraz cengâver

oluyor ölüme çeyrek kala.

Ne yalan söyleyeyim, cennete de cehenneme de inanmadığım için, seni bir daha görebileceğimi sanmıyorum. Ama olur da bir gün yeniden karşılaşırsak bu söylediklerimden dolayı özür dileyeceğim. Haklısın, bir insanın üstüne bu kadar gidilmez, hele de bir ölünün. Yani öldüysen öldün, bunu bu kadar abartmamalıydım. Bin kere söyleyip kafana kakmam gerekmezdi, ayıp ettim galiba.

Ne yaparsın, ben de böyleyim babacığım, gerçeklik buhranlarına kapılıyorum bazen.

Şimdi düşünüyorum da ben ölsem sen de aynı şeyleri söylerdin; çünkü bir bakış açısına göre sen bende yaşıyorsan, ben de sende yaşıyorum demektir.

Artık bu konuyu kapatıyorum, sen de bir daha açmazsan sevinirim. Çünkü şimdi sevgili babacığım, eğer izin verirsen elbette, ölümünden bu yana ilk kez deliksiz bir uyku çekmek istiyorum.

Ben yatıyorum. Sana da iyi uykular diliyorum.